רשומות

הצעות חוק

הממשלה

ט׳ בכסלו התשע״ב 635 5 בדצמבר 2011

עמוד

הצעת חוק לחלוקת חיסכון פנסיוני בין בני זוג שנפרדו, התשע״ב–2011 176

https://www.prisha.co.il/

מבוא

הוועדה הציבורית לבחינת חלוקת זכויות פנסיה בין בני זוג שנפרדו (להלן – הוועדה), בראשותו של כב' השופט שאול שוחט, שופט בית המשפט המחוזי בתל אביב, מונתה ביום י' בשבט התשס"ח (17 בינואר 2008) בידי שר המשפטים ושר האוצר, בעקבות הגשתן של כמה הצעות חוק פרטיות, וביניהן: הצעת חוק חלוקת זכויות פנסיה בין בני זוג, התשס"ז–2007 (פ 17/2087) של חה"כ חיים אורון ואח', וכן הצעת חוק חלוקת זכויות פנסיה של בני זוג, התשס"ז–2007 (פ 17/2080) של חה"כ אורית נוקד. הצעות חוק אלה ביקשו להתמודד עם הבעיה של העדר אפשרות מעשית לחלוקת חיסכון פנסיוני בין בני זוג שהתגרשו לפני מועד הפרישה של בן הזוג החוסך. זאת אף שזכויות אלה הן נכס בר חלוקה מכוח הלכת השיתוף או הסדר איזון המשאבים בין בני הזוג. חלוקתו של חיסכון זה סמוך למועד הפרידה נועדה לאפשר לכל אחד מבני הזוג ללכת בדרכו ולפתוח בחיים עצמאיים.

המלצות הוועדה הוגשו לשר המשפטים ולשר האוצר ביום י"ח באדר התש"ע (4 במרס 2010). הצעת החוק כוללת את הפתרונות שגובשו על ידי הוועדה ומתבססת על תזכיר החוק שצורף כנספח להמלצות הוועדה.

סוגי החיסכון הפנסיוני אשר לגביהם התבקשה הוועדה ליתן פתרונות הם אלה (להלן יחד – חיסכון פנסיוני):

(1) חיסכון פנסיוני באמצעות צבירת כספים – הסדרים אלה מבוססים על סכום שנצבר בפועל בקופת גמל בשל הפקדות העובד והמעביד בתוספת התשואה שהושגה על ההפקדות האמורות, ובניכוי דמי ניהול או הוצאות בפועל (לסוג זה משתייך החיסכון בקופות גמל לקצבה, ובכלל זה: קופות גמל משלמות לקצבה (הכוללות קרנות פנסיה חדשות וקופות ביטוח חדשות) וכן קופות גמל לתגמולים וקופות גמל אישיות לפיצויים, שאינן נמנות עם האמור בפסקאות (2)(ב) ו־(3));

(2) חיסכון פנסיוני באמצעות צבירת זכויות – הסדרים אלה, אשר, ככלל, לא ניתן לצרף אליהם עובדים או עמיתים חדשים, כוללים:

(א) הסדרי פנסיה תקציבית – הסדר פנסיוני ולפיו משולמים תשלומי פנסיה לעובד ולשאיריו מקופת הגוף שבו העובד הועסק (כך גם לגבי נושאי משרה וחיילים) (להלן יחד – עובדים בפנסיה תקציבית). הסדרי הפנסיה התקציבית הוחלו באופנים האלה:

(1) באמצעות חקיקה: כך למשל, חוק שירות המדינה (גמלאות) [נוסח משולב], התש"ל–1970 (להלן – חוק הגמלאות), חוק שירות הקבע בצבא הגנה לישראל (גמלאות) [נוסח משולב], התשמ"ה–1985 (להלן – חוק שירות הקבע), חוק גמלאות לנושאי משרה ברשויות השלטון, התשכ"ט–1969, והחלטות הגמלאות שהוצאו מכוחו לגבי נושאי משרה;

(2) באמצעות הסכמים שהחילו את ההסדרים שנקבעו בחוק הגמלאות (ולגבי חלקם בשינויים מסוימים) (להלן – הסכם המאמץ את חוק הגמלאות): כך למשל, עובדי רשויות מקומיות, עובדי רשות הנמלים (חברת נמלי ישראל הפיתוח והנכסים בע"מ וחברות הנמל, שבאו במקום רשות הנמלים), עובדי רשות הדואר (חברת דואר ישראל בע"מ שבאה במקום רשות הדואר), או הסדרים אחרים.

(3) באמצעות הסכמים אחרים: כך למשל, עובדי חברת החשמל לישראל בע"מ, עובדי חלק מהאוניברסיטאות, וכו'.

נציין כי הסדר הפנסיה התקציבית בחברת החשמל לישראל בע"מ משולם באמצעות קופת גמל מרכזית לקצבה, שבה חברת החשמל לישראל בע"מ היא עמית–מעביד. בעתיד הקרוב צפויים עוד מעבידים להפוך להיות עמיתים–מעבידים בקופת גמל מרכזיות לקצבה. נוסף על כך, בהתאם לחוק התכנית להבראת כלכלת ישראל (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנות הכספים 2003 ו־2004), התשס"ג–2003 (להלן – חוק התכנית להבראת כלכלת ישראל), נקבעה, בין השאר, חובת השתתפות של עובדים אצל מעבידים שחל אצלם הסדר פנסיה תקציבית ושהם גופים נתמכים או מתוקצבים, כהגדרתם בחוק יסודות התקציב, התשמ"ה–1985, במימון חלקי של תשלומי הפנסיה

https://www.prisha.co.il/

האמורים, באמצעות ניכוי משכרם. עוד נקבע כי הניכויים האמורים ינוהלו לגבי גופים כאמור בקופת גמל מרכזית לקצבה או בקופת גמל מרכזית להשתתפות בפנסיה תקציבית וישמשו לצורך תשלומי חלק מהקצבאות שישולמו לאותם עובדים.

(ב) קרנות פנסיה ותיקות – הכוללות קרנות ותיקות שחל לגביהן פרק ז׳1 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ״א–1981 (להלן – חוק הפיקוח), וקרנות פנסיה ותיקות שאינן קרנות כאמור.

המשותף להסדרי פנסיה תקציבית ולמרבית קרנות הפנסיה הוותיקות, שהם פועלים על פי שיטה של ״צבירת זכויות״. על פי שיטה זו, זכאי העובד או העמית לקבל מהגוף המשלם בקרות אחד מהאירועים המזכים אותו או את שאיריו בקצבה (בהתאם לתכנית הפנסיה שבה הוא מבוטח), קצבה בשיעור ממשכורתו הקובעת של העמית. בהתאם לכך, בקרן ותיקה אין קשר ישיר בין הסכומים שנצברו במהלך כל תקופת החיסכון והתשואה שהושגה עליהם לבין הקצבה שאותה מקבל אותו עמית.

יצוין כי לגבי יתרת קרנות הפנסיה הוותיקות שיטת חישוב קצבת פרישה שבהן היא לפי חישוב של מנות פנסיה שצובר המבוטח במהלך תקופת החיסכון. שיטת חישוב קצבת שאירים דומה במהותה לשיטת החישוב בקרנות הוותיקות שפועלות על פי שיטה של ״צבירת זכויות״.

(3) קופות ביטוח שאושרו לשיווק עד יום 31 בדצמבר 2003 ושמרכיב הביטוח והחיסכון אינם מופרדים (להלן – קופות ביטוח ישנות).

במסגרת דיוני הוועדה היה צורך ליישב בין שתי מערכות דינים המתקיימות בו־בזמן במשפט הישראלי, ושלעתים אינן מתיישבות זו עם זו:

(1) דיני המשפחה, המחויבים לשיתוף נכסים בין בני זוג, הכולל, בין השאר, שיתוף בחיסכון הפנסיוני שצברו בני הזוג. מערכת זו ממוקדת בעיקר בבני הזוג ובאינטרסים שלהם. מבחינה משפטית, היא בנויה על שילוב של ״הלכת השיתוף״ אשר פותחה על ידי הפסיקה, הסדר ״איזון המשאבים״ הקבוע בחוק יחסי ממון בין בני זוג, התשל״ג–1973 (להלן – חוק יחסי ממון), והשיתוף מכוח ״הדין הכללי״. על פי דיני המשפחה, החיסכון הפנסיוני מהווה נכס משותף ובר־איזון, ומשום כך בתי המשפט העוסקים ביחסי הרכוש בין בני זוג קובעים באופן תדיר כי יש לחלק בין בני הזוג את החיסכון הפנסיוני שנצבר במהלך החיים המשותפים.

(2) דיני החיסכון הפנסיוני בישראל, אשר כוללים הוראות דין שונות, וביניהן הוראות לגבי חיסכון פנסיוני בקופות גמל: חוק הפיקוח וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס״ה–2005 (להלן – חוק קופות גמל). המדובר במכשירים מורכבים שכוללים מרכיבי חיסכון וביטוח לטווח ארוך. בנוסף, במסגרת סוגי החיסכון הפנסיוני נכללים גם הסדרי פנסיה תקציבית אשר מעוגנים בהוראות דין שונות או באמצעות הסכמים.

החיסכון הפנסיוני מהווה מקור עיקרי של פרנסה לאחר גיל פרישה. מצב שבו אין לפרט חיסכון פנסיוני, עלול להביא אותו למעגל העוני לאחר הפרישה מעבודה ולהשית את נטל הטיפול באותו פרט על כתפי הציבור. עוד יש לזכור, כי הנזק שעשוי להיגרם בשל העדר חיסכון פנסיוני ובמקרים מסוימים של העדר כיסוי פנסיוני מקיף, מעבר לנזק לפרט, הוא גם נזק למשפחתו ולכל התלויים בו כלכלית.

לנוכח חשיבות החיסכון הפנסיוני, ניתנות הטבות מס שונות בהתאם לסוגי המוצרים השונים לציבור החוסכים בקופות גמל וכן חלק מההטבות ניתנות גם לגבי הסדרי פנסיה תקציבית. הטבות המס האלה באות לידי ביטוי בשלב הפקדת הכספים בקופת הגמל, בשלב צבירת החיסכון ובשלב משיכת הכספים. למרות החשיבות האמורה, המציאות לימדה בעבר כי לפרטים רבים אין הסדר חיסכון לגיל פרישה, וזאת בשל כמה סיבות, וביניהן: קוצר ראות, העדפת זמן של הפרט והעדר יכולת לתכנן. אשר על כן, מאחר שעובדים רבים נותרו למרות האמור לעיל ללא הסדר של חיסכון פנסיוני, נחתם ביום ט׳ בכסלו התשס״ח (19 בנובמבר 2007) הסכם קיבוצי כללי לביטוח פנסיוני במשק בין לשכת התיאום של הארגונים הכלכליים לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה, אשר כולל חיוב של מעבידים להפקיד בעד עובדיהם הפקדות לקופת גמל לקצבה בשיעורים שנקבעו בהסכם האמור. ביום כ״א בטבת התשס״ח (30 בדצמבר 2007) התקין שר התעשייה המסחר והתעסוקה צו הרחבה להסכם הקיבוצי שחל על כל העובדים והמעבידים במשק. הצו האמור תוקן ביום ג׳ באב התשע״א (3 באוגוסט 2011).

בשל ההבדלים בין מבנה השיתוף הזוגי בישראל והערכים שבבסיסו לבין המבנה והתוכן הערכי של דיני החיסכון הפנסיוני ומטרותיו, המחויבות המוצהרת של המשפט הישראלי לשיתוף זוגי בכלל ולשיתוף בנכסי החיסכון הפנסיוני בפרט, אינה מיושמת במקרים רבים, הלכה למעשה. האמור נובע, בין השאר, מהוראות דין שונות האוסרות על עבירות החיסכון הפנסיוני. כך למשל, סעיף 62 לחוק שירות הקבע וסעיף 25(א) לחוק קופות גמל. הניהול של החיסכון הפנסיוני והשליטה בו נתונים רק לחוסך. כך למשל, לגבי בחירת מסלול השקעה, חלוקת מרכיבי החיסכון והביטוח, בקופות גמל אשר כוללות כיסוי ביטוחי לסיכוני נכות או מוות, שאינה קרן ותיקה או קופת ביטוח ישנה, העברת כספים לקופת גמל אחרת, משיכת כספים מקופת הגמל וכו'. בנוסף, במצב המשפטי הקיים בני זוג לשעבר אינם מוגדרים כשאירים ומשום כך אינם זכאים לקבצת שאירים לאחר פטירתו של החוסך. בהקשר זה נציין כי במקרים רבים נקבע בהסכמי גירושין כי אם החוסך ילך לעולמו לפני בן זוגו, יהיה בן הזוג זכאי לקבל קצבת שאירים בגובה הקצבה אשר שולמה לו בחייו של החוסך, וזאת עד לפטירתו של בן הזוג. הסכמים אלה מנוגדים כאמור להוראות הסדרי הפנסיה.

מטרתה של הוועדה היתה לנסות ולגשר על הפערים ולקבוע הסדרים שישלבו בין דיני החיסכון הפנסיוני לבין דיני השיתוף הזוגי. לאחר שחקרה את הנושא ומתוך התייחסות לדיונים והצעות קודמות, העלתה הוועדה ארבע חלופות לחלוקת החיסכון הפנסיוני בין בני זוג שנפרדו:

(1) הותרת המצב על כנו בכפוף לפתרון בעיית העבירות – על פי פתרון זה אין לערוך שינויים במצב הקיים פרט לביטול החיקוקים האוסרים על העברת חלק מהחיסכון הפנסיוני, והשליטה בחיסכון הפנסיוני תישאר כולה בידי החוסך. עם זאת, בעת מימוש הזכויות יפעל הגוף המשלם בשיטה של "צינור" ויעביר לבן זוגו לשעבר של החוסך את הסכומים שנקבעו על ידי בית המשפט;

(2) "חלוקת אורך" וניהול משותף עד למימוש – בדומה למודל הקודם, על פי פתרון זה בעת הגירושין, יישמר החיסכון הפנסיוני מאוחד על שם החוסך. החלוקה תיערך בעת מימוש הזכויות בפועל. בניגוד למצב הקיים שבו הגוף המשלם מסרב להעביר לבן הזוג לשעבר את חלקו, על פי מודל זה הגוף המשלם יפעל כ"צינור" ויעביר לבן הזוג לשעבר את חלקו מן הכספים המתקבלים בפועל על ידי החוסך, בהתאם לחלקו היחסי. עם זאת, בניגוד לחלופה הקודמת המוגבלת אך ורק לשאלת העבירות, על פי חלופה זו, בתקופת הביניים שבין הגירושין למועד המימוש ייקבעו הוראות שימנעו פעולות חד־צדדיות של החוסך בחלקו של בן הזוג לשעבר ויאפשרו ניהול משותף של הזכות לחיסכון פנסיוני עד למימושה. בנוסף, ניתן לשקול בחלוקה מעין זו פתרון לבעיית השאירים;

(3) "חלוקת רוחב" – על פי חלופה זו, כבר בעת הגירושין יחולק החיסכון הפנסיוני לשני תיקי משנה ולכל אחד מן הצדדים יהיה מעמד עצמאי בחלקו כלפי הגוף המשלם;

(4) פיצול הפקדות לקופות גמל – שינוי רדיקלי של מבנה הזכויות באופן שכבר בשלב ההפקדה לחיסכון הפנסיוני יפוצלו הסכומים לשני חשבונות, כל אחד על שם אחד מבני הזוג.

לאחר שהוועדה שקלה את היתרונות והחסרונות של המודלים השונים, ומאחר שלא ניתן לגבש הסדר אחד המתאים לכלל סוגי החיסכון הפנסיוני, היא המליצה להתאים לכל אחד מהסוגים את מנגנון החלוקה המתאים לו ביותר. בנוסף, לגבי סוגים מסוימים הומלץ לבחור בפתרון ביניים המשלב "חלוקת רוחב" ו"חלוקת אורך". עוד הומלץ על הוספת בן הזוג לשעבר כשאיר בהסדרי פנסיה תקציבית ובקרנות הפנסיה הוותיקות, תוך קביעת מנגנון למימונו כפי שיפורט להלן.

להשלמת התמונה יצוין כי אישור קופת גמל ניתן גם לסוגי קופות גמל שאינם נכללים בחיסכון הפנסיוני. בין סוגי הקופות כאמור נכללים: קרנות השתלמות, קופות גמל לדמי מחלה, קופות גמל למטרה אחרת וכו'. כאמור מטרת ההצעה היא חלוקת החיסכון הפנסיוני בין בני זוג, וזאת בשים לב למאפיינים המיוחדים של החיסכון, ולבעייתיות של התלות של בני הזוג לתקופות ארוכות לאחר הגירושין וכן לאחר פטירתו של החוסך. האמור אינו חל בסוגי קופות הגמל הנוספים, שגם אינם מהווים כלים לחיסכון ארוך טווח. בהקשר זה יצוין כי הצעת החוק גם אינה דנה במוצרים פיננסיים אחרים שיש לבני הזוג (כגון: תכנית חיסכון בבנק, מניות או קרנות נאמנות). עוד יצוין כי האמור בהצעת החוק אינו חל לגבי קופת גמל מרכזית לפיצויים שבה העמית הוא המעביד ומנוהלים בקופה רק סכומים בשל חבות המעביד לפיצויי פיטורים.

https://www.prisha.co.il/

הצעת החוק כוללת כמה פרקים. בפרקים א׳ עד ד׳ מוצע חוק מסגרת אשר יסדיר את הפתרונות המוצעים לעניין הסוגים השונים של החיסכון הפנסיוני. בפרק א׳ מוצע לקבוע את מטרתו של החוק המוצע והגדרות הנדרשות לצורך החוק המוצע. בפרק ב׳ להצעה מוצע לקבוע הוראות לעניין הגשת בקשה ורישום של פרטי פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני. בפרק ג׳ מוצע לקבוע הוראות לעניין חלוקת חיסכון פנסיוני באמצעות צבירת כספים. בפרק ד׳ מוצע לקבוע הוראות לעניין חלוקת חיסכון פנסיוני באמצעות צבירת זכויות. עם זאת, מוצע לקבוע כי האמור בפרקים א׳ עד ד׳ לא יחול לגבי הסדרי פנסיה תקציבית המעוגנים בחוק הגמלאות או בחוק שירות הקבע, אשר אותם מוצע לתקן בתיקונים עקיפים כאמור בפרק ה׳. בהתאמה לכך גם פרקים א׳ עד ד׳ המוצעים לא יחולו לגבי הסכם המאמץ את חוק הגמלאות, אשר כולל תחולה הסכמית של התיקון העקיף המוצע לחוק הגמלאות, וזאת למעט הוראה מפורשת כאמור בסעיף 18 המוצע (ר׳ דברי ההסבר לסעיף האמור). כמו כן, פרק ה׳ כולל תיקון מוצע לפקודת מס הכנסה בהתאם להמלצות הוועדה. בפרק ו׳ מוצע לקבוע הוראות שונות וכן הוראות תחילה ותחולה, אשר יחולו לגבי כלל סוגי החיסכון הפנסיוני ובכלל זה הוראות חוק הגמלאות, חוק שירות הקבע והסכם המאמץ את חוק הגמלאות.

מתפרסמת בזה הצעת חוק מטעם הממשלה:

הצעת חוק לחלוקת חיסכון פנסיוני בין בני זוג שנפרדו, התשע"ב–2011

פרק א': מטרה והגדרות

מטרה

1. מטרתו של חוק זה לקבוע הסדרים בעניין חלוקה של חיסכון פנסיוני בין חוסך לבין בן זוגו לשעבר כפי שנקבעה בפסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני, באמצעות גוף משלם לרבות גוף המשלם תשלומים לפי הסדר פנסיה תקציבית בחוק או לפי הסכם המאמץ את חוק הגמלאות.

הגדרות

2. בחוק זה –

"בן זוג", של חוסך – לרבות הידוע בציבור כבן זוגו;

"בן זוג לשעבר", של חוסך – מי שהיה בן זוגו של החוסך, ונקבע בפסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני כזכאי לחלק מהחיסכון הפנסיוני של החוסך;

"גוף משלם" – כל אחד מאלה, לפי העניין:

(1) לגבי חיסכון פנסיוני באמצעות קופת גמל – החברה המנהלת את קופת הגמל;

(2) לגבי חיסכון פנסיוני באמצעות קופת ביטוח – המבטח;

(3) לגבי חיסכון פנסיוני באמצעות צבירת זכויות לפי הסדר פנסיה תקציבית – מעביד בפנסיה תקציבית; ואולם אם קצבת הפרישה לפי ההסדר כאמור משולמת באמצעות קופת גמל מרכזית לקצבה או באמצעות קופת גמל מרכזית להשתתפות בפנסיה תקציבית – יהיה הגוף המשלם החברה המנהלת את קופת הגמל;

"גיל פרישת חובה" – כמשמעותו בחוק גיל פרישה;

"גיל זכאות לקבלת קצבת פרישה" –

(1) לגבי עמית בקרן ותיקה – הגיל שבהגיעו אליו זכאי העמית, לפי תקנון הקרן, לקצבת פרישה שאינה מופחתת בשל פרישה באותו גיל ושאינה ממומנת על ידי מעבידו;

(2) לגבי עמית בקופת גמל לקצבה שאינה קרן ותיקה – גיל פרישה מוקדמת, כמשמעותו בחוק גיל פרישה;

"גמלאי" – מי שמשולמת לו קצבת פרישה;

"הסדר חיסכון" – תקנון קופת גמל, פוליסת ביטוח שהוצאה על פי קופת ביטוח או הסדר פנסיה תקציבית, לפי העניין;

ד ב ר י ה ס ב ר

פרק א'

סעיף 1 מוצע לקבוע כי מטרתו של החוק המוצע תהיה קביעת הוראות שיחולו על גוף המנהל או המבצע את הסדר החיסכון הפנסיוני (חברה מנהלת של קופת גמל, מבטח או מעביד בהסדר פנסיה תקציבית) (להלן – הגוף המשלם) לחלוקת חיסכון פנסיוני כפי שנקבעה בפסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני בין חוסך לבין בן זוג לשעבר (להלן – פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני). לעניין זה מוצע לכלול גם את המדינה לעניין תשלומי קצבאות לפי חוק הגמלאות וחוק שירות הקבע וכן מי שמשלם תשלומים לפי הסכם המאמץ את חוק הגמלאות.

סעיף 2 מוצע לקבוע כמה הגדרות לצורך החוק המוצע. בהקשר זה נציין למשל, כי "עמית" לעניין חוק זה אינו כולל מי שמשולמת לו קצבת פרישה (להלן – גמלאי),

https://www.prisha.co.il/

"הסדר פנסיה תקציבית" – הסדר לפי דין או הסכם, שלפיו ישולמו מקופת המעביד לרבות באמצעות קופת גמל מרכזית לקצבה או קופת גמל להשתתפות בפנסיה תקציבית, או מאוצר המדינה, תשלומים לעובד או לנושא משרה בשל פרישה מעבודה או תשלומים לשאירו של עובד או של נושא משרה בשל פטירתם, מדי חודש באופן רציף, במשך כל ימי חייו, למעט הסדר פנסיה תקציבית בחוק והסכם המאמץ את חוק הגמלאות;

"הסדר פנסיה תקציבית בחוק" – הסדר פנסיה תקציבית לפי אחד מאלה:

(1) חוק הגמלאות;

(2) חוק שירות הקבע;

"הסכם המאמץ את חוק הגמלאות" – הסכם שלפיו ישולמו מקופת המעביד תשלומים לעובד בשל פרישה מעבודה או תשלומים לשאירו של עובד בשל פטירת העובד, מדי חודש בחודשו באופן רציף, במשך כל ימי חייו, המחיל, בין השאר, הסדרים שנקבעו בחוק הגמלאות שעניינם העברת חלק מקצבת הפרישה של זכאי לקצבת פרישה לבן זוגו לשעבר וזכותו של בן זוגו לשעבר של עובד או של זכאי לקצבת פרישה לקבלת קצבה בשל פטירתם;

"חברה מנהלת", "מבטח", "מוטב", "מרכיב הפיצויים", "קופת ביטוח", "קופת גמל אישית לפיצויים", "קופת גמל לקצבה", "קופת גמל לתגמולים", "קופת גמל מסלולית", "קופת גמל מרכזית להשתתפות בפנסיה תקציבית", "קופת גמל מרכזית לקצבה", ו"קרן ותיקה" – כהגדרתם בחוק קופות גמל;

"חוסך" – עובד בפנסיה תקציבית, עמית או גמלאי, לפי העניין;

"חוק גיל פרישה" – חוק גיל פרישה, התשס"ד–2004[1];

"חוק הגמלאות" – חוק שירות המדינה (גמלאות) [נוסח משולב], התש"ל–1970[2];

"חוק הפיקוח על הביטוח" – חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א–1981[3];

"חוק יחסי ממון" – חוק יחסי ממון בין בני זוג, התשל"ג–1973[4];

"חוק קופות גמל" – חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה–2005[5];

"חוק שירות הקבע" – חוק שירות הקבע בצבא הגנה לישראל (גמלאות) [נוסח משולב], התשמ"ה– 1985[6];

"חיסכון פנסיוני" – חיסכון פנסיוני באמצעות צבירת זכויות או חיסכון פנסיוני באמצעות צבירת כספים;

"חיסכון פנסיוני באמצעות צבירת זכויות" – כל אחד מאלה:

(1) צבירת זכויות לפי הסדר פנסיה תקציבית;

(2) חיסכון באמצעות אחד מאלה:

(א) קרן ותיקה;

---

[1] ס"ח התשס"ד, עמ' 46.
[2] ס"ח התש"ל, עמ' 65.
[3] ס"ח התשמ"א, עמ' 208.
[4] ס"ח התשל"ג, עמ' 267.
[5] ס"ח התשס"ה, עמ' 889.
[6] ס"ח התשמ"ה, עמ' 142.

(ב) קופת ביטוח ישנה;

"חיסכון פנסיוני באמצעות צבירת כספים" – חיסכון באמצעות קופת גמל המנויה להלן, שאינה קרן ותיקה, קופת ביטוח ישנה, קופת גמל מרכזית לקצבה או קופת גמל מרכזית להשתתפות בפנסיה תקציבית:

(1) קופת גמל לקצבה;

(2) קופת גמל לתגמולים;

(3) קופת גמל אישית לפיצויים;

"חשבון של בן זוג לשעבר" – חשבון חדש בקופת גמל שפתח גוף משלם על שמו של בן זוג לשעבר של עמית בהתאם להוראות סעיף 6(א);

"יום עסקים" – כהגדרתו בחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד–1994[7];

"יתרה צבורה", במועד מסוים – הכספים שנצברו לזכותו של עמית בחשבונו בקופת גמל, עד מועד חישוב רווחי הקופה שקדם לאותו מועד;

"כיסוי ביטוחי לסיכוני מוות", בקופת גמל – זכאות בהתאם להסדר החיסכון, לקבלת קצבה או תגמולי ביטוח שלא בדרך של קצבה מקופת הגמל, בשל פטירת העמית;

"כיסוי ביטוחי לסיכוני נכות", בקופת גמל – זכאות בהתאם להסדר החיסכון, לקבלת תשלומים המשולמים מדי חודש בחודשו לעמית מקופת הגמל, בשל מקרה שבו איבד העמית את כושרו לעבוד, כולו או חלקו;

"מועד ההעברה" – ארבעים וחמישה ימים מהיום שבו שלח גוף משלם, בהתאם להוראות סעיף 4(ב), הודעה לחוסך ולבן זוגו לשעבר בדבר רישום פרטי פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני, ואם המועד כאמור חל ביום שאינו יום עסקים – יום העסקים הראשון לאחר מכן;

"מועד הפירוד" – המועד שנקבע בפסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני כמועד שבו חל פירוד בין חוסך לבין בן זוגו לשעבר;

"מעביד בפנסיה תקציבית" – מי שמשלם לעובד בפנסיה תקציבית תשלומים לפי הסדר פנסיה תקציבית;

"סכום הוני בקופת ביטוח ישנה" – הסכום המגיע לעמית במשיכת כספים מקופת ביטוח ישנה הונית, בהתאם לפוליסת הביטוח שהוצאה על פיה;

"הסכום המועבר לבן זוג לשעבר", במועד מסוים – אחד מאלה, לפי העניין:

(1) לעניין העברה מתוך יתרה צבורה – סכום מתוך היתרה הצבורה של עמית, שעל גוף משלם להעביר באותו מועד לחשבון של בן זוגו לשעבר של העמית לפי הוראות סעיף 6(א) ו־(ב) או 7, לפני החיוב במס כאמור בסעיף 6(ג);

(2) לעניין העברה מתוך קצבת פרישה – סכום מתוך קצבת הפרישה של גמלאי, שעל גוף משלם להעביר באותו מועד לבן זוגו לשעבר של הגמלאי לפי הוראות סעיף 14(א)(1) ו־(ב);

(3) לעניין העברה מתוך כספים שנמשכו בידי עמית מקרן ותיקה או מקופת ביטוח ישנה קצבתית, שלא בדרך של קצבה – הסכום שעל גוף משלם להעביר באותו מועד לבן זוגו לשעבר של העמית לפי הוראות סעיף 14(א)(2) או (3), לפי העניין;

[7] ס"ח התשנ"ד, עמ' 308.

https://www.prisha.co.il/

(4) לעניין משיכת כספים בידי בן זוג לשעבר מתוך סכום הוני בקופת ביטוח ישנה – הסכום ההוני שעל גוף משלם לשלם באותו מועד לבן זוגו לשעבר של העמית לפי סעיף 17;

"הסכום הנותר", בידי עמית או בידי גמלאי, במועד מסוים – אחד מאלה, לפי העניין:

(1) לעניין העברה מתוך יתרה צבורה – היתרה הצבורה שהיתה נותרת בידי העמית באותו מועד לאחר ביצוע ההעברה כאמור;

(2) לעניין העברה מתוך קצבת פרישה – סכום הקצבה שהיה נותר בידי הגמלאי באותו מועד, לאחר ביצוע ההעברה כאמור וההפחתה לפי סעיף 16(א);

(3) לעניין העברה מתוך כספים שמושך עמית מקרן ותיקה או מקופת ביטוח ישנה קצבתית, שלא בדרך של קצבה – הסכום שהיה נותר בידי העמית באותו מועד, לאחר ביצוע העברה לבן זוגו לשעבר לפי סעיף 14(א)(2) או (3), לפי העניין;

(4) לעניין משיכת כספים בידי בן זוג לשעבר מתוך סכום הוני בקופת ביטוח ישנה – הסכום ההוני שהיה משולם באותו מועד, לעמית לאחר ביצוע התשלום לבן זוגו לשעבר לפי סעיף 17;

"עובד בפנסיה תקציבית" – עובד או נושא משרה, שחל עליו הסדר פנסיה תקציבית;

"עמית" – כהגדרתו בחוק קופות גמל שאינו גמלאי, וכן מי שמשולמת לו קצבת פרישה חלקית ויש לזכותו יתרה צבורה בקופת גמל;

"ערכאה ראשונה" – הערכאה הראשונה שדנה בחלוקת חיסכון פנסיוני בין חוסך לבין בן זוגו לשעבר;

"פירוד" – כל אחד מאלה:

(1) התרת נישואין כהגדרתה בסעיף 2(ד) לחוק יחסי ממון;

(2) קביעת הסדר איזון משאבים בידי בית המשפט על פי בקשה לפי סעיף 5א לחוק יחסי ממון, או קביעת הסדר אחר בידי בית המשפט לחלוקת רכוש בין בני זוג שנפרדו ובכלל זה לחלוקת חיסכון פנסיוני ביניהם;

"פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני" – פסק דין שנקבעה בו, בין השאר, חלוקה של חיסכון פנסיוני בין חוסך לבין בן זוגו לשעבר, בשל פירוד;

"פרישה מעבודה" – לרבות פרישה מכהונה כנושא משרה;

"קופת ביטוח ישנה" – קופת ביטוח שאושרה לשיווק עד יום י' בטבת התשס"ד (31 בדצמבר 2003) ושמרכיב החיסכון בה אינו נפרד ממרכיב הכיסוי הביטוחי;

"קופת ביטוח ישנה הונית" – קופת ביטוח ישנה שאושרה לפי סעיף 13(ב) לחוק קופות גמל כקופת גמל לתגמולים או כקופת גמל אישית לפיצויים;

"קופת ביטוח ישנה קצבתית" – קופת ביטוח ישנה שאושרה לפי סעיף 13(ב) לחוק קופות גמל כקופת גמל לקצבה;

"קצבה" – תשלומים המשולמים מדי חודש בחודשו, באופן רציף, מאוצר המדינה או מגוף משלם, לפי הסדר חיסכון, לחוסך או לשאירו, במשך כל ימי חייו;

"קצבת פרישה" – כל אחת מאלה:

(1) קצבה המשולמת לעובד בפנסיה תקציבית, בשל פרישה מעבודה;

(2) קצבה המשולמת מקופת גמל לקצבה למי שהגיע לגיל זכאות לקבלת קצבת פרישה ושאינה בשל כיסוי ביטוחי לסיכוני נכות;

(3) קצבה המשולמת מקרן ותיקה למי שטרם הגיע לגיל הזכאות לקבלת קצבת פרישה ושהופחתה בשל כך בהתאם לתקנון הקרן;

(4) קצבה המשולמת מקופת ביטוח ישנה הונית, שפוליסת הביטוח שהוצאה על פיה מאפשרת להמיר לקצבה את הסכום ההוני בקופת הביטוח הישנה;

"קצבת פרישה חלקית" – קצבת פרישה המשולמת מקופת גמל לקצבה כאמור בהגדרה "חיסכון פנסיוני באמצעות צבירת כספים", המחושבת לפי חלק מיתרה צבורה;

"השיעור להעברה" – השיעור מהיתרה הצבורה, מקצבת הפרישה או מסכום חד־פעמי שנמשך מקופת הגמל שלא בדרך של קצבה, לפי העניין, שנקבע בפסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני בין חוסך לבין בן זוגו לשעבר כשיעור שיועבר לבן הזוג לשעבר;

"השיעור המשותף" – השיעור המתקבל מחלוקת התקופה המשותפת שעד למועד הפירוד בתקופת הצבירה שעד למועד הפירוד;

"השר" – שר האוצר;

"התקופה המשותפת" – תקופה החלה בתקופת הצבירה, ושנקבע לגביה בפסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני בין חוסך לבין בן זוגו לשעבר כי הם צברו במהלכה חיסכון פנסיוני המשותף לשניהם;

"תקופת הצבירה" – התקופה כמפורט להלן, לפי העניין:

(1) לעניין חיסכון פנסיוני באמצעות צבירת כספים – התקופה שבעדה שולמו בשל החוסך תשלומים לקופת גמל;

(2) לעניין חיסכון פנסיוני באמצעות צבירת זכויות –

(א) לגבי הסדר פנסיה תקציבית – תקופת העבודה או תקופת הכהונה, לפי העניין, שחל לגביה הסדר פנסיה תקציבית;

(ב) לגבי קרן ותיקה או קופת ביטוח ישנה – התקופה שבעדה שולמו בשל החוסך תשלומים לקרן הוותיקה או לקופת הביטוח בהתאם להוראות הסדר החיסכון, ושלא נמשכו בשל אותה תקופה, כולה או חלקה, כספים מהקרן הוותיקה או מקופת הביטוח.

פרק ב': רישום פרטי פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני

בקשה לרישום של פרטי פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני

3. ניתן פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני בין חוסך לבין בן זוגו לשעבר ומתקיימים לגבי פסק הדין התנאים כמפורט להלן, לפי העניין, רשאי בן הזוג לשעבר להגיש לגוף המשלם בקשה לרשום ברישומיו את פרטי פסק הדין:

דברי הסבר

למעט מי שמשולמת לו קצבת פרישה חלקית שחושבה מתוך חלק מהיתרה הצבורה לזכותו בקופה, כך שנותרה לזכותו יתרה צבורה נוספת. הגדרה "חוסך" כוללת עובד שהסדר הפנסיה החל לגביו הוא הסדר פנסיה תקציבית, עמית או גמלאי (להלן – חוסך). עוד נציין כי "גוף משלם" אשר מוטל עליו לבצע את חלוקת החיסכון הפנסיוני כמוצע בחוק זה כולל, לפי העניין, בין השאר, את החברה המנהלת את קופת הגמל, את המבטח, מעביד בפנסיה תקציבית (הכולל מי שמשלם לעובד שהסדר הפנסיה החל לגביו הוא הסדר פנסיה תקציבית לפי ההסדר האמור (להלן – מעביד בפנסיה תקציבית)), קופת גמל מרכזית לקצבה או קופת גמל להשתתפות בפנסיה תקציבית (להלן – גוף משלם). בנוסף, ההגדרה "הסדר החיסכון" כוללת תקנון קופת גמל, פוליסת ביטוח או הסדר פנסיה תקציבית, לפי העניין (להלן – הסדר החיסכון).

פרק ב'

סעיף 3 כדי שגוף משלם יוכל ליישם פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני מוצע לקבוע הוראות בדבר הגשת בקשה לרישום פסק דין כאמור. מוצע להטיל

https://www.prisha.co.il/

(1) לגבי פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני באמצעות צבירת זכויות, ולגבי פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני באמצעות צבירת כספים של חוסך שהוא גמלאי –

(א) אם החיסכון הפנסיוני הוא באמצעות קופת גמל לקצבה או באמצעות צבירת זכויות לפי הסדר פנסיה תקציבית – נקבע בפסק הדין כי התקופה המשותפת מסתיימת לא יאוחר ממועד הפירוד, וכן כי קצבת הפרישה תחולק בין החוסך לבין בן זוגו לשעבר באופן שלבן הזוג לשעבר יועבר שיעור קבוע מסך קצבת הפרישה שהיתה משולמת לחוסך אילולא ההעברה האמורה והשיעור האמור אינו עולה על מחצית מהשיעור המשותף;

(ב) אם החיסכון הפנסיוני הוא באמצעות קופת ביטוח ישנה הונית – נקבע בפסק הדין כי הסכום שיועבר לבן הזוג לשעבר לא יעלה על סכום בגובה מכפלת מחצית מהשיעור המשותף בסכום ההוני בקופת הביטוח הישנה;

(2) לגבי פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני באמצעות צבירת כספים של חוסך שאינו גמלאי – נקבע בפסק הדין כי היתרה הצבורה של החוסך תחולק בין החוסך לבין בן זוגו לשעבר באופן שלבן הזוג לשעבר יועבר שיעור מסך היתרה הצבורה של החוסך אשר לא יעלה על מחצית מסך יתרתו הצבורה במועד הפירוד.

רישום של פרטי פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני

4. (א) הוגשה לגוף משלם בקשה לרישום של פרטי פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני שמתקיימים לגביו התנאים המפורטים בסעיף 3, ירשום הגוף המשלם ברישומיו, בהתאם לקבוע בפסק הדין, בין השאר, את משך התקופה המשותפת, מועד הפירוד והשיעור להעברה, וכן את כל אלה, לפי העניין:

דברי הסבר

את הגשת הבקשה לרישום בגוף המשלם על בן הזוג לשעבר שהוא בעל האינטרס ליישומו של פסק הדין.

לנוכח חשיבותו של החיסכון הפנסיוני, אשר מהווה כפי שפורט לעיל מקור עיקרי של פרנסה לאחר גיל פרישה, מוצע לקבוע כי יהיה ניתן להגיש בקשה לרישום של פרטי פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני שנקבע בו כי הקצבה או הסכום החד־פעמי שזכאי להם החוסך יחולק בינו לבין בן זוגו לשעבר, כך שהחלק שיועבר לבן הזוג לשעבר לא יעלה על מחצית היחס שבין התקופה המשותפת של בני הזוג, שחלה בתקופת צבירת החיסכון הפנסיוני לבין תקופת צבירת החיסכון הפנסיוני, כששתי התקופות האמורות יחושבו עד למועד שבו נפרדו בני הזוג כפי שנקבע בפסק הדין (להלן – השיעור המשותף). אמנם היה מקום בהקשר זה לבצע חלוקה בין התקופה המשותפת לבין מלוא תקופת צבירת החיסכון הפנסיוני של החוסך, ואולם במועד מתן פסק הדין לא ניתן לדעת מה תהיה מלוא התקופה האמורה. לגבי חלוקת חיסכון פנסיוני באמצעות צבירת כספים, מאחר שקיים קושי לחלק את היתרה הצבורה באותו מכשיר לפי מועדי הפקדות ובשים לב לחשיבותו של החיסכון הפנסיוני כאמור מוצע לקבוע כי החלק מתוך היתרה הצבורה שיועבר לחשבונו של בן הזוג לשעבר בקופת גמל הנמנית עם חיסכון כאמור לא יעלה על מחצית מהיתרה הצבורה. בנוסף, ובמטרה לפשט את אופן היישום של פסק דין לחיסכון פנסיוני ובהתאם להפחית את הטעויות, מוצע לקבוע כי השיעור האמור יהיה קבוע ולא ישתנה במהלך תקופת תשלומי הקצבאות.

עוד מוצע כי פסק דין שיכלול חלוקת חיסכון פנסיוני שאינה עולה בקנה אחד עם התנאים האמורים לא ייושם באמצעות הגוף המשלם. עם זאת, מובהר כי אין בהוראות החוק המוצע כדי לגרוע מזכותם של בני הזוג לחלק את החיסכון הפנסיוני שלא לפי התנאים האמורים. חלוקה כאמור לא תיעשה באמצעות הגוף המשלם, ולא יחולו לגביה הוראות החוק. ר׳ האמור בסעיף 29 המוצע ודברי ההסבר לסעיף האמור.

סעיף 4 מוצע לקבוע הוראות בעניין רישום של פרטי פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני שמתקיימים לגביו התנאים שפורטו בסעיף 3. מוצע כי הרישום יכלול פרטים הנדרשים לצורך יישום פסק הדין, וביניהם: משך התקופה המשותפת, המועד שבו חל הפירוד בין החוסך לבין בן זוג לשעבר (להלן – מועד הפירוד) והשיעור להעברה לבן הזוג לשעבר של חלק מתוך היתרה הצבורה, מקצבת הפרישה או מהסכום החד־פעמי, לפי העניין (להלן – השיעור להעברה). באשר לפסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני באמצעות צבירת זכויות, מוצע לחייב את הגוף המשלם לרשום פרטים נוספים שנקבעו בפסק הדין, ככל

(1) לגבי פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני באמצעות צבירת זכויות –

(א) אם החיסכון הפנסיוני הוא באמצעות קרן ותיקה או באמצעות צבירת זכויות לפי הסדר פנסיה תקציבית –

(1) האם נקבע בפסק הדין כי האמור בו יחול רק לעניין העברת שיעור מקצבת הפרישה לבן הזוג לשעבר ולא לעניין זכויות בן הזוג לשעבר לקצבה בשל פטירתו של החוסך;

(2) האם נקבע בפסק הדין כי מתקיימים התנאים לפי סעיף 19(א) שבהם נדרשת הסכמתו בכתב של בן זוגו לשעבר של החוסך לביצוע הפעולות המנויות באותו סעיף;

(3) אם החיסכון הפנסיוני הוא באמצעות צבירת זכויות לפי הסדר פנסיה תקציבית – האם נקבע בפסק הדין כי החלק שיועבר לבן זוגו לשעבר של החוסך, במקרה של פרישת החוסך מעבודתו בשל מצב בריאות לקוי, יהיה מתוך סך קצבת הפרישה המגיעה לחוסך בעד החודש שלאחר החודש שבו הגיע החוסך לגיל אחר מגיל פרישת חובה, כאמור בסעיף 14(ב)(2)(ב), ואילך;

(ב) אם החיסכון הפנסיוני הוא באמצעות קופת ביטוח ישנה הונית – השיעור מסך הסכום ההוני בקופת הביטוח הישנה אשר יועבר לבן הזוג לשעבר; ואם רשאי העמית, בהתאם להסדר החיסכון, להמיר לקצבה את הסכום ההוני בקופת הביטוח הישנה, ומתקיים האמור בסעיף 19(ד)(1)(ב), וביקש בן הזוג להמיר את השיעור מסך הסכום ההוני בקופת הביטוח כאמור לקצבה – יהיה השיעור שיועבר לבן הזוג לשעבר מסך קצבת הפרישה בגובה השיעור האמור; כמו כן ירשום הגוף המשלם אם נקבע בפסק הדין כי מתקיימים התנאים לפי סעיף 19(א)(2) שבהם נדרשת הסכמתו בכתב של בן הזוג לשעבר לביצוע הפעולות המנויות באותו סעיף;

(2) לגבי פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני באמצעות צבירת כספים, של חוסך שהוא עמית – הערה לטובתו של בן זוגו לשעבר של העמית על הסכום המועבר לבן הזוג לשעבר במועד רישום ההערה; הערה כאמור תעודכן במועד שבו נזקפת תשואה ליתרה הצבורה של העמית, בהתאם לתוספת או לגריעה מהסכום האמור שיש להוסיף או לגרוע אותן מהסכום המועבר לבן הזוג לשעבר באותו מועד לפי הוראות סעיף 6(ב).

(ב) הגוף המשלם ישלח לחוסך ולבן זוגו לשעבר הודעה בדבר רישום פרטי פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני לפי סעיף קטן (א); הודעה כאמור תישלח בדואר רשום או בדרך אחרת שיקבע השר לפי סעיף 5.

דברי הסבר

שנקבעו, הנדרשים לצורך חלוקת החיסכון הפנסיוני בין בני הזוג כמוצע בפרק ג' להצעת החוק, וביניהם: הגיל שבהגיע אליו עובד בפנסיה תקציבית תחולק קצבת הפרישה המשולמת לו במקרה של יציאה לקצבה בשל מצב בריאות לקוי, המקרים שבהם נדרשת הסכמתו בכתב של בן זוג לשעבר לביצוע פעולה של חוסך בחיסכון הפנסיוני וכו' (ר' דברי ההסבר לסעיפים 14, 16(ב), ו'-19).

באשר לחלוקת חיסכון פנסיוני באמצעות צבירת כספים מוצע לרשום הערה לטובת בן זוגו לשעבר של העמית על הסכום שהיה מועבר לחשבונו של בן הזוג לשעבר במועד רישום ההערה בהתאם להוראות סעיף 6. במטרה שההערה תחול על מלוא הסכום שיש להעביר לבן הזוג לשעבר, מוצע לקבוע כי ההערה האמורה תעודכן במועד שבו נזקפת תשואה ליתרה הצבורה של העמית בהתאם לתוספת או לגריעה מהסכום האמור שיש להוסיף או לגרוע מאותו סכום לפי הוראות סעיף 6(ב) כפי שיפורט להלן. לעניין הצורך בהערה ונפקותה ר' דברי ההסבר לסעיפים 6 ו-9.

https://www.prisha.co.il/

5. השר רשאי לקבוע הוראות בעניינים אלה:

תקנות לעניין בקשה לרישום של פרטי פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני והודעה בדבר רישום כאמור

(1) בקשה לרישום של פרטי פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני לפי סעיף 3, ובכלל זה אופן הגשת הבקשה והמועד להגשתה;

(2) הודעה על רישום פרטי פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני לפי סעיף 4(ב), ובכלל זה המועד למתן הודעה כאמור ואופן מסירתה.

פרק ג': הוראות לעניין חלוקה של חיסכון פנסיוני באמצעות צבירת כספים

העברת חלק מיתרה צבורה של עמית לחשבון חדש של בן זוגו לשעבר

6. (א) על אף האמור בסעיף 25(א) לחוק קופות גמל, ניתן פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני באמצעות צבירת כספים בין עמית לבין בן זוגו לשעבר, ונרשמו פרטי פסק הדין ברישומי הגוף המשלם בהתאם להוראות פרק ב', יפתח הגוף המשלם חשבון חדש בקופת הגמל על שמו של בן הזוג לשעבר, ויעביר אליו, במועד ההעברה, סכום כאמור בסעיף קטן (ב) מתוך היתרה הצבורה של העמית.

(ב) הסכום שיועבר לחשבון של בן הזוג לשעבר לפי הוראות סעיף קטן (א) יהיה בגובה מכפלת השיעור להעברה בסך היתרה הצבורה של העמית במועד הפירוד, ולסכום האמור תיווסף או תיגרע ממנו, לפי העניין, התשואה שהשיגה קופת הגמל על הנכסים העומדים כנגד התחייבויותיה כלפי העמית בשל התקופה שבין מועד הפירוד לבין מועד ההעברה כאמור בניכוי דמי הניהול שגבתה הקופה בשל הנכסים האמורים באותה תקופה.

דברי הסבר

בנוסף, מוצע לקבוע כי הגוף המשלם ישלח הודעה לחוסך ולבן זוגו לשעבר בדבר רישום הבקשה. בשל חשיבות הגעת ההודעה לשני בני הזוג, מוצע לקבוע כי היא תישלח בדואר רשום או בדרך אחרת שיקבע השר לפי סעיף 5 המוצע.

סעיף 5 מוצע לקבוע כי שר האוצר יהיה רשאי לקבוע הוראות בעניינים הקשורים לבקשה לרישום של פרטי פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני ובכלל זה אופן הגשת הבקשה והמועד להגשתה. בנוסף, מוצע לקבוע כי שר האוצר רשאי לקבוע הוראות לעניין מתן הודעה על רישום פרטי פסק הדין ובכלל זה המועד למתן ההודעה.

פרק ג'

כללי פרק זה עוסק בחיסכון פנסיוני באמצעות צבירה כספית. לגבי סוג זה של חיסכון מוצעת החלופה של "חלוקת רוחב", דהיינו חלוקת היתרה הצבורה לשני חלקים. ההצעה האמורה נובעת, בין השאר, מנימוקים אלה:

א. בשל טיבו של חיסכון פנסיוני באמצעות צבירה כספית, חלוקת היתרה הצבורה של עמית לשני חשבונות לא תגדיל את המחויבות הכוללת של קופת הגמל ולא תדרוש חישוב אקטוארי מורכב.

ב. הפתרונות המתייחסים לקופה כ"צינור" בלבד להעברת אחוז מסוים מגובה קצבת פרישה לבן הזוג לשעבר, לא יממשו את המחויבות של המשפט הישראלי לשיתוף, שכן במהלך תקופת החיסכון ישנן החלטות כלכליות רבות אשר משפיעות על סכום היתרה הצבורה. כך למשל, בחירת מסלול השקעה, חלוקת מרכיבי החיסכון והביטוח בקופות גמל אשר כוללות כיסוי ביטוחי לסיכוני נכות או מוות ושאינן קרן ותיקה או קופת ביטוח ישנה, העברת כספים לקופת גמל אחרת, משיכת כספים מקופת הגמל וכו'. בחלק מהמקרים האמורים עשוי להיות ניגוד אינטרסים בין העמית לבין בן הזוג לשעבר בבחירות שצריך לבחור העמית.

סעיף 6 לנוכח האמור לעיל, מוצע לקבוע כי לצורך חלוקת החיסכון הפנסיוני באמצעות צבירה כספית יפתח הגוף המשלם חשבון חדש בקופת הגמל על שמו של בן הזוג לשעבר (להלן – החשבון של בן הזוג לשעבר), וזאת גם אם יש לו חשבון קיים באותה קופה. לחשבון החדש יועבר סכום בגובה מכפלת השיעור להעברה ביתרה הצבורה בערכה נכון למועד הפירוד, ולסכום האמור תיווסף או תיגרע ממנו, לפי העניין, התשואה שהשיגה הקופה על הנכסים העומדים כנגד התחייבויותיה כלפי העמית בשל התקופה שבין מועד הפירוד לבין מועד העברת הכספים לחשבונו של בן הזוג לשעבר, בניכוי דמי הניהול שגבתה הקופה בשל הנכסים האמורים באותה תקופה. במצב זה לא יובאו בחשבון הפקדות שהפקיד העמית לקופת הגמל לאחר מועד ההעברה. העברת הסכום האמור תתבצע לאחר ניכוי מס בהתאם להוראות סעיף 125ז לפקודת מס הכנסה כמוצע בסעיף 26 להצעת החוק. לעניין אופן הניכוי והצורך בניכוי ר' דברי ההסבר לסעיף המוצע.

לגבי מרכיב תגמולי עובד ומרכיב תגמולי מעביד ביתרה הצבורה מוצע כי העברתו לחשבון של בן הזוג לשעבר כאמור תיעשה רק בחלוף ארבעים וחמישה ימים מהמועד שבו נשלחה ההודעה לבני הזוג בדבר רישום של

(ג) העברה לפי סעיף קטן (א) תחויב במס בהתאם להוראות סעיף 125ז לפקודת מס הכנסה[8].

(ד) על אף האמור בסעיף קטן (א), על העברה של סכום כאמור בסעיף קטן (ב), ממרכיב הפיצויים ביתרה הצבורה של העמית, יחולו הוראות אלה:

(1) הסכום כאמור יועבר לחשבון של בן הזוג לשעבר במועד ההעברה או בתוך שבעה ימי עסקים מהמועד שבו זכאי העמית למשוך אותו לפי דין או הסכם, לפי המאוחר מביניהם, וזאת לאחר שנוכה מהסכום האמור מס בהתאם להוראות סעיף 164 לפקודת מס הכנסה לגבי החלק שאינו פטור לפי סעיף 9(7א) לפקודה האמורה;

(2) היה מעבידו של העמית זכאי, לפי דין או הסכם, למשוך את הסכום כאמור וביקש למשוך אותו, תימחק לגבי סכום זה ההערה שנרשמה לטובתו של בן הזוג לשעבר לפי סעיף 4(א)(2); הגוף המשלם ישלח לבן הזוג לשעבר הודעה בדבר מחיקת ההערה האמורה.

(ה) לא יראו העברה לפי סעיף זה לחשבון של בן הזוג לשעבר כמשיכה לעניין כל דין, והגוף המשלם לא יהיה רשאי להפחית סכום כלשהו מהיתרה הצבורה של העמית בשל ההעברה כאמור אלא בהתאם להוראות סעיף זה.

(ו) במועד ההעברה לחשבון של בן הזוג לשעבר לפי סעיף זה, תימחק לגבי הסכום המועבר ההערה שנרשמה לטובתו של בן הזוג לשעבר לפי סעיף 4(א)(2).

העברת חלק מיתרה צבורה של עמית שמשולמת לו קצבת פרישה חלקית, לחשבון חדש של בן זוגו לשעבר

7. (א) על אף הוראות סעיפים קטנים (א) ו־(ב) של סעיף 6, לגבי עמית שמשולמת לו קצבת פרישה חלקית ונותרה לו יתרה צבורה בקופת גמל לאחר התשלום כאמור, יחושב הסכום שיש להעביר לחשבון של בן הזוג לשעבר בהתאם להוראות הסעיפים הקטנים האמורים מתוך היתרה הצבורה שהיתה לעמית אם לא היתה משולמת לו קצבת הפרישה החלקית; לעניין זה יראו את התשואה ודמי הניהול שעל פיהם תחושב היתרה הצבורה כאמור לפי התשואה שהשיגה הקופה על הנכסים העומדים כנגד התחייבויותיה כלפי העמית בשל היתרה הצבורה שנותרה לעמית לאחר תשלום קצבת הפרישה החלקית ודמי הניהול שנגבו מאותה יתרה.

דברי הסבר

פרטי פסק הדין לחלוקת חיסכון פנסיוני (להלן – מועד ההעברה). פרק הזמן האמור מאפשר לעמית להודיע לקופה כי פסק הדין אינו משקף את המצב הקיים או לפנות לבית משפט בבקשה לעכב את ההעברה, וזאת בשים לב לכך שחלוקת היתרה הצבורה בין בני הזוג היא מהלך לא הפיך אשר יש לו משמעויות על הכיסוי הביטוחי של העמית. באשר למרכיב פיצויי הפיטורים ביתרה הצבורה, הרי שמאחר שבהתאם להסכמי עבודה בין עובד למעבידו ובכפוף להוראות חוק פיצויי פיטורים, התשכ"ג–1963 (להלן – חוק פיצויי פיטורים), ישנם מצבים שבהם הפקדות המעביד בשל מרכיב הפיצויים יוחזרו למעביד (ראו למשל סעיף 17 לחוק פיצויי פיטורים), מוצע לקבוע כי חלקו של בן הזוג לשעבר במרכיב הפיצויים יועבר אליו רק בתוך שבעה ימי עסקים מהמועד שבו זכאי העמית למשוך את אותם כספים לפי דין או הסכם, או במועד העברה (במקרה שבו ניתן באותו מועד למשוך את מרכיב הפיצויים), לפי המאוחר מביניהם. עוד מוצע לקבוע כי אם זכאי מעבידו של העמית, לפי דין או הסכם, למשוך את מרכיב הפיצויים ביתרה הצבורה של העמית, תימחק ההערה שנרשמה לטובתו של בן הזוג לשעבר, ותימסר על כך הודעה לבן הזוג לשעבר.

מאחר שניתן לראות את העברת הכספים לחשבונו של בן הזוג כמשיכת כספים (לרבות לעניין תשלום מס שיש לשלם על משיכת כספים), מוצע לקבוע כי לא יראו בהעברה כאמור כמשיכה מחשבונו של העמית שיחולו לגביה הכללים כמוצע בהצעת החוק. בהתאם לכך גם הגוף המשלם לא יהיה רשאי להפחית סכום כלשהו מהיתרה הצבורה של העמית בשל אותה העברה, למעט ניכוי מס כאמור.

סעיף 7 בחיסכון פנסיוני באמצעות צבירת כספים בקופת גמל משלמת לקצבה ניתן להתחיל לקבל קצבה אשר מחושבת לפי חלק מהיתרה הצבורה של העמית. במקביל יכול אותו עמית להמשיך ולנהל את היתרה

[8] דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

https://www.prisha.co.il/

(ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו אם נקבע בפסק הדין לחלוקת חיסכון פנסיוני כי חלוקת היתרה הצבורה בין העמית לבין בן זוגו לשעבר תיעשה מתוך היתרה הצבורה שנותרה לעמית לאחר תשלום קצבת הפרישה החלקית.

הוראות לעניין חשבון חדש של בן זוג לשעבר

8. (א) לעניין כל דין, יראו את המועד כמפורט להלן, לפי העניין, כמועד שבו הופקדו הסכומים שהועברו לחשבונו של בן זוג לשעבר של עמית לפי הוראות סעיף 6 או 7:

(1) בקופת גמל לקצבה – המועד שבו הועברו הכספים לחשבונו של בן הזוג לשעבר;

(2) בקופת גמל שאינה קופת גמל לקצבה – המועד שבו הופקדו הכספים לחשבונו של העמית בקופה.

(ב) לא יופקדו תשלומים לחשבונו של בן הזוג לשעבר, נוסף על הסכומים שהועברו לחשבון האמור לפי סעיף 6 או 7, אלא אם כן הגוף המשלם אישר כי בן הזוג לשעבר הצטרף לקופה כעמית בהתאם לכללי ההצטרפות לאותה קופה ולהסדר החיסכון.

תוצאות רישומה של הערה על הסכום המועבר לבן זוג לשעבר

9. (א) נרשמה ברישומיו של גוף משלם, לפי סעיף 4(א)(2), הערה לטובתו של בן זוג לשעבר של עמית על הסכום המועבר לבן הזוג לשעבר (בפרק זה – הערה לטובת בן זוג לשעבר) יחולו ההוראות כמפורט להלן, כל עוד לא נמחקה ההערה:

(1) תידרש הסכמתו בכתב של בן הזוג לשעבר לביצוע כל אחת מהפעולות המפורטות להלן, לגבי הכספים שנרשמה לגביהם הערה כאמור:

(א) משיכת הכספים בידי העמית;

(ב) קבלת קצבת פרישה המחושבת לפי הכספים האמורים;

דברי הסבר

הצבורה הנותרת (בין אם כעמית פעיל אשר מפקיד הפקדות ובין אם כעמית לא פעיל שאינו מפקיד הפקדות) ולגבי אותה יתרה נותרת לצאת לקצבה במועד מאוחר יותר. במצב כזה אותו אדם הוא גם גמלאי וגם עמית. אשר על כן, ומאחר שמשמעות יציאה לקצבה כאמור עשויה להקטין את חלקו של בן הזוג לשעבר ביתרה הצבורה, הרי שבמקרה שבו בעת חלוקת החיסכון בפסק הדין לא הובא בחשבון המצב כאמור, מוצע לקבוע כי הסכום שיש להעביר לחשבונו של בן זוגו לשעבר יחושב מתוך היתרה הצבורה שהיתה לעמית אם לא היה הופך להיות גמלאי לגבי חלק מהיתרה הצבורה. לצורך חישוב היתרה הצבורה כאמור יביאו בחשבון את התשואה שהשיגה קופת הגמל על הנכסים העומדים כנגד התחייבויותיה כלפי העמית בשל היתרה הצבורה שנותרה לו לאחר תשלום קצבת הפרישה החלקית ודמי הניהול שנגבו מאותה יתרה.

סעיף 8 מאחר שכיסויים ביטוחיים בקופת גמל לקצבה נקבעים, בין השאר, בהתאם למועד הצטרפות עמית לקופה, מוצע לקבוע כי לעניין מועד ההצטרפות לקופת גמל לקצבה, יראו את מועד פתיחת החשבון החדש. מאחר שבהתאם לתיקון מס' 3 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה–2005, החל משנת 2008 לא ניתן להפקיד כספים חדשים לקופת גמל לתגמולים או לקופת גמל אישית לפיצויים, וכדי לשמר את מעמדם של כספים שהופקדו לקופות האמורות, מוצע לראות את מועד פתיחת החשבון של בן הזוג לשעבר כמועד שבו נפתח חשבונו של העמית. למען הסר ספק מובהר כי לא יהיה ניתן להפקיד הפקדות חדשות לחשבונו של בן הזוג לשעבר והם יופקדו לקופת גמל לא משלמת לקצבה או לקופת גמל משלמת לקצבה, לפי בחירתו.

בנוסף, מאחר שאין הצדקה לחייב קופת גמל אשר כוללת כיסויים ביטוחיים, לבטח את בן הזוג לשעבר רק בשל היותו בן זוגו לשעבר של עמית ובלי לבדוק אם הוא עומד בכללי ההצטרפות לקופה ולהסדר החיסכון, מוצע כי ברירת המחדל היא שבן הזוג יהיה במעמד של עמית לא פעיל. ואולם קופת הגמל רשאית, בכפוף להוראות הדין, הסדר החיסכון, וכללי ההצטרפות לקופה, לאפשר לבן הזוג לשעבר להיות במעמד של עמית פעיל.

סעיף 9 כאמור בחלק מהיתרה הצבורה לחשבונו של בן הזוג לשעבר מתבצעת, לכל הפחות במועד העברה, שהוא 45 ימים לאחר שנשלחה לחוסך ולבן זוגו לשעבר ההודעה בדבר רישום של פרטי פסק הדין לחלוקת חיסכון פנסיוני. העברת חלקו של בן הזוג לשעבר במרכיב הפיצויים עשויה כאמור להיות במועד מאוחר יותר. במטרה למנוע פגיעה של העמית בחלק מהיתרה הצבורה שיש להעביר לחשבונו של בן הזוג לשעבר ולהגן על החלק האמור מפני צדדים שלישיים, מוצע כאמור לרשום הערה לטובתו של בן זוג לשעבר על הסכום מתוך היתרה הצבורה שהיה על הגוף המשלם להעביר לחשבונו של בן הזוג לשעבר אילו ההעברה היתה מתבצעת במועד הרישום. עוד מוצע כי הערה כאמור תעודכן במועד שבו נזקפת

https://www.prisha.co.il/

(ג) העברת הכספים לקופת גמל אחרת;

(ד) העברת הכספים ממסלול השקעה אחד בקופת גמל מסלולית למסלול השקעה אחר באותה קופה;

(2) על אף ההוראות לפי סעיף 25(א)(3) ו־(ב) לחוק קופות גמל, הכספים שלגביהם נרשמה הערה כאמור לא יהיו ניתנים לשעבוד, להעברה לאחר או לעיקול.

(ב) לגבי קופת גמל שלעמית בה היה כיסוי ביטוחי לסיכוני מוות, יהיה הכיסוי הביטוחי האמור, החל במועד רישום הערה לטובת בן זוגו לשעבר וכל עוד לא נמחקה ההערה, בהתאם לכיסוי הביטוחי כפי שהיה אם הסכום המועבר לבן הזוג לשעבר היה מועבר לחשבון של בן הזוג לשעבר באותו מועד, ועלותו תחושב בהתאם.

(ג) הערה לטובת בן זוג לשעבר תימחק על פי צו של הערכאה הראשונה, בהתאם לאמור בסעיף 6(ו), או בביצוע אחת מהפעולות המפורטות בסעיף קטן (א)(1)(א) או (ב) לאחר קבלת הסכמתו של בן הזוג לשעבר.

פטירת עמית בטרם העברת חלק מהיתרה הצבורה לחשבון של בן הזוג לשעבר

10. (א) ניתן פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני באמצעות צבירת כספים בין עמית לבין בן זוגו לשעבר ומתקיימים התנאים להעברת חלק מהיתרה הצבורה של העמית לחשבון של בן הזוג לשעבר בהתאם להוראות סעיף 6 או 7, ונפטר העמית לאחר רישום פרטי פסק הדין בהתאם להוראות סעיף 4 ולפני שנפתח החשבון של בן הזוג לשעבר, יחולו הוראות פרק זה כאילו לא נפטר העמית, ולעניין הכיסוי הביטוחי לסיכוני מוות יראו את ההעברה לפי סעיף 6 או 7 כאילו התבצעה במועד הרישום של פרטי פסק הדין, והכל על אף האמור בהסדר החיסכון.

דברי הסבר

תשואה ליתרה הצבורה של העמית בהתאם לתוספת או לגריעה מהסכום האמור שיש להוסיף או לגרוע מאותו סכום לפי הוראות סעיף 6(ב) כפי שפורט לעיל.

משמעותה של ההערה היא כי לא יהיה ניתן לבצע בכספים שעליהם נרשמה ההערה את הפעולות האלה אלא בהסכמת בן הזוג לשעבר: משיכת כספים, קבלת קצבת פרישה המחושבת לפי הכספים האמורים, העברת כספים לקופת גמל אחרת או למסלול השקעה אחר בקופת גמל מסלולית. אחד מהטעמים למתן אפשרות לבצע את הפעולות האמורות בהסכמת בן הזוג לשעבר, במקום למנען, נעוץ בכך שישנן נסיבות שבהן יש מקום לערוך את אחת מאותן הפעולות האמורות, וביניהן הגנה על החיסכון הפנסיוני. בנוסף, מוצע לקבוע כי לא יהיה ניתן לעקל, לשעבד או להעביר לאחר את הכספים שנרשמה לגביהם הערה כאמור.

מאחר שבבסיס מתן ההערה עומדת ההנחה שהכספים היו צריכים להיות מועברים כבר במועד רישומה, מוצע לקבוע לגבי קופת גמל שלעמית בה היה כיסוי ביטוחי לסיכוני מוות, החל במועד רישום ההערה וכל עוד לא נמחקה, כי הכיסוי הביטוחי יהיה כפי שהיה אם הכספים שלגביהם נרשמה ההערה כבר הועברו לחשבון החדש ועלותו של הכיסוי הביטוחי תחושב בהתאם.

עוד מוצע לקבוע כי ההערה האמורה תימחק על פי צו של בית המשפט או בית הדין, בערכאה הראשונה שנתן את פסק הדין לחלוקת חיסכון פנסיוני (להלן – הערכאה הראשונה), או בביצוע משיכת כספים או קבלת קצבת פרישה המחושבת לפי הכספים האמורים, שניתנה לה הסכמת בן הזוג לשעבר כאמור.

סעיף 10 במקרה של פטירת עמית בטרם בוצעה העברה של חלק מהיתרה הצבורה לחשבונו של בן הזוג לשעבר עשוי בן הזוג לשעבר להיוותר בלא זכות לאותם כספים, שכן הוא לא נכלל בין שאיריו של העמית בקופת גמל לקצבה שיש בה כיסוי ביטוחי לסיכוני מוות וכן הוא עשוי שלא להיות בין מוטביו של העמית בקופת גמל שאין בה כיסוי ביטוחי לסיכוני מוות. מאחר שאין הצדקה ענייינית לכך שרק בשל אי־רישום פסק הדין לחלוקת חיסכון פנסיוני, ומקל וחומר בשל אי־העברת הכספים לחשבונו של בן זוג לשעבר כשפסק הדין נרשם וטרם הגיע המועד להעברת הכספים כאמור, לא תתבצע העברה בהתאם לקבוע בפסק הדין, מוצע לקבוע כי במקרה של רישום של פרטי פסק הדין ופטירה של העמית לפני שנפתח חשבונו של בן הזוג לשעבר, יחולו הוראות פרק ג׳ כאילו לא נפטר העמית, ולעניין הכיסוי הביטוחי לסיכוני מוות יראו את העברה לחשבונו של בן הזוג לשעבר כאילו התבצעה במועד רישום של פרטי פסק הדין.

במקרה שבו ניתן פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני ומתקיימים התנאים להגשת בקשה לרישומו ונפטר העמית לפני הרישום, מוצע לקבוע כי יחולו הוראות פרק ב׳ ופרק

https://www.prisha.co.il/

(ב) ניתן פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני באמצעות צבירת כספים בין עמית לבין בן זוגו לשעבר, מתקיימים לגביו התנאים המפורטים בסעיף 3(2), ונפטר העמית לפני רישום פרטי פסק הדין בהתאם להוראות סעיף 4, יחולו הוראות פרק ב' והוראות פרק זה כאילו לא נפטר העמית, ולעניין הכיסוי הביטוחי לסיכוני מוות יראו את ההעברה לפי סעיף 6 או 7 כאילו התבצעה ערב פטירתו של העמית, והכל על אף האמור בהסדר החיסכון; ואולם אם לא הוגשה בקשה לרישום פרטי פסק הדין בהתאם להוראות סעיף 3 לפני פטירת העמית, יהיה רשאי בן זוגו לשעבר להגיש את הבקשה כאמור בתוך 60 ימים ממועד מתן פסק הדין או ממועד פטירתו של העמית, לפי המאוחר מביניהם.

ייחוס עיקול או שעבוד שהוטלו על יתרה צבורה של עמית

11. הוטל עיקול או הוטל שעבוד שנעשה כדין, על יתרה צבורה של עמית, לפני שנרשמה הערה לטובת בן זוגו לשעבר, ייחס הגוף המשלם את העיקול או השעבוד, לפי העניין, לסכום הנותר בידי העמית ולסכום המועבר לבן זוגו לשעבר, בהתאם ליחס שבין הסכום הנותר בידי העמית לבין הסכום המועבר לבן הזוג לשעבר, והכל במועד רישום ההערה כאמור, אלא אם כן נקבע בצו של הערכאה הראשונה כי יש לייחס את העיקול או השעבוד באופן אחר.

סייג להעברת חלק מיתרה צבורה של עמית לבן זוגו לשעבר

12. (א) על אף האמור בסעיפים 6 ו־7, לא יעביר גוף משלם כספים מיתרה צבורה של עמית, לחשבון של בן זוגו לשעבר בהתקיים אחד מאלה:

(1) לכספים האמורים יוחס עיקול או שעבוד, בהתאם להוראות סעיף 11 – כל עוד לא הוסר העיקול או השעבוד כאמור;

(2) קיימת בחשבונו של העמית יתרת חוב בשל הלוואות שניתנו לו מקופת הגמל, ולאחר העברת אותם כספים תעלה יתרת החוב בחשבונו על סכום ההלוואה המרבי שאותו רשאי העמית לקבל כהלוואה מהקופה בהתאם להוראות לפי חוק קופות גמל;

דברי הסבר

ג' לחוק המוצע כאילו לא נפטר העמית ולעניין הכיסוי הביטוחי לסיכוני מוות יראו את ההעברה לחשבונו של בן הזוג לשעבר כאילו התבצעה ערב פטירתו של העמית. עם זאת, מאחר שהגשת בקשה באיחור ממועד הפטירה עשויה לפגוע בזכויותיהם של שאירים אחרים וליצור קושי בשינוי זכויותיהם, מוצע לקבוע כי אם לא הוגשה בקשה לרישום של פרטי פסק הדין לפני פטירתו של העמית, יהיה ניתן להגיש בקשה כאמור בתוך 60 ימים ממועד מתן פסק הדין או ממועד פטירתו של העמית, לפי המאוחר מביניהם.

סעיף 11 במקרה שבו הוטל עיקול או שעבוד שנעשה כדין על יתרה צבורה של עמית, לפני שנרשמה הערה לטובת בן זוגו לשעבר, מוצע לייחס את העיקול או השעבוד, לפי העניין, בהתאם ליחס שבין הסכום שיש להעביר לבן הזוג לשעבר לפי הוראות סעיף 6 לבין הסכום שנותר בחשבונו של העמית, והכל אילו לא היה עיקול או שעבוד, אלא אם כן נקבע בצו של הערכאה הראשונה כי יש לייחס את סכום העיקול או השעבוד באופן אחר.

סעיף 12 מוצע לקבוע כי לא תתבצע העברת כספים לחשבונו של בן זוג לשעבר שיוחס לגביהם עיקול או שעבוד כמוצע בסעיף 11 וכל עוד לא הוסר העיקול או השעבוד כאמור.

בהתאם להוראות לפי חוק קופות גמל חברה מנהלת של קופת גמל רשאית ליתן לעמית הלוואה על חשבון היתרה הצבורה של העמית, וזאת כחלק מניהול השקעות של נכסי קופת הגמל, ובכפוף לכך שסכום ההלוואה לא יעלה על שיעור מסוים מהיתרה הצבורה של העמית. לנוכח האמור לעיל, ובמטרה למנוע חשיפה של קופת הגמל לאי־תשלום של הלוואות שנטל העמית, מוצע לקבוע כי במקרה שבו קיימת בחשבונו של העמית יתרת חוב בשל הלוואה שהוא לקח מהקופה, ולאחר העברת אותם כספים עולה יתרת החוב על השיעור המרבי שעמית רשאי לקחת הלוואה מהקופה, לא יהיה ניתן להעביר את אותם כספים לחשבונו של בן הזוג לשעבר.

עוד מוצע לקבוע כי אם פסק הדין לחלוקת חיסכון פנסיוני מתייחס לחלוקה של יתרה צבורה והעמית הפך להיות גמלאי (להלן – גמלאי בהסדר צבירה כספית) בטרם התבצע רישום פרטי פסק הדין, יחולו הוראות סעיף 13 לעניין חלוקת קצבת פרישה של גמלאי כפי שמפורט להלן, ויראו את השיעור להעברה מקצבת הפרישה כשיעור להעברה מהיתרה הצבורה כפי שנקבע בפסק הדין.

במקרה שבו העמית החל לקבל קצבת פרישה חלקית ונותרה לו יתרה צבורה בקופת הגמל, הנמוכה מהסכום שיש להעביר לחשבונו של בן הזוג לשעבר, נוצר קושי לקבוע את אופן חלוקת היתרה הצבורה וקצבת הפרישה. על כן, מוצע במקרה זה כי לא יועברו הכספים לחשבונו של בן הזוג לשעבר, ואולם בני הזוג יהיו רשאים לפנות

(3) העמית הפך לגמלאי;

(4) מתקיים האמור בסעיף 7 והסכום שיש להעביר לפי אותו סעיף לבן הזוג לשעבר עולה על היתרה הצבורה של העמית שנותרה בקופת הגמל לאחר תשלום קצבת הפרישה החלקית (בסעיף זה – היתרה הצבורה הנותרת);

(5) התקבל עד מועד ההעברה צו של בית משפט המונע את ההעברה כאמור.

(ב) התקיים סייג מהסייגים להעברת כספים לחשבון של בן זוג לשעבר לפי סעיף קטן (א), יחולו ההוראות כמפורט להלן, לפי העניין:

(1) הגוף המשלם ישלח לעמית ולבן זוגו לשעבר הודעה בדבר קיומו של הסייג כאמור, ויחולו לעניין ההודעה ההוראות לפי סעיפים 4(ב) ו־5(2);

(2) לגבי הסייג כאמור בסעיף קטן (א)(3), יחולו הוראות סעיף 13 ויראו את השיעור להעברה מקצבת הפרישה כשיעור להעברה מהיתרה הצבורה כפי שנקבע בפסק הדין לחלוקת חיסכון פנסיוני;

(3) לגבי הסייג כאמור בסעיף קטן (א)(4), רשאים העמית או בן זוגו לשעבר לפנות לערכאה הראשונה בבקשה למתן הוראות לעניין אופן חלוקת קצבת הפרישה החלקית והיתרה הצבורה הנותרת.

הוראות לעניין חלוקת החיסכון של גמלאי

13. ניתן פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני באמצעות צבירת כספים בין גמלאי לבין בן זוגו לשעבר, ונרשמו פרטי פסק הדין ברישומי הגוף המשלם בהתאם להוראות פרק ב', יחולו ההוראות כמפורט להלן, לפי העניין:

(1) הגוף המשלם יעביר לבן זוגו לשעבר של הגמלאי חלק מקצבת הפרישה שיחושב בהתאם להוראות סעיף 14(א)(1)(ב), ויחולו לעניין ההעברה כאמור הוראות סעיף 14(ב)(1) ו־(3), 15, 18, 20 ו־21;

(2) נפטר הגמלאי, יחולו ההוראות כמפורט להלן, לפי העניין:

דברי הסבר

לערכאה הראשונה בבקשה למתן הוראות לעניין אופן חלוקת קצבת הפרישה החלקית והיתרה הצבורה הנותרת בחשבונו של העמית. כדי שיהיה ניתן ליישם את אותה החלטה מוצע לקבוע כי יראו החלטה כאמור כפסק דין לחיסכון פנסיוני ויחולו עליה הוראות פרקים ב' ו־ג'.

סעיף 13 במקרים שבהם העמית הפך להיות גמלאי בהסדר צבירה כספית לפני שנרשם פסק הדין לחלוקת חיסכון פנסיוני בקופת הגמל, ולא נותרה בקופת הגמל יתרה צבורה לא ניתן לבצע "חלוקת רווחב". על כן, מוצע לקבוע כי קצבת הפרישה תחולק ב"חלוקת אורך" בהתאם להסדרים המוצעים בחיסכון פנסיוני באמצעות צבירת זכויות. לעניין זה מוצע לקבוע כי קצבת פרישה היא קצבה המשולמת מקופת גמל לקצבה למי שהגיע לגיל פרישה מוקדמת, כהגדרתו בחוק גיל פרישה, התשס"ד–2004 (להלן – חוק גיל פרישה), ושאינה בשל מקרה שבו איבד העמית את כושרו לעבוד, כולו או חלקו. בנוסף, בדומה למוצע בסעיף 14 ומהטעמים המנויים בדברי ההסבר לאותו סעיף, מוצע לבטל את מגבלת עבירות הזכויות שנקבעה בסעיף 25(א) לחוק קופות גמל.

נפטר גמלאי בהסדר צבירה כספית, מוצע לקבוע כי בן זוגו לשעבר שהיה זכאי בהתאם להסדר החיסכון לקבלת קצבה אם היה בן זוגו של הגמלאי ערב פטירתו, יהיה זכאי לקצבת שאירים אם קצבתו של הגמלאי חושבה בהנחה שבן הזוג לשעבר יהיה זכאי לקצבת שאירים בשל מותו של הגמלאי בלא תלות בכך שהוא עדיין בן זוגו של הגמלאי ערב פטירתו. במצב דברים זה לא מוטלת חבות אקטוארית נוספת על קופת הגמל ועל כן אין הצדקה לא לשלם קצבה לבן הזוג לשעבר. הקצבה שתשולם לבן הזוג לשעבר תהיה בגובה קצבת הפרישה שלה היה זכאי בהתאם להוראות הסדר החיסכון אם היה בן זוגו של הגמלאי ערב פטירתו.

בנוסף, אם מוטביו של גמלאי בהסדר צבירה כספית זכאים לקבל מקופת הגמל סכום חד־פעמי (כגון: הבטחת תשלומי קצבה כפי שנהוג בתקנוני קרנות הפנסיה החדשות לגבי עמית שבחר במנגנון כאמור בטרם יציאתו לקצבה), יהיה בן הזוג לשעבר מוטב הזכאי לקבל מתוך הסכום האמור סכום בגובה מכפלת השיעור להעברה באותו סכום, וזאת בין אם הוא רשום כמוטב של הגמלאי ובין אם לאו. לעניין אופן חלוקת יתרת הסכום החד־פעמי בין מוטביו של הגמלאי יחולו הוראות הסדר החיסכון.

https://www.prisha.co.il/

(א) בן זוגו לשעבר של הגמלאי יהיה זכאי לקבל מהגוף המשלם קצבה בשל פטירתו של הגמלאי, בגובה הקצבה שהיתה משולמת לבן זוגו של הגמלאי לפי הסדר החיסכון, ובלבד שמתקיימים שניים אלה:

(1) הוא היה זכאי לקבלת קצבה אם היה בן זוגו של הגמלאי ערב פטירתו;

(2) גובה קצבת הפרישה שלה היה זכאי הגמלאי חושב בהתחשב, בין השאר, בכך שבן הזוג לשעבר יהיה זכאי לקבל מהגוף המשלם קצבה בשל פטירתו של הגמלאי, בין אם ערב פטירתו יהיה בן זוגו ובין אם לאו;

(ב) הקצבה שתשולם לבן הזוג לשעבר לפי פסקת משנה (א) תהיה בגובה קצבת הפרישה שלה היה זכאי בהתאם להוראות הסדר החיסכון אם היה בן זוגו של הגמלאי ערב פטירתו.

(ג) היו מוטביו של הגמלאי זכאים, בהתאם להוראות הסדר החיסכון, לקבל מהגוף המשלם לאחר פטירתו של הגמלאי סכום חד־פעמי, יהיה בן זוגו לשעבר של הגמלאי זכאי, על אף הוראות הסדר החיסכון לעניין חלוקתו של הסכום האמור, לקבל מהגוף המשלם סכום בגובה מכפלת השיעור להעברה בסכום החד־פעמי שלו זכאים כל המוטבים כאמור, ולעניין אופן חלוקת יתרת הסכום החד־פעמי האמור יחולו הוראות הסדר החיסכון.

פרק ד׳: הוראות לעניין חלוקה של חיסכון פנסיוני באמצעות צבירת זכויות

העברת חלק מקצבת פרישה של גמלאי לבן זוגו לשעבר

14. (א) על אף האמור בסעיף 25(א) לחוק קופות גמל וכן בכל דין או הסכם לרבות הסכם קיבוצי, ניתן פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני באמצעות צבירת זכויות בין חוסך לבין בן זוגו לשעבר, ונרשמו פרטי פסק הדין ברישומי הגוף המשלם בהתאם להוראות פרק ב׳, יחולו ההוראות כמפורט להלן, לפי העניין:

דברי הסבר

פרק ד׳

כללי פרק זה עוסק בחיסכון פנסיוני באמצעות צבירת זכויות. בעוד שלגבי חיסכון פנסיוני באמצעות צבירת כספים הוצעה "חלוקת רווחב", לנוכח אופיים המיוחד של הסדרי פנסיה תקציבית וקרנות פנסיה ותיקות, אשר פועלים על בסיס של צבירת זכויות, קיים קושי לחלוקה דומה כבר בעת הגירושין. בהקשר זה נציין כי חלוקת רווחב משמעה התייחסות לבן הזוג כעמית לרבות רכיבי ביטוח עצמאיים. חלוקה כזו משמעותה הגדלת החבויות האקטואריות בתחומים האמורים, והיא תעניק לבני זוג גרושים יתרונות שאינם מוענקים לבני זוג רגילים. לנוכח הקשיים השונים מוצע פתרון של "חלוקת אורך" לגבי קצבת הפרישה תוך קביעת מגבלות שונות על פעילות החוסך, בלא הסכמת בן זוגו לשעבר, כל עוד לא חולקה הקצבה, וכן הסדר מיוחד לגבי קצבאות שאירים.

סעיף 14 כאמור, אחת מהבעיות במימוש השיתוף הזוגי על הסדרי החיסכון הפנסיוני קשורה בהוראות דין האוסרות על עבירות החיסכון הפנסיוני. כך למשל, בסעיף 25(א) לחוק קופות גמל נקבע איסור בדבר העברת זכויות של עמית בקופת גמל. הסדרים אלה אינם מתיישבים עם פסקי דין בענייני משפחה המורים על חלוקת החיסכון הפנסיוני. משום כך, בעוד שפסקי דין העוסקים בשיתוף בנכסים אחרים, כגון: מניות בחברה, נדל"ן וחשבונות בנקים ממומשים באופן שגרתי, פסקי הדין העוסקים בחלוקת החיסכון הפנסיוני אינם מיושמים על ידי חלק מהגופים המשלמים. האמור יוצר מצוקה קשה אצל בן זוג לשעבר של גמלאי הנאלץ, במקרים מסוימים שנים רבות לאחר הגירושין, לחדש את הקשר עם הגמלאי כדי לגבות ממנו על בסיס חודשי את חלקו בקצבה. במקרה של אי־שיתוף פעולה מצד החוסך נאלצים בני הזוג לשעבר לפנות להוצאה לפועל בלא שתהיה להם כל טענה משפטית כלפי הגוף המשלם.

לנוכח האמור לעיל, מוצע לבטל את מגבלות העבירות לגבי העברת חלק מקצבת פרישה בחיסכון פנסיוני באמצעות צבירת זכויות ולאפשר לבן הזוג לשעבר לדרוש את חלקו בקצבה, כך שיועבר אליו במישרין מן הגוף המשלם, וזאת באמצעות שיטת ה"צינור". בהקשר זה יובהר כי בשיטה זו מיסוי מלוא הקצבה יהיה לפי נתוניו

(1) הגוף המשלם יעביר לבן הזוג לשעבר, מתוך קצבת הפרישה המגיעה לחוסך שהוא גמלאי בהתאם להסדר החיסכון (בפרק זה – הקצבה המלאה), במועד שבו הוא משלם לגמלאי את הקצבה, סכום כמפורט להלן, לפי העניין:

(א) לעניין חיסכון פנסיוני באמצעות קרן ותיקה או באמצעות צבירת זכויות לפי הסדר פנסיה תקציבית – סכום בגובה ההפרש שבין מכפלת השיעור להעברה בקצבה המלאה לבין מחצית מסכום ההפחתה כאמור בסעיף 16(א), ואם מתקיים סייג מהסייגים להפחתת קצבת הפרישה כאמור בסעיף 16(ב) – סכום בגובה מכפלת השיעור להעברה בקצבה המלאה;

(ב) לעניין חיסכון פנסיוני באמצעות קופת ביטוח ישנה קצבתית – סכום בגובה מכפלת השיעור להעברה בקצבה המלאה;

(2) ביקש חוסך שהוא גמלאי להוון שיעור מהסכום המועבר לבן זוגו לשעבר בקצבת הפרישה וניתן להוון את השיעור האמור בהתאם להוראות סעיף 19(ג), יעביר הגוף המשלם לבן זוגו לשעבר של הגמלאי את הסכום המהוון מהסכום המועבר לבן הזוג לשעבר, במועד שבו הוא משלם לגמלאי את הסכום המהוון מהסכום הנותר בידי הגמלאי;

(3) ביקש חוסך שהוא עמית למשוך כספים מקרן ותיקה או מקופת ביטוח ישנה קצבתית שלא בדרך של קצבה ושלא בדרך של היוון חלק מהקצבה לסכום חד־פעמי, והתקבלה הסכמתו בכתב של בן הזוג לשעבר ככל שהיא נדרשת בהתאם להוראות סעיף 19(א)(1)(א), יעביר הגוף המשלם לבן הזוג לשעבר, במועד שבו הוא משלם את הכספים לעמית, סכום בגובה מכפלת השיעור להעברה בסך הכספים שהיו משולמים לעמית אילולא ההעברה כאמור.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א) –

(1) לא יועבר לבן זוג לשעבר של חוסך שהוא גמלאי סכום כאמור בסעיף קטן (א)(1), אלא מתוך הקצבה המלאה המגיעה לגמלאי בעד החודש שלאחר החודש שבו חל מועד ההעברה, ואילך;

דברי הסבר

של החוסך. מוצע כי האמור יחול גם לגבי היוון שיעור חלק מהקצבה המועבר לבן הזוג לשעבר שהתקיים בו האמור בסעיף 19(ג) להצעת החוק וכן לגבי בקשה של עמית למשוך כספים מקרן ותיקה או מקופת ביטוח ישנה שהיא קופת גמל לקצבה שלא בדרך של קצבה ושלא בדרך של היוון חלק מהקצבה לסכום חד־פעמי, שניתנה הסכמתו של בן הזוג לשעבר כמוצע בסעיף 19(א)(1)(א) להצעת החוק. מוצע כי הסכומים האמורים יועברו לבן הזוג לשעבר במועד שבו הוא משלם לגמלאי את אותם סכומים.

בעקבות הפסיקה והחוק, שעיצבו את דיני השיתוף הזוגי בישראל, מוצע לקבוע כי השיתוף יחול רק על רכיב בחיסכון הפנסיוני שהוא תוצר במישרין או בעקיפין של עבודתו של החוסך בתקופת החיים המשותפים. ברגיל, קביעת הרכיבים המשותפים בחיסכון הפנסיוני נעשית על ידי בית המשפט בהתאם לדיני השיתוף הזוגי. עם זאת, בדרך כלל פסק דין של בית המשפט הדן בחיסכון הפנסיוני של חוסך פעיל אינו מתייחס למעמדה של קצבת נכות שנוצרה לאחר הגירושין או למעמדה קצבה המתקבלת עקב פרישה מוקדמת. מוצע לצמצם את אי־הוודאות הקיימת כיום בהיבטים הללו באמצעות עיצוב קריטריונים ועקרונות פעולה לסוג מקרים זה באופן הזה, וזאת הן באמצעות ההגדרה "קצבת פרישה" והן באמצעות הוראות סעיף 14 המוצע:

א. **קצבת נכות** – במקרים מסוימים עובד בהסדר פנסיה תקציבית זכאי בשל אי־כושר עבודה לקבל קצבת נכות (המכונה בחלק מההסדרים קצבת פרישה בשל מצב בריאות לקוי). כך גם, לגבי עמית בקרן פנסיה ותיקה. קצבת הנכות מהווה חלק מן המרכיב הביטוחי של תכנית הפנסיה ומשום כך יש לראות בה תחליף לשכר שהיה מרוויח העובד אלמלא הפגיעה שגרמה לאבדן כושר עבודה. לכן, כשם שבן הזוג לשעבר אינו מתחלק בשכר עבודתו של מי שהוא נפרד ממנו, דומה כי אין זה ראוי להעניק לו את הזכות לחלוק בקצבת הנכות.

באשר לקרנות הפנסיה הוותיקות יצוין כי זכאות לקצבת נכות פוקעת במועד שבו הגיע העמית לגיל זכאות לקבלת קצבת פרישה בשל גילו (לגבי קרנות פנסיה ותיקות

https://www.prisha.co.il/

(2) אם החיסכון הפנסיוני הוא באמצעות צבירת זכויות לפי הסדר פנסיה תקציבית, לא יועבר לבן זוג לשעבר של חוסך שהוא גמלאי סכום כאמור בסעיף קטן (א)(1), במקרה שבו פרישתו של הגמלאי מעבודה היתה בשל מצב בריאות לקוי, אלא מתוך הקצבה המלאה המגיעה לגמלאי בעד אחד מהחודשים כמפורט להלן, לפי העניין, ואילך:

(א) בעד החודש שלאחר החודש שבו הגיע הגמלאי לגיל פרישת חובה;

(ב) בעד החודש שלאחר החודש שבו הגיע הגמלאי לגיל אחר מגיל פרישת חובה, אם נקבע גיל כאמור בפסק הדין לחלוקת החיסכון הפנסיוני, ובלבד שאם הגמלאי היה פורש מעבודתו בהגיעו לאותו גיל, שלא בשל פיטורים או בהסכמת מעבידו, היתה משולמת לו בהתאם להסדר החיסכון קצבה החל בחודש שבו פרש מעבודתו כאמור או בחודש שלאחריו;

(3) לא יועבר לבן זוג לשעבר של חוסך סכום כאמור בסעיף קטן (א) או (ב) אם התקבל, עד מועד ההעברה, צו של בית משפט המונע העברה כאמור.

דברי הסבר

שהוראות פרק ז'1 לחוק הפיקוח חלות לגביהן – גיל פרישה, כמשמעותו בחוק גיל פרישה, ולגבי קרנות פנסיה ותיקות אחרות גיל כאמור או גיל נמוך יותר, ובלבד שאינו נמוך מגיל פרישה מוקדמת, כמשמעותו בחוק גיל פרישה). מהמועד האמור זכאי מי שקיבל קצבת נכות לקבל קצבת פרישה והיא מחולקת בהתאם לכללי החלוקה המוצעים.

לעומת זאת, בהסדר פנסיה תקציבית במקרה של יציאה מוקדמת לפנסיה בשל מצב בריאות לקוי, יש להבחין בין תקופת העבודה שבה הקצבה מהווה תחליף לשכר לבין התקופה שבה העובד היה אמור לפרוש בשל גילו. לפיכך, מוצע לקבוע כי עד למועד שבו יגיע החוסך לגיל פרישת חובה תשולם קצבת הפרישה בשל מצב בריאות לקוי במלואה לחוסך בלבד, ואולם לאחר הגיע החוסך לגיל פרישת חובה היא תחולק בהתאם לכללים הרגילים. עוד מוצע לקבוע כי בפסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני ניתן לקבוע גיל מוקדם יותר שבו תחולק הקצבה האמורה, ובלבד שבאותו גיל היה העובד מקבל קצבה באופן מיידי אילו היה יוצא לקצבה מרצונו לפי הסדר הפנסיה, ולא בשל פיטורים או בשל פרישה בהסכמת המעביד.

ב. **פרישה מוקדמת בקרן פנסיה ותיקה** – ככלל, קיימים הסדרי פרישה מוקדמת בקרנות הוותיקות אשר ממומנים על ידי המעביד באמצעות מימון שוטף (המכונה הסדר שלמות) או באמצעות תשלום סכום חד־פעמי לקרן (המכונה רכישת זכויות) לפי הוראות שקבע הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון במשרד האוצר (להלן – הממונה). בדומה לאמור לעניין תשלומי קצבת נכות יש לראות בתשלומי הפנסיה המוקדמת כתחליף שכר לעובד ולא קצבת פרישה. לכן, מוצע לקבוע לגבי שתי החלופות האמורות של הסדרי פרישה מוקדמת, אשר ממומנות כאמור על ידי המעביד, כי חלוקת קצבת הפרישה לפי פסק הדין תחול רק כשהעמית יגיע לגיל זכאות לקבלת קצבה.

חלופה נוספת אפשרית היא הקדמת יציאה לקצבה לפי תקנון קרן הפנסיה, שמשמעותה הפחתת קצבת הפרישה לפי מקדם אקטוארי, היינו: השתת עלות הפרישה המוקדמת על העמית, וזאת במקום על כלל העמיתים והגמלאים. מאחר שמימון הפרישה הוא מקצבת הפרישה, ובכלל זה גם מהחלק שיועבר לבן הזוג לשעבר, מוצע לקבוע כי בפרישה כאמור, תחל העברת חלק מקצבת הפרישה לבן הזוג לשעבר כבר במועד היציאה לפרישה מוקדמת.

בדומה למוצע לגבי חיסכון פנסיוני באמצעות צבירת כספים מוצע לקבוע כי העברת חלק מהקצבה כאמור ייעשה רק בשל החודש שחל לאחר שחלפו ארבעים וחמישה ימים מהמועד שבו הודיע הגוף המשלם לגמלאי על רישום פסק הדין, אלא אם כן התקבל צו של בית משפט המונע העברה כאמור.

מוצע כי סכום הקצבה שיועבר לבן הזוג לשעבר לעניין חיסכון פנסיוני באמצעות קרן ותיקה או באמצעות צבירת זכויות לפי הסדר פנסיה תקציבית יחושב לפי ההפרש שבין מכפלת השיעור להעברה בקצבה המגיעה לגמלאי בהתאם להסדר החיסכון לבין מחצית מסכום ההפחתה כאמור בסעיף 16 להצעת החוק. כפי שיפורט בדברי ההסבר לסעיף האמור הפחתת הקצבה לפי מקדם אקטוארי נועדה לממן את התוספת הכרוכה בהוספת בני זוג לשעבר כשאירים בהתאם לאמור בסעיף 22 להצעת החוק. אם מתקיים סייג מהסייגים להפחתת קצבת פרישה כאמור בסעיף 16(ב) להצעת החוק, כך שלא תבוצע הפחתת הקצבה, יהיה סכום הקצבה שיועבר לבן הזוג לשעבר בגובה מכפלת השיעור להעברה בקצבה המגיעה לגמלאי בהתאם להסדר החיסכון. בדומה לכך, סכום הקצבה שיועבר לבן הזוג לשעבר מתוך קצבת פרישה המשולמת באמצעות קופת ביטוח ישנה שהיא קופת גמל לקצבה יהיה בגובה מכפלת השיעור להעברה בקצבה המגיעה לגמלאי בהתאם להסדר החיסכון.

מוצע כי סכום חד־פעמי במשיכה שלא בדרך של קצבה או בדרך של היוון חלק מהקצבה, יחושב לפי מכפלת השיעור להעברה בסך הכספים שהיו משולמים לעמית אלמלא העברת הסכום לבן הזוג לשעבר.

דיווח

15. (א) גוף משלם ישלח לבן זוגו לשעבר של גמלאי שמועבר לו חלק מקצבת פרישה לפי הוראות סעיף 14 דוחות תקופתיים ודוחות נוספים, בהתאם להוראות שיקבע השר לפי סעיף קטן (ב).

(ב) השר יקבע הוראות לעניין דוחות כאמור בסעיף קטן (א), לרבות לעניין אופן מסירתם והמועדים למסירתם, וכן הוראות לעניין הפרטים שייכללו בדוחות כאמור, ובכלל זה פרטים לגבי גובה הקצבה המלאה לאחר הפחתה כאמור בסעיף 16 והסכום המועבר לבן הזוג לשעבר מקצבת פרישה.

הפחתת חלק מקצבת פרישה בשל פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני

16. (א) ניתן פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני באמצעות קרן ותיקה או באמצעות צבירת זכויות לפי הסדר פנסיה תקציבית, בין גמלאי לבין בן זוגו לשעבר, נרשמו פרטי פסק הדין בהתאם להוראות פרק ב', ויש להעביר חלק מקצבת הפרישה של הגמלאי לבן זוגו לשעבר לפי הוראות סעיף 14(א), תופחת הקצבה המלאה, על אף הוראות הסדר החיסכון, בסכום בגובה מכפלת הקצבה המלאה בשיעור הקבוע לגבי הגמלאי, בהתאם למינו, לפי התוספת (בסעיף זה – סכום ההפחתה); לאחר ביצוע ההפחתה כאמור והעברת הסכום המועבר לבן הזוג לשעבר לפי סעיף 14(א) ייוותר בידי הגמלאי ההפרש שבין הסכום הנותר בידי הגמלאי לפני ההפחתה לבין מחצית מסכום ההפחתה.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו בהתקיים אחד מאלה:

(1) נקבע בפסק הדין לחלוקת חיסכון פנסיוני כי האמור בו יחול רק לעניין העברת חלק מקצבת הפרישה של החוסך לבן הזוג לשעבר ולא לעניין זכויות בן הזוג לשעבר לקבלת קצבה בשל פטירתו של החוסך;

(2) הבקשה לרישום פרטי פסק הדין לחלוקת חיסכון פנסיוני לפי סעיף 3 הוגשה לגוף המשלם לאחר שחלפו שנתיים מהמועד שבו ניתן פסק הדין או לאחר החודש שקדם לחודש שבו הפך העובד או העמית לגמלאי, לפי המאוחר מביניהם.

דברי הסבר

יצוין כי הסדרי פנסיה תקציבית כוללים תשלומים של סכומים חד־פעמיים בעת פרישה (כגון: מענק פרישה ומענק שנים עודפות). בנוסף, ישנם גם תשלומים של סכומים חד־פעמים בעת פרישה מקרנות הפנסיה הוותיקות (כגון: מענק שנים עודפות והחזר דמי גמולים). מאחר שמדובר בתשלומים חד־פעמיים, שניתן להסדיר את חלוקתם בין בני הזוג, ומאחר שעשויות להתעורר שאלות לגבי השיתוף בהם, הוראות ההעברה לא יחולו לגביהם.

סעיף 15 במטרה לאפשר לבן זוג לשעבר שמועברת לו חלק מקצבת פרישה בחיסכון פנסיוני באמצעות צבירת זכויות לקבל מידע בדבר התשלומים שמועברים אליו מהגוף המשלם והיחס בינם לבין מלוא הקצבה שמשולמת לגמלאי לאחר הפחתה כאמור בסעיף 16, מוצע להסמיך את שר האוצר לקבוע דוחות תקופתיים ודוחות נוספים שבהם ייכללו פרטים שיקבע השר, וכן את אופן שליחת הדוחות והמועדים לשליחתם.

סעיף 16 כעולה מחוות הדעת האקטוארית שהוצגה לפני הוועדה, משמעות יישומו של הפתרון המוצע בסעיף 22 להצעת החוק, להוספת בני זוג לשעבר כשאירים בקרנות ותיקות ובהסדרי פנסיה תקציבית, היא הגדלת החבות האקטוארית של הגופים האמורים, וזאת בעיקר כאשר לא קיים בן זוג בעת הפירוד, כך שהוספת בן הזוג לשעבר לרשימת השאירים מוסיפה חבות שלא היתה מלכתחילה.

אשר על כן, מוצע כי במקרה של רישום פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני, תופחת קצבת הפרישה בשיעור שיממן הוספת בני זוג לשעבר כזכאים לקצבאות שאירים. המקדמים האמורים ייקבעו לפי מינו של החוסך, ויפורטו בתוספת לחוק, זאת בדומה למקדמים אקטואריים אחרים אשר משמשים לחישובים אקטואריים, בהתאם להסדר החיסכון בקרנות הפנסיה הוותיקות ובהסדר פנסיה תקציבית. סכום ההפחתה יחולק באופן שווה בין שני בני הזוג. בהתאם לאמור סכום הקצבה שייוותר בידי הגמלאי לאחר העברת חלק מהקצבה לבן הזוג לשעבר יהיה ההפרש שבין הקצבה המלאה לבין הסכום שהיה מועבר לבן זוגו לשעבר של הגמלאי, לפני ההפחתה לפי סעיף 14(א)(1)(א), ואשר ממנו תופחת מחצית מסכום ההפחתה.

עם זאת, מוצע לאפשר קביעה בפסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני ולפיה לא תחול הוספת בן זוג לשעבר כשאיר ובהתאם גם לא תופחת קצבת הפרישה המשולמת לבני הזוג. בנוסף, כדי שהפחתת הקצבה תבוצע הלכה למעשה, מוצע להגביל את המועד שבו ניתן לבצע רישום כאמור במקרה שמדובר בגמלאי. בהתאם לכך, מוצע לקבוע כי ההסדר האמור לא יחול אם פסק הדין לחלוקת חיסכון

https://www.prisha.co.il/

(ג) בסעיף זה, "הסכום הנותר בידי גמלאי לפני ההפחתה" – ההפרש שבין הקצבה המלאה לבין הסכום שהיה מועבר לבן זוגו לשעבר של הגמלאי אילולא ההפחתה לפי סעיף 14(א)(1)(א).

משיכת חלק מהסכום ההוני של עמית בקופת ביטוח ישנה, בידי בן זוגו לשעבר

17. (א) על אף האמור בסעיף 25(א) לחוק קופות גמל, ניתן פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני באמצעות קופת ביטוח ישנה הונית, בין עמית לבין בן זוגו לשעבר, נרשמו פרטי פסק הדין ברישומי הגוף המשלם בהתאם להוראות פרק ב', ורשאי בן הזוג לשעבר למשוך סכום מתוך הסכום ההוני בקופת הביטוח הישנה (להלן – הסכום ההוני המלא), בהתאם להוראות סעיף 19(ד), ישלם הגוף המשלם לבן זוגו לשעבר של העמית, במועד ההעברה או במועד שבו הוא משלם לעמית את הסכום ההוני מקופת הביטוח כאמור, לפי המאוחר מביניהם, סכום כאמור בסעיף קטן (ב) מתוך הסכום ההוני המלא; ואולם לא ישולם סכום כאמור לבן זוגו לשעבר של עמית, אם התקבל, עד מועד ההעברה, צו של בית משפט המונע תשלום כאמור.

(ב) הסכום שישולם לבן זוג לשעבר של עמית לפי הוראות סעיף קטן (א) יהיה בגובה מכפלת השיעור להעברה בסכום ההוני המלא.

איסור שעבוד, העברה לאחר או עיקול של הסכום המועבר לבן זוג לשעבר

18. (א) על אף האמור בכל דין, הסכום המועבר לבן זוגו לשעבר של חוסך, מתוך קצבת הפרישה המשולמת לו לפי סעיף 14 או מהסכום ההוני המלא לפי סעיף 17, לא ניתן לשעבוד, להעברה לאחר או לעיקול.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) יחולו גם לעניין הסכום המועבר לבן זוגו לשעבר של גמלאי, מתוך קצבת פרישה המשולמת לו לפי הסכם המאמץ את חוק הגמלאות.

תנאים למשיכה או להעברה של הסכום המועבר לבן זוג לשעבר

19. (א) נקבע בפסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני באמצעות צבירת זכויות כי משך התקופה המשותפת הוא 120 חודשים לפחות, תידרש הסכמתו בכתב של בן זוגו לשעבר של החוסך לביצוע כל אחת מהפעולות המפורטות להלן, לפי העניין, אלא אם כן נקבע בפסק הדין כי בן הזוג לשעבר ויתר על הדרישה לקבלת הסכמתו כאמור:

דברי הסבר

פנסיוני הוגש לרישום לאחר שנתיים מהמועד שבו ניתן או לאחר החודש שקדם לחודש שבו הפך החוסך לגמלאי, לפי המועד המאוחר מביניהם.

סעיף 17 מוצע לבטל את מגבלת העבירות גם לגבי חלוקת סכום חד־פעמי בקופת ביטוח ישנה, אשר בדומה לאמור לעניין העברת חלק מיתרה צבורה בחיסכון פנסיוני באמצעות צבירה כספית וחלק מקצבת פרישה בחיסכון פנסיוני באמצעות צבירת זכויות, תחול 45 ימים מהמועד שבו הודיע הגוף המשלם לעמית על רישום פסק הדין או במועד שבו משלם הגוף המשלם לעמית את הסכום החד־פעמי, לפי המאוחר מביניהם. פרק הזמן האמור מאפשר לחוסך להודיע לקופת הביטוח כי פסק הדין אינו משקף את המצב הקיים או לפנות לבית משפט בבקשה לעכב את ההעברה.

עוד מוצע לקבוע כי הסכום שיועבר לבן הזוג לשעבר יהיה בגובה מכפלת השיעור להעברה במלוא הסכום המגיע לעמית במועד משיכת כספים מקופת הביטוח, בהתאם לפוליסת הביטוח שהוצאה על פיה (להלן – הסכום ההוני).

סעיף 18 כדי שחלק הקצבה אשר מועבר לבן הזוג לשעבר והסכום ההוני שמועבר בקופת ביטוח ישנה לא יהיו חשופים לעיקולים של נושיו של החוסך וכדי למנוע אפשרות שהחוסך יוכל לשעבד את החלקים האמורים או להעבירם לאחר, מוצע לקבוע איסור בדבר ביצוע כל אחת מהפעולות האמורות.

מאחר שמדובר בהוראות הפוגעות בזכויות של צדדים שלישיים, דומה כי יש מקום לעגנם בחקיקה ראשית. על כן מוצע להחילם בצורה מפורשת גם לגבי חלק מקצבת פרישה המשולם לבן זוג לשעבר לפי הסכם המאמץ את הוראות חוק הגמלאות, וזאת בצד תיקון ההוראה שתחול מכוח ההסכם שמאמץ את התיקון המוצע בפרק ה' לחוק הגמלאות.

סעיף 19 במקרים מסוימים ביטול מגבלות העבירות בחיסכון פנסיוני באמצעות צבירת זכויות כמוצע אינו מספיק, שכן בתקופה שעד ליציאה לקצבה זכויות של החיסכון הפנסיוני רשומות על שם החוסך, והוא עשוי לבצע פעולות חד־צדדיות גם בחלק של בן זוגו לשעבר. לפיכך, מוצע מנגנון לניהול משותף של החיסכון הפנסיוני

(1) לגבי חיסכון פנסיוני באמצעות קרן ותיקה –

(א) למשיכת כספים בידי העמית שלא בדרך של קצבה ושלא בדרך של היוון חלק מקצבה לסכום חד־פעמי;

(ב) לדחיית יציאת העמית לקצבה למועד המאוחר מהמועד שבו הגיע לגיל זכאות לקבלת קצבת פרישה;

(2) לגבי חיסכון פנסיוני באמצעות קופת ביטוח ישנה –

(א) למשיכת כספים בידי העמית כאמור בפסקה (1)(א);

(ב) להעברת כספים לקופת גמל אחרת;

(3) לגבי חיסכון פנסיוני באמצעות צבירת זכויות לפי הסדר פנסיה תקציבית – לבחירה של העובד בפנסיה תקציבית לקבל סכום חד־פעמי במקום קצבת פרישה, בהתאם להוראות הסדר החיסכון.

(ב) ביקש עמית בקרן ותיקה לדחות את יציאתו לקצבה לאחר שצבר את שיעור הקצבה המרבי לפי תקנון הקרן, תידרש הסכמתו בכתב של בן הזוג לשעבר לדחייה כאמור, גם אם לא נקבע בפסק הדין כי נדרשת הסכמתו לכך.

(ג) נרשם פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני באמצעות קופת גמל לקצבה שאינה קופת ביטוח ישנה או באמצעות צבירת זכויות לפי הסדר פנסיה תקציבית, וביקש החוסך להון לסכום חד־פעמי שיעור מתוך חלקו בסכום הנותר בידי החוסך, בעד תקופה מסוימת, בהתאם להסדר החיסכון, רשאי הוא, במועד הגשת הבקשה כאמור, לבקש מהגוף המשלם להוון לסכום חד־פעמי את אותו שיעור גם מתוך הסכום המועבר לבן הזוג לשעבר מקצבת הפרישה, בעד אותה תקופה, ובלבד שניתנה לכך הסכמתו בכתב של בן הזוג לשעבר.

דברי הסבר

עד למועד תחילת קבלת הקצבה. ניהול משותף זה כולל דרישה להסכמה בכתב מצד בן הזוג לשעבר לגבי פעולות שונות בהתאם לסוג החיסכון הפנסיוני.

מאחר שהמנגנון האמור מגביל את זכויותיו של החוסך לבצע בחירות לגבי החיסכון הפנסיוני שלו, וכדי למנוע התדיינות מיותרת מול הגוף המשלם בעניין זה, מוצע לקבוע כי המגבלות האמורות יחולו רק במקרה שבו נקבע בפסק הדין לחלוקת החיסכון הפנסיוני כי משך התקופה המשותפת שחלה בתקופת צבירת החיסכון הפנסיוני ואשר במהלכה צברו בני הזוג חיסכון פנסיוני המשותף לשניהם, היא 120 חודשים או יותר, ובן הזוג לשעבר לא ויתר על הדרישה לקבלת הסכמתו כאמור.

כך גם מוצע לקבוע כי ההסכמה בכתב של בן הזוג לשעבר תידרש במקרה שבו העמית ביקש למשוך כספים שלא בדרך של קצבה ושלא בדרך של היוון חלק מקצבה לסכום חד־פעמי מקרן ותיקה או קופת ביטוח ישנה. בהקשר זה נציין כי משיכה כאמור בחלק מהגופים האמורים משמעותה איבוד הזכות לקבלת קצבה מהקרן. עוד מוצע כי האמור יחול גם במקרה שבו עמית בקופת ביטוח ישנה מבקש להעביר כספים מקופת הביטוח לקופת גמל אחרת. בנוסף, מוצע לקבוע כי הסכמה כאמור תידרש גם במקרה שבו ביקש עמית בקרן ותיקה לדחות את יציאתו לקצבה לאחר שהגיע לגיל הזכאות לקבלת קצבה. מאחר שכלל לא אמורה להיות סיבה לבקשה של עמית בקרן ותיקה לדחות את יציאתו לקצבה לאחר הגיעו לגיל הזכאות לקבלת קצבה אם כבר צבר את השיעור המרבי לפי תקנון הקרן, מוצע כי במקרה מעין זה תידרש בכל מקרה הסכמתו של בן הזוג לשעבר לדחייה כאמור, גם אם לא נקבע בפסק הדין לחלוקת חיסכון פנסיוני כי מתקיימים התנאים הנדרשים לכך, לקבלת הסכמתו של בן הזוג לשעבר כפי שפורטו לעיל.

מאחר שתכליתו של הסדר פנסיה תקציבית הוא תשלום קצבה לעובד, מוצע כי דרישת הסכמתו בכתב של בן זוג לשעבר תיקבע במקרה שבו העובד יכול לבחור בתשלום סכום חד־פעמי במקום זכותו לקבל קצבה.

עוד מוצע לקבוע כי היוון חלק מקצבת פרישה אשר אמורה להיות מועברת לבן הזוג לשעבר, לסכום חד־פעמי בקופת גמל לקצבה שאינה קופת ביטוח או בצבירת זכויות לפי הסדר פנסיה תקציבית, יתאפשר רק אם ניתנה לכך הסכמתו של בן הזוג לשעבר, ובלבד שההיוון יהיה באותו שיעור שאותו ביקש העמית להוון מחלק מקצבת הפרישה הנותר בידו, לאחר העברת חלק מקצבת הפרישה לבן זוגו לשעבר, ולאותה תקופה שאותה ביקש להוון, והכל בהתאם להסדר החיסכון. מתן אפשרות לשיעורי היוון או לתקופות

https://www.prisha.co.il/

(ד) לגבי חיסכון פנסיוני באמצעות קופת ביטוח ישנה יחולו ההוראות כמפורט להלן, לפי העניין:

(1) אם החיסכון הפנסיוני הוא באמצעות קופת ביטוח ישנה הונית והעמית רשאי, בהתאם להסדר החיסכון, להמיר לקצבה את הסכום ההוני בקופת הביטוח –

(א) ביקש העמית למשוך את הסכום ההוני בקופת הביטוח הישנה, יהיה בן זוגו לשעבר רשאי למשוך סכום כאמור בסעיף 17(ב) מתוך הסכום ההוני המלא, ולא יהיה ניתן להמירו לקצבה;

(ב) ביקש העמית להמיר לקצבה את הסכום ההוני בקופת הביטוח הישנה, יהיה בן הזוג לשעבר רשאי למשוך סכום כאמור בסעיף 18(ב) מתוך הסכום ההוני המלא או לבקש להמיר את הסכום האמור לקצבה שתשולם החל במועד שבו החל העמית לקבל קצבה, ואם ביקש בן הזוג לשעבר להמיר כאמור יחושב סכום הקצבה שישולם לו בהתאם לתנאים שבהם מחושב סכום הקצבה שמשולם לעמית;

(2) אם החיסכון הפנסיוני הוא באמצעות קופת גמל לקצבה, יחולו לגבי החלק שניתן להוון אותו לסכום חד־פעמי בהתאם להוראות סעיף 23 לחוק קופות גמל הוראות אלה:

(א) העמית ובן זוגו לשעבר יהיו רשאים למשוך את חלקם בסכום חד־פעמי;

(ב) ביקש העמית למשוך את חלקו בסכום חד־פעמי, יהיה בן הזוג לשעבר רשאי למשוך את חלקו רק בסכום חד־פעמי, ולא בדרך של קצבה;

(ג) משיכה של חלקו של בן הזוג לשעבר בדרך של קצבה תהיה רק החל במועד שבו החל העמית לקבל קצבה, וסכום הקצבה שישולם לבן הזוג לשעבר יחושב בהתאם לתנאים שבהם מחושב סכום הקצבה שמשולם לעמית.

ייחוס עיקול או שעבוד שהוטלו על קצבת פרישה, על סכום שנמשך שלא בדרך של קצבה או על סכום הוני

20. הוטל עיקול או הוטל שעבוד שנעשה כדין, על חלק מקצבת פרישה, על חלק מסכום שמבקש עמית למשוך שלא בדרך של קצבה לפי סעיף 14(א)(2) או (3), או על חלק מסכום הוני בקופת ביטוח ישנה, ייחס הגוף המשלם את העיקול או השעבוד, לפי העניין, לסכום הנותר בידי העמית או בידי הגמלאי ולסכום המועבר לבן זוגו לשעבר, בהתאם ליחס שבין הסכום הנותר בידי העמית או בידי הגמלאי לבין הסכום המועבר לבן הזוג לשעבר, אלא אם כן נקבע בצו של הערכאה הראשונה כי יש לייחס את העיקול או השעבוד באופן אחר.

דברי הסבר

שונות לשני בני הזוג עשויה ליצור קשיים שונים בכל הקשור לאופן חישוב קצבת הפרישה במקרים שבהם היא עשויה להשתנות בהתאם להסדר החיסכון במהלך תקופת ההיוון.

לגבי קופת גמל לתגמולים או קופת גמל אישית לפיצויים, שהיא קופת ביטוח ישנה, אשר העמית רשאי בהתאם להסדר החיסכון, להמיר לקצבה את הסכום ההוני, ולגבי החלק שניתן להוון לסכום חד־פעמי לפי הוראות סעיף 23 לחוק קופות גמל בקופת גמל לקצבה שהיא קופת ביטוח ישנה, יהיה רשאי בן הזוג לשעבר להמיר את החלק המגיע לו לקצבה, או למשוך את חלקו בדרך של קצבה, רק אם ביקש העמית לעשות כן והחל מהמועד שביקש. במקרה כזה יהיה בן הזוג לשעבר גם רשאי למשוך את חלקו בסכום חד־פעמי. סכום הקצבה שישולם לו יחושב בהתאם לתנאים שבהם מחושב חלק הקצבה המשולם לעמית.

סעיף 20 בדומה להסדר המוצע בסעיף 11 להצעת החוק, מוצע לקבוע כי אם הוטל עיקול או שעבוד כדין על חלק מקצבת פרישה של עמית, על חלק מסכום חד־פעמי שמבקש עמית למשוך שלא בדרך של קצבה או על חלק מסכום הוני בקופת ביטוח ישנה, ייחוס העיקול או השעבוד, לפי העניין, בהתאם ליחס שבין הסכום שיש

סייג להעברת חלק מקצבת פרישה, מסכום שנמשך שלא בדרך של קצבה או סכום הוני של עמית לבן זוגו לשעבר

21. על אף האמור בסעיפים 14 ו־17, לא יעביר גוף משלם כספים מתוך הסכום המועבר לבן הזוג לשעבר אם לכספים האמורים יוחס עיקול או שעבוד, בהתאם להוראות סעיף 20 – כל עוד לא הוסר העיקול או השעבוד כאמור.

תשלומים לבן זוג לשעבר של חוסך שנפטר

22. (א) על אף האמור בכל דין או בהסדר חיסכון לרבות הסכם קיבוצי, ניתן פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני באמצעות צבירת זכויות, בין חוסך לבין בן זוגו לשעבר, נרשמו פרטי פסק הדין בהתאם להוראות פרק ב' ונפטר החוסך, יחולו ההוראות כמפורט להלן, לפי העניין:

(1) לגבי חיסכון פנסיוני באמצעות קרן ותיקה או באמצעות צבירת זכויות לפי הסדר פנסיה תקציבית –

(א) אם החוסך שנפטר הוא עמית או עובד בפנסיה תקציבית ונקבע בפסק הדין לחלוקת חיסכון פנסיוני כי משך התקופה המשותפת הוא 120 חודשים לפחות –

(1) יהיה זכאי בן זוגו לשעבר שהוא שאיר לקבל מהגוף המשלם, החל בחודש שלאחר החודש הקובע, קצבה בגובה מכפלת השיעור להעברה בקצבת שאירים לבן זוג, והכל כל עוד בן הזוג לשעבר היה זכאי, בהתאם להוראות הסדר החיסכון, לקבל מהגוף המשלם קצבה בשל פטירתו של העמית או העובד אם היה בן זוגו ערב פטירתו;

(2) היה לעמית או לעובד, ערב פטירתו, בן זוג חדש שהוא שאיר, תהיה הקצבה שיקבל בן הזוג החדש בשל הפטירה כמפורט להלן, לפי העניין, והכל כל עוד הוא זכאי, בהתאם להוראות הסדר החיסכון, לקבלת קצבה כאמור:

(א) עד החודש הקובע – בגובה קצבת שאירים לבן זוג;

דברי הסבר

להעביר לבן הזוג לשעבר לפי הוראות סעיף 14 או 17, לפי העניין, לבין הסכום שנותר לעמית, אלא אם כן נקבע בצו של הערכאה הראשונה כי יש לייחס את סכום העיקול או השעבוד באופן אחר.

סעיף 21 בדומה למוצע בסעיף 12 להצעת החוק, מוצע לקבוע כי העברת סכומים לבן זוג לשעבר כאמור בסעיפים 14 או 17, לפי העניין, לא תתבצע לגבי כספים שיוחס לגביהם עיקול או שעבוד כמוצע בסעיף 20, וכל עוד לא הוסר העיקול או השעבוד כאמור.

סעיף 22 במצב המשפטי הקיים בהסדרי חיסכון פנסיוני אשר כוללים תשלום קצבה במקרה של פטירת חוסך, בן זוג לשעבר של אותו חוסך אינו מוגדר כשאיר, ועל כן אינו זכאי לקצבת שאירים במקרה פטירה כאמור. לעומת זאת, בן זוג חדש של אותו חוסך, לרבות בן זוג שחי עמו לאחר שמרבית הזכויות בהסדר החיסכון או אפילו כולן כבר נצברו, מוגדר, ככלל, כשאיר, בכפוף לתנאים שנקבעו בהסדר הפנסיוני, ומשום כך הוא יזכה לקצבת שאיר.

קצבת שאירים של גמלאי שנפטר

זכותם של בני זוג לשעבר למחצית קצבת הפרישה שנצברה במהלך הנישואין נשענת על רציונל קנייני או מעין קנייני ולעומת זאת, במישור היחסים בין בני הזוג, בשל תרומתם לעבודת החוסך אשר זיכתה אותו בקצבה, זכותם של שאירים לקצבה נשענת בעיקר על רציונל סוציאלי וביטוחי. הרציונל הסוציאלי אינו מבוסס על זכותו של השאיר בחיסכון הפנסיוני, אלא בדאגה הסוציאלית למי שהיה תלוי בגמלאי בעת פטירתו, היינו: הילדים ובני הזוג בעת הפטירה. לכן, לא ניתן לראות בבן הזוג לשעבר, שאינו תלוי במי שהוא נפרד ממנו, שאיר. בנוסף, הוספת בן הזוג לשעבר למקבלי קצבאות שאירים מגדילה את בסיס החבות האקטוארית הקיים של הגופים המשלמים. לכך, יש משמעות תקציבית כשמדובר במדינה, עלות למעביד בפנסיה תקציבית, והשתת עלות נוספת על כלל העמיתים והגמלאים ככל שמדובר בקרן ותיקה.

לעניין זה יצוין, כי בדיקות אקטואריות שהוצגו לפני הוועדה העלו כי חלוקת קצבת השאירים בין בן זוג לשעבר לבין בן זוג חדש ומתן קצבת שאירים חלקית לבן הזוג לשעבר כשאין בן זוג חדש, משמעותם עלות אקטוארית שנאמדת במאות מיליוני ש"ח.

חרף הקשיים האמורים דומה כי הותרת המצב הקיים ולפיו בן זוג לשעבר אינו זכאי לקצבת שאירים במקרה של פטירת הגמלאי הוא בעייתי מן הנימוקים האלה:

https://www.prisha.co.il/

(ב) החל בחודש שלאחר החודש הקובע – בגובה ההפרש שבין קצבת שאירים לבן זוג, לבין סכום הקצבה שלו זכאי בן זוגו לשעבר של העמית או העובד, שהוא שאיר, בהתאם להוראות פסקה (1), ואם פקעה זכאותו של בן הזוג לשעבר לקבלת קצבה כאמור – לבין סכום הקצבה שלו היה זכאי בן הזוג לשעבר לפי אותה פסקה אילולא פקעה זכאותו;

(3) אם החוסך שנפטר הוא עמית בקרן ותיקה ויורשיו של העמית זכאים, בהתאם לתקנון הקרן, לקבל סכום חד־פעמי מהקרן, יהיה בן זוגו לשעבר זכאי לקבל סכום חד־פעמי בגובה מכפלת השיעור להעברה בסך הסכום החד־פעמי שאותו זכאים לקבל כל היורשים כאמור;

(ב) אם החוסך שנפטר הוא גמלאי, ונקבע בפסק הדין לחלוקת חיסכון פנסיוני כי משך התקופה המשותפת הוא 36 חודשים לפחות ולא מתקיים האמור בפסקאות (1) או (2) של סעיף 16(ב) –

(1) יהיה זכאי בן זוגו לשעבר שהוא שאיר לקבל מהגוף המשלם קצבה בגובה מכפלת שיעור קצבה לבן זוג של גמלאי בסכום שהיה מועבר לבן זוג לשעבר בעד אותו חודש לפי הוראות סעיף 14(א)(1)(א), אילולא נפטר הגמלאי, והכל כל עוד בן הזוג לשעבר היה זכאי, בהתאם להוראות הסדר החיסכון, לקבל מהגוף המשלם קצבה בשל פטירתו של הגמלאי אם היה בן זוגו ערב פטירתו;

דברי הסבר

א. תרומת בן הזוג לשעבר ליצירת הזכות – אכן, קצבת השאירים בקרנות הוותיקות או בהסדר פנסיה תקציבית בנויה על רציונל סוציאלי וביטוחי, ואף שאין התאמה בין הפרשת החוסך (כשיש הפרשה – בהסדר פנסיה תקציבית, ככלל, אין הפרשה של החוסך, למעט השתתפות מזערית כאמור לפי חוק התכנית להבראת כלכלת ישראל) לזכות השאירים בקצבה, אין להתעלם מכך שתכנית הפנסיה ניתנה לגמלאי כחלק מתנאי שכרו בתמורה לעבודתו, וכי המדובר בטובת הנאה משמעותית שעומדת לזכותו. הרציונל המרכזי להסדרי השיתוף הזוגי במשפט הישראלי נשען על התפיסה כי בן הזוג לשעבר של החוסך תרם באמצעות המאמץ המשותף שלו למשפחה לעבודת החוסך. על כן, הוא צריך להיות שותף בכל טובת הנאה שמפיק החוסך מעבודתו. לכן, אי־מתן קצבת שאירים לבן זוג לשעבר של חוסך שהיה נשוי לו בתקופת עבודתו ונפרד ממנו בעת שיצא לקצבה עומד בניגוד בסיסי לתפיסת השיתוף.

ב. גם מנקודת המבט הסוציאלית, אין סיבה להעדיף את צרכיו של בן הזוג הנוכחי של החוסך לעומת צרכיו של בן הזוג לשעבר. במקרים רבים בן הזוג לשעבר מבוגר יותר מבן הזוג הנוכחי של החוסך, ונוצרה אצלו תלות כלכלית רבה יותר בחוסך מאשר בן הזוג הנוכחי. זהו המצב כאשר מדובר בנישואין ראשונים ממושכים שבו בן הזוג לשעבר לא עבד מחוץ לבית ולשם כך לעתים ויתר על יצירת מקור הכנסה לעצמו, משום שהסתמך על תרומתו למי שהיה בן זוגו. יתרה מזו, בן הזוג הנוכחי ידע בעת שהקים תא משפחתי חדש עם החוסך על התלות הכלכלית של בן הזוג לשעבר בחוסך. לכן הוא היה יכול לתכנן את צעדיו מראש למועד שבו יקבל את קצבת השאירים, בפרט כאשר בדרך כלל הוא צעיר יותר לעומת בן הזוג לשעבר.

לנוכח כל האמור לעיל, מוצע לקבוע כי בני זוג לשעבר הזכאים לקצבת פרישה בחיי החוסך, ייווספו לרשימת השאירים, ובלבד שנקבע בפסק הדין לחלוקת חיסכון פנסיוני כי משך התקופה המשותפת הוא 36 חודשים לפחות ולא מתקיים סייג מהסייגים כאמור בפסקאות (1) או (2) של 16(ב), היינו: קביעה בפסק הדין לחלוקת חיסכון פנסיוני ולפיה לא תחול הוספת בן זוג לשעבר כשאיר ובהתאם לכך גם לא תופחת קצבת הפרישה המשולמת לבני הזוג או אם פסק הדין לחלוקת חיסכון פנסיוני הוגש לרישום לאחר שנתיים מהמועד שבו ניתן או לאחר החודש שקדם לחודש שבו הפך החוסך לגמלאי, לפי המועד המאוחר מביניהם (ר׳ דברי הסבר לסעיף 16 להצעת החוק).

האמור בכפוף לחלוקה של קצבת השאירים, באופן הזה:

(1) לבן הזוג לשעבר תשולם קצבה שתחושב לפי מכפלת שיעור הקצבה שבן זוג של גמלאי זכאי לו לפי הסדר החיסכון בסכום שהיה מועבר לבן הזוג לשעבר בעד אותו חודש לפי סעיף 14(א)(1)(א) (היינו: לאחר הפחתת סכום הקצבה כאמור באותו סעיף). מאחר שישנם הסדרי חיסכון שלפיהם פוקעת זכאותו של בן זוג לקבל קצבת שאירים (כך

(2) היה לגמלאי, ערב פטירתו, בן זוג חדש שהוא שאיר, תהיה הקצבה שיקבל בן הזוג החדש שהוא שאיר בגובה ההפרש שבין קצבת שאירים לבן זוג לבין סכום הקצבה שלו זכאי בן זוגו לשעבר שהוא שאיר בהתאם להוראות פסקה (1), ואם פקעה זכאותו של בן הזוג לשעבר לקבלת קצבה כאמור – לבין סכום הקצבה שלו היה זכאי בן הזוג לשעבר בהתאם להוראות אותה פסקה אילולא פקעה זכאותו, והכל כל עוד זכאי בן הזוג החדש שהוא שאיר, בהתאם להוראות הסדר החיסכון, לקבל מהגוף המשלם קצבה בשל פטירתו של הגמלאי;

(ג) פקעה זכאותו לקצבה של בן זוג לשעבר, ובהתאם להוראות הסדר החיסכון זכאי בן זוג שפקעה זכאותו לקצבה לקבל סכום חד־פעמי מהגוף המשלם, יהיה זכאי בן הזוג לשעבר לקבל מהגוף המשלם סכום חד־פעמי אשר יחושב בהתאם להוראות הסדר החיסכון לעניין תשלום סכום חד־פעמי לבן זוג שפקעה זכאותו כאמור, ואם חודשה זכאותו של בן הזוג לשעבר לקצבה יחולו ההוראות שנקבעו לעניין זה בהסדר החיסכון לגבי בן זוג, גם על בן הזוג לשעבר;

(2) לגבי חיסכון פנסיוני באמצעות קופת ביטוח ישנה – אם היו מוטביו של העמית זכאים, בהתאם להוראות הסדר החיסכון, לקבל מהגוף המשלם, לאחר פטירתו של העמית, סכום חד־פעמי, יהיה בן זוגו לשעבר של העמית זכאי, על אף הוראות הסדר החיסכון, לקבל מהגוף המשלם לאחר פטירתו של העמית, סכום בגובה מכפלת השיעור להעברה במרכיב החיסכון מהסכום החד־פעמי שאותו זכאים לקבל כל המוטבים כאמור, ולעניין אופן חלוקת יתרת הסכום החד־פעמי האמור יחולו הוראות הסדר החיסכון.

(ב) בסעיף זה –

"בן זוג חדש שהוא שאיר" – בן זוג של חוסך, הזכאי בהתאם להוראות הסדר החיסכון, לקבל מהגוף המשלם קצבה בשל פטירת החוסך;

דברי הסבר

למשל, במקרה של נישואין מחדש של בן הזוג), הרי שמוצע לקבוע כי זכאותו של בן הזוג לשעבר לקצבה כאמור תהיה כל עוד בן הזוג לשעבר היה זכאי, בהתאם להוראות הסדר החיסכון, לקבל מהגוף המשלם קצבה בשל פטירתו של הגמלאי אם היה בן זוגו ערב פטירתו.

(2) לבן הזוג הנוכחי, אם קיים, אשר זכאי לקבלת קצבת שאירים בהתאם להסדר החיסכון תשולם קצבה בגובה ההפרש שבין סכום הקצבה שהיה משולם לבן זוגו של גמלאי בהתאם להוראות הסדר החיסכון, כשאין לו בן זוג לשעבר, לבין סכום הקצבה המשולם לבן הזוג לשעבר כאמור בפסקה (1), ואם פקעה זכאותו של בן הזוג לשעבר לקבלת קצבה כאמור – לבין סכום הקצבה שלו היה זכאי בן הזוג לשעבר אלמלא פקעה זכאותו. הנסיבות שבהן פוקעת זכותו של בן זוג לקצבת שאירים יחולו גם לעניין זכותו של בן זוג לשעבר לקצבה.

יובהר כי הסכום שבן הזוג לשעבר זכאי לו אינו מותנה בשאלה אם יש בן זוג נוכחי אשר זכאי לקצבת שאיר. בנוסף, פקיעת זכאותו של אחד מבני הזוג לקבלת קצבה, בין אם בשל נישואין מחדש, פטירה או כל סיבה אחרת, אין בה כדי לשנות את סכום הקצבה שבן הזוג האחר זכאי לה.

קצבת שאירים של עמית או של עובד שנפטר

בשונה מקצבת שאירים של גמלאי שנפטר הניתנת בשל זכויות שנצברו בעבר, קצבת שאירים בשל פטירת עמית או עובד מהווה למעשה מנגנון ביטוחי מתחדש התלוי בהמשך השוטף של ביטוח העמית או העובד. בנוסף, קצבת שאירים בשל עמית או עובד היא מנגנון ביטוחי סוציאלי מובהק שנועד להגן על שאיריו ולספק להם תחליף משכורת במקרה של פטירה. לכן, קצבה זו "שייכת" רק לבן זוגו בעת המוות ולא לבן הזוג לשעבר. עם זאת, כאשר העמית או העובד צבר בזמן הפרידה זכויות פרישה הרי שזכויות אלה הן בעלות אופי קנייני ביחסים שבין בני הזוג, וזאת הגם שאותו עמית או עובד כבר לא יהיה זכאי לכל קצבת פרישה, ומשום כך לבן זוגו לשעבר חלק בהם אף על פי שהם נפרדו.

https://www.prisha.co.il/

"בן זוג לשעבר שהוא שאיר" – בן זוג לשעבר, שהיה זכאי בהתאם להוראות הסדר החיסכון, לקבל מהגוף המשלם קצבה בשל פטירת החוסך, אם החוסך היה נפטר ערב מועד הפירוד;

"החודש הקובע" –

(1) לגבי קרן ותיקה – החודש שבו היה העמית מגיע לגיל זכאות לקבלת קצבת פרישה אילולא נפטר;

(2) לגבי צבירת זכויות לפי הסדר פנסיה תקציבית – החודש שבו היה העובד מגיע לגיל פרישת חובה אילולא נפטר;

"קצבת שאירים לבן זוג" – סכום הקצבה שהיה משולם לבן זוגו של עמית, עובד או גמלאי, לפי העניין, בהתאם להוראות הסדר החיסכון, כשאין לו בן זוג לשעבר;

"שיעור קצבה לבן זוג של גמלאי" – השיעור המתקבל מחלוקת הקצבה המשולמת לבן זוג של גמלאי שנפטר, בהתאם להוראות הסדר החיסכון, כשאין לגמלאי בן זוג לשעבר, לבין הקצבה המלאה שהיתה משולמת לגמלאי.

שינוי התוספת

23. (א) השר רשאי לשנות את השיעורים הקבועים בתוספת, לפי חישוב אקטוארי שיבטיח כי לא ייווצר הפרש בין ההתחייבויות האקטואריות של הקרנות הוותיקות, של מעבידים בהסדר פנסיה תקציבית, של המדינה לפי חוק הגמלאות ולפי חוק שירות הקבע ושל גוף המשלם תשלומים לפי הסכם המאמץ את חוק הגמלאות, לבין ההתחייבויות האקטואריות האמורות כפי שהיו מחושבות אילולא הוראות חוק זה ואילולא ההסדרים שנקבעו בחוק הגמלאות ובחוק שירות הקבע שעניינם זכותו של בן זוג לשעבר של חוסך לקבלת קצבה בשל פטירת החוסך.

דברי הסבר

על רקע זאת, מוצע הסדר מורכב ולפיו עד למועד שבו היה מגיע עמית או עובד לגיל הפרישה תינתן קצבת שאירים לשאיריו של העמית או העובד (ובכלל זה: בן זוג נוכחי אם קיים), כפי שהדבר נוהג כיום. לעומת זאת, החל בחודש שלאחר החודש שבו היה מגיע העמית בקרן ותיקה לגיל זכאות לקבלת קצבת פרישה מהקרן או החודש שבו היה מגיע העובד בהסדר פנסיה תקציבית לגיל פרישת חובה, אילולא נפטר (להלן – החודש הקובע), תחולק קצבת השאיר בין בן הזוג הנוכחי, אם קיים וזכאי לקצבה, לבין בן הזוג לשעבר, באופן הזה:

(1) לבן הזוג לשעבר תשולם קצבת שאירים בגובה מכפלת השיעור להעברה בסכום הקצבה שהיה משולם לבן זוגו של העמית או העובד בהתאם להוראות הסדר החיסכון, כשאין לו בן זוג לשעבר. בדומה לאמור לעניין קצבת שאירים לבן זוג לשעבר של גמלאי מוצע להחיל את הנסיבות שבהן פוקעת זכות של בן זוג לקצבת שאירים גם לגבי זכות לקבלת קצבת שאירים של בן זוג לשעבר של עמית או עובד.

(2) לבן הזוג הנוכחי תשולם קצבת שאירים בגובה ההפרש שבין סכום הקצבה שהיה משולם לבן זוגו של העמית או העובד בהתאם להוראות הסדר החיסכון, כשאין לו בן זוג לשעבר, לבין סכום הקצבה המשולם לבן הזוג לשעבר כאמור בפסקה (1), ואם פקעה זכאותו של בן הזוג לשעבר לקבלת קצבה כאמור – לבין סכום הקצבה שלו היה זכאי בן הזוג לשעבר אלמלא פקעה זכאותו.

יובהר כי הסכום שלו זכאי בן הזוג לשעבר החל מהחודש הקובע אינו מותנה בשאלה אם יש בן זוג נוכחי אשר זכאי לקצבת שאיר. בנוסף, פקיעת זכאותו של אחד מבני הזוג לקבלת קצבה, בין אם בשל נישואין מחדש, פטירה או כל סיבה אחרת, אין בה כדי לשנות את סכום הקצבה לה זכאי בן הזוג האחר.

בשל מורכבותו של ההסדר והפגיעה הגלומה בו בבן הזוג הנוכחי של העמית, מוצע להגביל הסדר זה לבני זוג שתקופת החיים המשותפת, שחלה בתקופת עבודה שחל עליה הסדר בפנסיה תקציבית או בתקופת הביטוח בקרן ותיקה, היא לפחות 120 חודשים.

בנוסף, בתקנוני הקרנות הוותיקות נכללים מצבים שבהם בהעדר זכות של שאירים לקצבת שאירים מהקרן יהיו זכאים יורשיו של העמית לקבל סכום חד־פעמי מהקרן. כך למשל, במקרה שבו העמית היה מבוטח בתכנית יסוד, שאינה כוללת כיסויים ביטוחיים לסיכוני נכות ומוות במהלך תקופת הביטוח. מוצע לקבוע כי במקרה מעין זה יהיה בן זוגו לשעבר של העמית זכאי לקבל סכום חד־פעמי בגובה מכפלת השיעור להעברה בסך הסכום החד־פעמי שאותו זכאים לקבל כל היורשים, וביתרת הסכום יתחלקו היורשים בהתאם להוראות התקנון.

סעיף 23 מוצע לקבוע כי שר האוצר רשאי לשנות את שיעורי ההפחתה מקצבת פרישה הקבועים בתוספת, לפי חישוב אקטוארי שיבטיח כי הוספת כלל בני

(ב) בסעיף זה, "חוסך" – חייל כהגדרתו בחוק שירות הקבע, עובד כהגדרתו בחוק הגמלאות ומי שזכאי לקצבת פרישה לפי חוק שירות הקבע או לפי חוק הגמלאות.

פרק ה': תיקונים עקיפים

תיקון חוק שירות המדינה (גמלאות)

24. בחוק שירות המדינה (גמלאות)[נוסח משולב], התש"ל–1970[9] –

(1) בסעיף 1 –

(א) לפני ההגדרה "גמלה" יבוא:

""בני זוג" –

(1) עובד או זכאי לקצבת פרישה, ואשתו לרבות הידועה בציבור כאשתו;

(2) עובדת או זכאית לקצבת פרישה, ובעלה לרבות הידוע בציבור כבעלה;

"בן זוג לשעבר", של עובד או עובדת, או של זכאי או זכאית לקצבת פרישה – אחד מהמפורטים להלן, שנקבע בפסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני כי יועבר לו חלק מקצבת פרישה המגיעה לעובד או לעובדת שפרשו משירות:

(1) מי שהיתה אשתו של העובד או של הזכאי לקצבת פרישה, לרבות מי שהיתה ידועה בציבור כאשתו;

(2) מי שהיה בעלה של העובדת או של הזכאית לקצבת פרישה, לרבות מי שהיה ידוע בציבור כבעלה;

(3) פרוד של קבע;

"גיל פרישת חובה" – כמשמעותו בחוק גיל פרישה, התשס"ד–2004[10];";

(ב) אחרי ההגדרה "היום הקובע" יבוא:

""התרת נישואין" – כהגדרתה בסעיף 2(ד) לחוק יחסי ממון;";

(ג) אחרי ההגדרה "חוק המשמעת" יבוא:

""חוק לחלוקת חיסכון פנסיוני" – חוק לחלוקת חיסכון פנסיוני בין בני זוג שנפרדו, התשע"ב–2011;

"חוק יחסי ממון" – חוק יחסי ממון בין בני זוג, התשל"ג–1973[11];";

(ד) אחרי ההגדרה "חוק שירות בטחון" יבוא:

""מועד הפירוד" – המועד שנקבע בפסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני או בפסק דין לאיזון, לפי העניין, כמועד שבו חל פירוד בין עובד או זכאי לקצבת פרישה לבין בן זוגו לשעבר;";

דברי הסבר

הזוג לשעבר כזכאים לקצבאות שאירים כמוצע בהצעת החוק לא תיצור הגדלת התחייבויות אקטואריות של כל הקרנות הוותיקות, מעבידים בפנסיה תקציבית, של המדינה לפי חוק הגמלאות וחוק שירות הקבע וכן של גוף המשלם תשלומים לפי הסכם המאמץ את חוק הגמלאות.

פרק ה'

סעיפים 24(1) ו־25(1) מוצע לתקן את פרק ההגדרות של חוק הגמלאות ושל חוק שירות הקבע לצורך התיקונים לחוקים האמורים. חלק מההגדרות נכללו בפרק א' להצעת החוק, בשינויים המחויבים.

[9] ס"ח התש"ל, עמ' 120; התשע"א, עמ' 1004.

[10] ס"ח התשס"ד, עמ' 46.

[11] ס"ח התשל"ג, עמ' 267.

https://www.prisha.co.il/

(ה) אחרי ההגדרה "עומד ברשות עצמו" יבוא:

""פירוד" – כל אחד מאלה:

(1) התרת נישואין;

(2) קביעת הסדר איזון משאבים בידי בית משפט על פי בקשה לפי סעיף 5א לחוק יחסי ממון, או קביעת הסדר אחר בידי בית משפט לחלוקת רכוש בין בני זוג שנפרדו ובכלל זה לחלוקת קצבת פרישה ביניהם;

"פסק דין לאיזון" – פסק דין לפי סעיף 5(א) לחוק יחסי ממון, בדבר חלוקת נכסים בשל פקיעת נישואין עקב מותו של עובד או של זכאי לקצבת פרישה;

"פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני" – פסק דין שנקבעה בו, בין השאר, חלוקה של קצבת פרישה המגיעה לעובד שפרש משירות, בין העובד לבין בן זוגו לשעבר, בשל פירוד;

"פרוד של קבע", של עובד או עובדת, או של זכאי או זכאית לקצבת פרישה – כל אחד מאלה:

(1) אשתו של העובד או של הזכאי לקצבת פרישה, שחלה בינה ובין העובד או הזכאי כאמור פרידה של קבע;

(2) בעלה של העובדת או של הזכאית לקצבת פרישה, שחלה בינו ובין העובדת או הזכאית כאמור פרידה של קבע;

"פרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון" – פרוד של קבע, שנקבע בפסק דין לאיזון כי הוא היה זכאי לחלק מקצבת הפרישה שהיתה מגיעה לעובד שנפטר אילולא פטירתו או לחלק מקצבת הפרישה של זכאי לקצבת פרישה שנפטר;

"פרידה של קבע" – מצב שבו מתקיים לגבי בני זוג אחד מאלה:

(1) חלפה שנה מיום שנפתח אחד מההליכים המפורטים להלן ואותו הליך לא נסגר בתקופה האמורה:

(א) הליך להתרת נישואין;

(ב) תביעה לחלוקת רכוש בין בני זוג, לרבות תביעה לפירוק שיתוף במקרקעין המשותפים לבני הזוג לפי חוק המקרקעין, התשכ"ט–1969[12];

(ג) תביעה לפסק דין הצהרתי בדבר זכויות בני הזוג ברכוש;

(ד) בקשה לקביעת הסדר איזון משאבים בידי בית משפט לפי סעיף 5א(א) לחוק יחסי ממון או לקביעת הסדר אחר בידי בית משפט לחלוקת רכוש בין בני זוג שנפרדו ובכלל זה לחלוקת קצבת פרישה ביניהם;

(ה) בקשה לנקוט אמצעים לשמירת זכויות, לפי סעיף 11 לחוק יחסי ממון;

(2) קיים קרע בין בני הזוג או שבני הזוג חיים בנפרד, אף אם תחת קורת גג אחת, במשך תקופה מצטברת של תשעה חודשים לפחות מתוך תקופה רצופה של שנה;";

[12] ס"ח התשכ"ט, עמ' 259.

(ו) אחרי ההגדרה "שוטר" יבוא:

""השיעור להעברה" – השיעור מקצבת הפרישה, שנקבע בפסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני בין עובד או זכאי לקצבת פרישה לבין בן זוגו לשעבר כשיעור שיועבר לבן הזוג לשעבר או השיעור שנקבע בפסק דין לאיזון כשיעור שהיה מועבר לפרוד של קבע של החייל או הזכאי לקצבת פרישה מתוך קצבת הפרישה שהיתה מגיעה לזכאי לה אילולא נפטר;

"השיעור המשותף" – השיעור המתקבל מחלוקת התקופה המשותפת שעד למועד הפירוד בתקופת השירות שעד למועד הפירוד;";

(ז) אחרי ההגדרה "שירות" יבוא:

""התקופה המשותפת" – תקופה החלה בתקופת השירות, ושנקבע לגביה בפסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני בין עובד או זכאי לקצבת פרישה לבין בן זוגו לשעבר או בפסק דין לאיזון, לפי העניין, כי הם צברו במהלכה קצבת פרישה המשותפת לשניהם;";

(2) בסעיף 4 –

(א) בפסקה (1), בסופה יבוא "ולמעט מי שבשעת מותו היתה פרודה של קבע שלו";

דברי הסבר

סעיפים 24(2) ו־(12) ו־25(4) ו־(14)

בסעיף 4 לחוק הגמלאות ובסעיף 21 לחוק שירות הקבע נקבעו רשימות של שאירים של נפטר לעניין החוקים האמורים. בדומה לתיקון המוצע לעניין תשלומים לשאירים בסעיף 23, מוצעים כפי שיפורט להלן תיקונים להוראות חוק הגמלאות וחוק שירות הקבע, כך שבן זוג לשעבר יוכר בכפוף לתנאים כפי שיפורטו להלן כשאיר לעניין החוקים האמורים. בהתאם לכך, מוצע לתקן את סעיף 4 לחוק הגמלאות וסעיף 21 לחוק שירות הקבע.

בנוסף, סעיף 38 לחוק הגמלאות קובע כי דין אישה שנפרדה פרידה של קבע מבעלה כדין גרושה לעניין החוק האמור. עם זאת, נקבע בסעיף האמור כי אם העובד נתחייב בתשלום מזונותיה של אישה כאמור על פי פסק דין או הסכם בכתב יראו אותה כאילו לא התגרשה, ואם תגיע לה קצבה היא לא תעלה על סך המזונות שהאדם היה חייב בהם ערב פטירתו. עוד נקבע כי אם היה לממונה על תשלום הגמלאות יסוד להניח כי החיוב במזונות או השינוי בשיעורים נקבעו למראית עין, על התובעת גמלה לפי סעיף זה הראיה כי החיוב או השינוי הוא כן. סעיף 30 לחוק שירות הקבע קובע הסדר דומה בשינויים מסוימים, באשר לפרידה של קבע מחייל.

הסדרים אלה אינם קוהרנטיים והם מעוררים סדרה של בעיות מנקודת המבט של דיני המשפחה:

קיימת עמימות פרשנית באשר לטבעם של המזונות שמקנה הזכות לקצבת השאירים. על פי גישה אחת, יש לצמצם את המונח מזונות רק למזונות המוכרים על פי דין. לפי גישה זו, יש לצמצם את המונח מזונות רק למזונות לבן זוג פרוד. על פי גישה אחרת, כאשר בני הזוג לשעבר הסכימו בעת הפרידה על תשלום סכום עתי שנהג ביניהם בתקופת הזוגיות, הדבר ייחשב למזונות ויקנה לבן הזוג לשעבר זכות לקצבת שאירים. נוסח החוקים העוסקים בעניינים אלה אינו אחיד וכך גם העמדות של הרשויות השיפוטיות והמינהליות האמונות על מימושן. עמימות זו אינה ראויה והיא בעייתית במיוחד כאשר נלקח בחשבון פער הזמן שבין מועד הפרידה שבו נערך ההסכם שבא להבטיח את הפנסיה לבין הדרישה למימושו לאחר מות החוסך.

מעבר לעמימות הקיימת כבר כיום, יש להניח כי בעתיד יהיו התדיינויות מרובות בהקשר לסוגים חדשים של "מזונות" המתפתחים כיום בפסיקה, כגון: מזונות לידועים בציבור, מזונות אזרחים לגבי הנשואים בנישואים אזרחים ותשלומים עתיים לאחר גירושים כפיצוי על תרומה ליצירת "הון אנושי". מגמה זו עשויה להרחיב את מגוון המצבים שבהם בן זוג לשעבר יוכל לקבל תשלומי פנסיה גם במצב החוקי הנוהג היום.

יתרה מזו, התליית זכות בן הזוג לשעבר לקצבה בזכותו למזונות תתמרץ בני זוג שנפרדו להעדיף הסדרי מזונות ממושכים על פני הסדרי רכוש שבהם הצד החלש מבחינה כלכלית מקבל חלק גדול יותר ברכוש המשותף בתמורה לוויתורו על התמיכה הכלכלית העתידית. עניין זה מנוגד למדיניות הפרידה הנקייה שדיני המשפחה תומכים בה. בנוסף, התלות במזונות מתמרצת בני זוג של עובדי מדינה או חיילים לסרב להיפרד דבר שמגביר את מצוקת הגירושין הקיימת כיום בישראל.

כמו כן, קיים גם חוסר בהירות באשר למונח "פרידה של קבע" וישנם הבדלים בנוסחים בין חוק הגמלאות לחוק שירות הקבע בעניין זה.

בנוסף, סעיף 38 לחוק הגמלאות קובע כי דין אישה שנפרדה פרידה של קבע מבעלה כדין גרושה לעניין החוק האמור. עם זאת, נקבע בסעיף האמור כי אם העובד נתחייב בתשלום מזונותיה של אישה כאמור על פי פסק דין או הסכם בכתב יראו אותה כאילו לא התגרשה, ואם תגיע לה קצבה היא לא תעלה על סך המזונות שהאדם היה חייב בהם ערב פטירתו. עוד נקבע כי אם היה לממונה על תשלום הגמלאות יסוד להניח כי החיוב במזונות או השינוי בשיעורים נקבעו למראית עין, על התובעת גמלה לפי סעיף זה הראיה כי החיוב או השינוי הוא כן. סעיף 30 לחוק שירות הקבע קובע הסדר דומה בשינויים מסוימים, באשר לפרידה של קבע מחייל.

הסדרים אלה אינם קוהרנטיים והם מעוררים סדרה של בעיות מנקודת המבט של דיני המשפחה:

קיימת עמימות פרשנית באשר לטבעם של המזונות שמקנה הזכות לקצבת השאירים. על פי גישה אחת, יש לצמצם את המונח מזונות רק למזונות המוכרים על פי דין. לפי גישה זו, יש לצמצם את המונח מזונות רק למזונות לבן זוג פרוד. על פי גישה אחרת, כאשר בני הזוג לשעבר הסכימו

https://www.prisha.co.il/

(ב) בפסקה (2), בסופה יבוא "ולמעט מי שבשעת מותו היה פרוד של קבע שלה";

(ג) אחרי פסקה (2) יבוא:

"(2א) בן זוגו לשעבר;

(2ב) פרוד של קבע שלו שניתן לגביו פסק דין לאיזון;";

(3) בסעיף 17א, בסעיף קטן (ב), בסופו יבוא "ואולם אם נקבע בפסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני כי משך התקופה המשותפת הוא 120 חודשים לפחות, תידרש הסכמתו בכתב של בן זוגו לשעבר של העובד לבחירת העובד בקבלת פיצויים עקב סיום שירותו, אלא אם כן נקבע בפסק הדין כי בן הזוג לשעבר ויתר על הדרישה לקבלת הסכמתו כאמור";

דברי הסבר

לנוכח כל האמור לעיל, מוצע לבטל את ההסדרים הקיימים כיום לגבי פרידה של קבע ולקבוע הסדר חלופי. לעניין זה מוצע לקבוע תנאים שיגדירו מצב של פרידה של קבע בהתאם לתנאים שנקבעו בחוק יחסי ממון, היינו: פרידה של 9 חודשים מתוך תקופה של שנה או בחלוף שנה מיום הגשת תביעות הדדיות בין בני הזוג (ר' ההגדרה המוצעת של "פרידה של קבע" כאמור בסעיף 25(1) ו־26(1)).

במקום ההסדר האמור מוצע לכלול בהגדרה "בן זוג לשעבר" פרוד של קבע שנקבע בפסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני כי יועבר לו חלק מקצבת פרישה המגיעה לעובד המדינה או לחייל. בנוסף, בהתאם להוראות סעיף 5(א) לחוק יחסי ממון רשאי בית משפט ליתן פסק דין בדבר חלוקת נכסים בשל פקיעת נישואין עקב מותו של עובד מדינה, חייל או זכאי לקצבת פרישה לפי הוראות חוק הגמלאות או חוק שירות הקבע. מוצע לקבוע כי במקרה של פטירה ושנקבע בפסק דין לאיזון כי הפרוד של קבע היה זכאי להעברת חלק מקצבת הפרישה לפי הוראות חוק הגמלאות או חוק שירות הקבע, אלמלא נפטר עובד המדינה, החייל או הזכאי לקצבה לפי חוק הגמלאות או חוק שירות הקבע, יחולו ההוראות לעניין קצבת שאירים לגבי אותו פרוד של קבע כפי שחלים על בן זוג לשעבר שנקבע לגביו פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני.

וזה נוסחו של סעיף 38 לחוק הגמלאות שמוצע לבטלו:

"דין אישה הזכאית למזונות

38. (א) אדם שנתגרש מאשתו ואגב כך נתחייב בתשלום מזונותיה, על פי פסק דין או על פי הסכם בכתב, רואים את האשה, בענין הזכויות הקשורות במותו לפי חוק זה, כאילו לא נתגרשה ממנו, ובלבד שאם תגיע לה קצבה, היא לא תעלה על סך המזונות שהאדם היה חייב בהם ערב פטירתו.

(ב) לעניין סעיף קטן (א) יחולו כללים אלה:

(1) היה לממונה יסוד להניח, כי החיוב במזונות או השינוי בשיעורים נקבעו למראית עין – על תובעת הגמלה לפי סעיף זה הראיה, כי החיוב או השינוי הוא כן;

(2) חל שינוי ניכר במשכורת הקובעת מאז נקבעה זכות הגרושה לקצבה, רשאי הממונה לשנות את קצבתה לפי חישובים ונימוקים שבית משפט היה רשאי לעשות זאת לגבי מזונותיה, אילולא פטירתו של החייב.

(ג) אדם שנפרד מאשתו פרידה של קבע, דינה לענין חוק זה כדין גרושה, אף אם לא השאיר אחריו אשה אחרת."

וזה נוסחו של סעיף 30 לחוק שירות הקבע שמוצע לבטלו:

"דין אישה הזכאית למזונות

30. (א) חייל שנתגרש מאשתו ואגב כך נתחייב בתשלום מזונותיה לפי פסק דין או לפי הסכם בכתב, רואים את האשה, בענין הזכויות הקשורות במותו לפי חוק זה, כאילו לא נתגרשה ממנו, ובלבד שאם תגיע לה קצבה, לא תעלה על סכום המזונות שהאדם היה חייב בהם ערב פטירתו.

(ב) חל שינוי ניכר במשכורת הקובעת מאז נקבעה זכות הגרושה לקיצבה, רשאי הממונה לשנות את קיצבתה לטובתה לפי חישובים ונימוקים שבית משפט היה רשאי לעשות זאת לגבי מזונותיה, אילולא פטירתו של החייב.

(ג) חייל שאשתו עזבה אותו מרצונה, דינה לענין חוק זה כדין גרושה, בין שהניח ובין שלא הניח אחריו אשה אחרת, ובלבד שנתמלאו אחד מאלה:

(1) האשה עזבה את החייל לא יאוחר משנה לפני מותו ולא חזרה אליו לפני מותו ולא הגישה תוך שנה לאחר שעזבה אותו תביעה למזונות לבית משפט או לבית דין מוסמך;

(2) תביעת האשה למזונות הסתיימה בפסק דין של בית משפט או של בית דין מוסמך, או שהחייל והאשה ערכו הסכם בכתב בדבר המזונות."

סעיפים 24(3) ו-25(2) בהתאם לסעיף 17א לחוק הגמלאות רשאי עובד מדינה שהוראות החוק האמור חלות לגביו (להלן – עובד מדינה), שהסתיים שירותו לאחר ששירת עשר שנים ואינו זכאי לקצבת פרישה לפי הוראות אחרות של חוק הגמלאות לבחור בין קבלת

(4) אחרי סעיף 21 יבוא:

"הפחתת חלק מקצבת פרישה בשל פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני

21א. (א) ניתן פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני בין עובד או זכאי לקצבת פרישה לבין בן זוגו לשעבר, נרשמו פרטי פסק הדין בהתאם להוראות סעיף 42ב, ויש להעביר חלק מקצבת הפרישה לבן הזוג לשעבר לפי סעיף 58א, תופחת קצבת הפרישה המגיעה לזכאי (בסעיף זה – הקצבה המלאה) בסכום בגובה מכפלת הקצבה המלאה בשיעור הקבוע לגבי הזכאי, בהתאם למינו, לפי התוספת לחוק לחלוקת חיסכון פנסיוני (בסעיף זה – סכום ההפחתה); לאחר ביצוע ההפחתה כאמור והעברת הסכום המועבר לבן הזוג לשעבר לפי הוראות סעיף 58א ייוותר בידי הזכאי לקצבת פרישה ההפרש שבין הסכום הנותר בידי הזכאי לקצבת פרישה לפני ההפחתה לבין מחצית מסכום ההפחתה.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו בהתקיים אחד מאלה:

(1) נקבע בפסק הדין לחלוקת חיסכון פנסיוני כי האמור בו יחול רק לעניין העברת חלק מקצבת הפרישה לבן הזוג לשעבר ולא לעניין זכויות בן הזוג לשעבר לקבלת קצבה בשל פטירתו של העובד או של הזכאי לקצבת פרישה;

(2) הבקשה לרישום פרטי פסק הדין לחלוקת חיסכון פנסיוני לפי סעיף 42א הוגשה לממונה לאחר שחלפו שנתיים מהמועד שבו ניתן פסק הדין או לאחר החודש שקדם לחודש שבו החל העובד לקבל קצבת פרישה, לפי המועד המאוחר מביניהם.

(ג) בסעיף זה, "הסכום הנותר בידי זכאי לקצבת פרישה לפני ההפחתה" – ההפרש שבין הקצבה המלאה לבין הסכום שהיה מועבר לבן הזוג לשעבר אילולא ההפחתה לפי סעיף 58א(א)(1).";

דברי הסבר

קצבה בהתאם למועדים ולתנאים לפי סעיף 46(ג) (מסלול המכונה הקפאת זכויות) לבין קבלת פיצויי פיטורים עקב סיום שירותו. הוראות סעיף 12א לחוק שירות הקבע קובעות הסדר דומה לגבי חייל שהוראות החוק האמור חלות לגביו (להלן – חייל) בין בחירה במסלול של הקפאת זכויות לבין קבלת מענק שחרור. מאחר שתכליתם של החוקים האמורים תשלום קצבה לעובד המדינה או לחייל, ובדומה לאמור בסעיף 19 לגבי הסדרי פנסיה תקציבית אחרים, מוצע לקבוע כי לצורך בחירה של עובד המדינה או החייל בקבלת פיצויי פיטורים או מענק שחרור כאמור, במקום זכות לקצבה, תידרש הסכמתו בכתב של בן הזוג לשעבר.

סעיפים 24(4) ו־25(3) כפי שפורט לעיל בדברי ההסבר לסעיף 16 להצעת החוק, לנוכח חוות הדעת האקטוארית שהוצגה לפני הוועדה לעניין הפתרון שמוצע בהצעת החוק, בכל הקשור להוספת בני זוג לשעבר כשאירים, לגבי הקרנות הוותיקות ומעבידים בפנסיה תקציבית, ובכלל זה: במסגרת התיקונים לחוק הגמלאות ולחוק שירות הקבע להוספת בני זוג לשעבר כשאירים, יישומו של הפתרון המוצע משמעותו הגדלת החבות האקטוארית של הגופים האמורים.

אשר על כן, מוצע כי המנגנון של הפחתת קצבת הפרישה במקרה של רישום פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני בשיעור שיממן את הוספת בני הזוג לשעבר כזכאים לקצבאות שאירים, יחול גם לעניין תשלום קצבת פרישה לפי חוק הגמלאות ולפי חוק שירות הקבע. ההפחתה תתבצע בהתאם למקדמים האקטואריים שנקבעו בתוספת לחוק. סכום ההפחתה יחולק באופן שווה בין שני בני הזוג.

עוד מוצע להחיל גם בעניין זה את האפשרות לקבוע בפסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני כי לא תחול הוספת בן

https://www.prisha.co.il/

(5) בסעיף 26 –

(א) בסעיף קטן (א) –

(1) במקום פסקה (1)יבוא:

"(1) לבן זוג, כל עוד לא נישא –

(א) באין אחרי הנפטר בן זוג לשעבר או פרוד של קבע הזכאים לקצבה – ארבעים אחוזים;

(ב) אם הותיר אחריו הנפטר בן זוג לשעבר או פרוד של קבע הזכאים לקצבה לפי פסקה (1א) –

(1) עד החודש שבו היה מגיע העובד לגיל פרישת חובה אילולא נפטר (בסעיף זה – החודש הקובע) – ארבעים אחוזים;

(2) החל בחודש שלאחר החודש הקובע – ההפרש שבין ארבעים אחוזים לבין מכפלת השיעור להעברה בארבעים אחוזים;";

דברי הסבר

זוג לשעבר כשאיר ובהתאם לכך גם לא תופחת קצבת הפרישה המשולמת לבני הזוג. עוד מוצע להגביל גם לגבי חוק הגמלאות וחוק שירות הקבע את המועד שבו ניתן לבצע רישום פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני במקרה שמדובר בגמלאי, כך שהוספת בן זוגו לשעבר כשאיר לא תחול אם פסק הדין לחלוקת חיסכון פנסיוני הוגש לרישום לאחר שנתיים מהמועד שבו ניתן או לאחר החודש שקדם לחודש שבו הפך עובד המדינה או החייל לגמלאי, לפי המאוחר מביניהם.

סעיפים 24(5) ו־25(5) בסעיף 26 לחוק הגמלאות נקבע כי עובד מדינה שנפטר בזמן שירותו והוא שירת בו לפחות שלוש שנים תשולם לשאיריו כל תקופת הזמן המפורשת באותו סעיף קיצבה באחוזים ממשכורתו הקובעת של עובד המדינה. לגבי בן זוג, וכל עוד הוא לא נישא, הקצבה כאמור תעמוד על ארבעים אחוזים ממשכורתו הקובעת של עובד המדינה. הוראה זהה נקבעה בסעיף 22 לחוק שירות הקבע לגבי חייל שנפטר בזמן שירותו.

לנוכח כל האמור לעיל בדברי ההסבר לסעיף 22 להצעת החוק, מוצע לתקן את הסעיפים האמורים בדומה להוראות סעיף 22, כך שלבן הזוג לשעבר ולפרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון, תשולם קצבת שאירים. בהתאם למוצע, עד החודש שבו היה מגיע עובד המדינה או החייל לגיל פרישת חובה, אילולא נפטר, יהיה זכאי בן הזוג הנוכחי, ככל שקיים, לקצבת שאירים בשיעור של ארבעים אחוזים ממשכורתו הקובעת של עובד המדינה או החייל.

החל בחודש שלאחר החודש שבו היה מגיע עובד המדינה או החייל לגיל פרישת חובה, אילולא נפטר, תחולק קצבת השאיר בין בן הזוג הנוכחי, אם קיים וזכאי לקצבה לפי חוק הגמלאות או חוק שירות הקבע, לבין בן הזוג לשעבר, או הפרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון, באופן הזה:

(1) לבן הזוג לשעבר, או לפרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון, תשולם קצבת שאירים בגובה מכפלת השיעור להעברה בארבעים אחוזים ממשכורתו הקובעת של עובד המדינה או החייל. עוד מוצע לקבוע כי התשלום האמור ישולם לבן הזוג לשעבר, או לפרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין של איזון, כל עוד לא נישא, וזאת בדומה לקבוע לעניין זה לגבי בן זוג.

(2) לבן הזוג הנוכחי תשולם קצבת שאירים בגובה ההפרש שבין ארבעים אחוזים ממשכורתו הקובעת של עובד המדינה או החייל, לבין מכפלת השיעור להעברה בארבעים אחוזים ממשכורתו הקובעת של עובד המדינה או החייל.

יובהר כי הסכום שלו זכאי בן הזוג לשעבר אינו מותנה בשאלה אם יש בן זוג נוכחי אשר זכאי לקצבת שאיר. בנוסף, פקיעת זכאותו של אחד מבני הזוג לקבלת קצבה, בין אם בשל נישואין מחדש, פטירה או כל סיבה אחרת, אין בה כדי לשנות את סכום הקצבה שלה זכאי בן הזוג האחר.

בשל מורכבותו של ההסדר והפגיעה בבן הזוג לשעבר של העמית הגלומה בו, וכפי שהוצע גם בסעיף 22 לגבי הקרנות הוותיקות והסדרי פנסיה תקציבית אחרים, מוצע להגביל הסדר זה לבני זוג שתקופת החיים המשותפת, שחלה בתקופת שירותו של עובד המדינה או החייל, כמשמעותה בחוק הגמלאות או בחוק שירות הקבע, היא לפחות 120 חודשים.

עוד מוצע לקבוע כי לעניין חישוב קצבת שאירים שאינם בני זוג, אשר מושפעת מקיומו של בן זוג, יובא בחשבון בן זוג לשעבר, או פרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון, כבן זוג.

(2) אחרי פסקה (1) יבוא:

"(1א) לבן זוג לשעבר או לפרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון, אם נקבע בפסק הדין לחלוקת חיסכון פנסיוני בין העובד לבין בן זוגו לשעבר או בפסק דין לאיזון, לפי העניין, כי משך התקופה המשותפת הוא 120 חודשים לפחות, החל בחודש שלאחר החודש הקובע וכל עוד לא נישא בן הזוג לשעבר או הפרוד של קבע – מכפלת השיעור להעברה בארבעים אחוזים;";

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) לעניין סעיף קטן (א)(2) עד (4), יראו בן זוג לשעבר, או פרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון, כבן זוג.";

(6) בסעיף 27, בסופו יבוא:

"(ג) בסעיף זה, "שאיר" – למעט בן זוג לשעבר, ופרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון.";

(7) בסעיף 28 –

(א) בסעיף קטן (א) –

(1) בפסקה (1), במקום הסיפה החל במילים "נולד להם ילד" יבוא "נולד להם ילד –

(א) באין אחרי הזכאי שנפטר בן זוג לשעבר או פרוד של קבע הזכאים לקצבה, וכל עוד לא נישא בן הזוג – ששים אחוזים, אך לא יותר מארבעים אחוזים ממשכורתו הקובעת של הזכאי לקצבת פרישה שנפטר;

דברי הסבר

סעיפים 24(6) ו־25(8) בסעיף 27 לחוק הגמלאות נקבע כי עובד שנפטר בזמן שירותו לאחר ששירת פחות משלוש שנים, ישולם בעקבות פטירתו מענק לשאיריו בשיעור שתקבע הממשלה. הוראה דומה נקבעה בסעיף 24 לחוק שירות הקבע. כאמור מוצע לקבוע כי בן זוג לשעבר יהיה זכאי לקצבת שאירים רק אם תקופת החיים המשותפת שחלה בתקופת שירותו של עובד המדינה או החייל, כמשמעותה בחוק הגמלאות או בחוק שירות הקבע, היא 120 חודשים לפחות. על כן, ומאחר שבהתאם לסעיף 4 לחוק הגמלאות, כנוסחו בסעיף 24(2) להצעת החוק, ובהתאם לסעיף 21 לחוק שירות הקבע, כנוסחו בסעיף 25(3) להצעת החוק, בן זוג לשעבר ופרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון הם שאירים, מוצע לקבוע כי הם יוחרגו מתחולת הסעיף האמור.

סעיפים 24(7) ו־25(9) בסעיף 28(א) לחוק הגמלאות נקבע כי זכאי לקצבת פרישה שנפטר תשולם לשאיריו כל תקופת הזמן המפורשת באותו סעיף קיצבה באחוזים מהקצבה שהיתה מגיעה לזכאי אילולא נפטר. לגבי בן זוג, אם היה בן זוגו של הזכאי שלוש שנים לפחות שקדמו לפטירתו או נולד להם ילד, וכל עוד הוא לא נישא, הקצבה כאמור תעמוד על שישים אחוזים מהקצבה שהיתה מגיעה לזכאי אילולא נפטר, ובלבד שלא תעלה על ארבעים אחוזים ממשכורתו הקובעת של הנפטר. הוראה זהה נקבעה בסעיף 25(א) לחוק שירות הקבע לגבי חייל שנפטר בזמן שירותו.

לנוכח כל האמור לעיל בדברי ההסבר לסעיף 22 להצעת החוק, מוצע לתקן את הסעיפים האמורים בדומה להוראות סעיף 22, כך שלבן זוג לשעבר וכן לפרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון, תשולם קצבת שאירים.

בהתאם למוצע תחולק קצבת השאיר בין בן הזוג הנוכחי, אם קיים וזכאי לקצבה לפי חוק הגמלאות או חוק שירות הקבע, לבין בן הזוג לשעבר, באופן הזה:

(1) לבן הזוג לשעבר, או לפרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון, תשולם קצבת שאירים בגובה מכפלת השיעור להעברה בשישים אחוזים מהקצבה שהיתה מגיעה לזכאי אילולא נפטר. יובהר כי הקצבה שהיתה מגיעה לזכאי כאמור היא לאחר הפחתה לפי סעיף 21א(א) לחוק הגמלאות או 14א(א) לחוק שירות הקבע, לפי העניין. בהתאם גם מוצע לקבוע לגבי פרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין של איזון, היינו: הנישואין פקעו עם פטירתו של הגמלאי ועל כן לא הופחתה קצבת הפרישה ששולמה לזכאי לה

https://www.prisha.co.il/

(ב) אם הותיר אחריו הזכאי שנפטר בן זוג לשעבר או פרוד של קבע הזכאים לקצבה לפי פסקה (1א), וכל עוד לא נישא בן הזוג – ההפרש שבין שישים אחוזים, אך לא יותר מארבעים אחוזים ממשכורתו הקובעת של הזכאי לקצבת פרישה שנפטר, לבין מכפלת השיעור להעברה בשישים אחוזים;";

(2) אחרי פסקה (1) יבוא:

"(1א) לבן זוג לשעבר, או לפרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון, אם נקבע בפסק הדין לחלוקת חיסכון פנסיוני או בפסק הדין לאיזון, לפי העניין, כי משך התקופה המשותפת הוא 36 חודשים לפחות ולא מתקיים האמור בפסקאות (1) או (2) של סעיף 21א(ב), וכל עוד לא נישא בן הזוג לשעבר או הפרוד של קבע – מכפלת השיעור להעברה בשישים אחוזים; לעניין זה, לגבי פרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון, יראו את הקצבה שהיתה מגיעה לזכאי אילולא נפטר, כקצבה המלאה שממנה מופחת סכום ההפחתה כאמור בסעיף 21א(א).";

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) לעניין סעיף קטן (א)(2) עד (4), יראו בן זוג לשעבר, או פרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון, כבן זוג.";

(ג) אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:

"(ה) על אף האמור בסעיף קטן (ד) –

(1) לבן זוג של מי שבחר בזכויות לקצבה לפי סעיף 17א ונפטר בטרם היה זכאי לה לפי האמור בסעיף 46(ג), והותיר אחריו בן זוג לשעבר או פרוד של קבע הזכאים לקצבה לפי פסקה (2), תשולם, כל עוד לא נישא, קצבה באחוזים מהקצבה שהיתה מגיעה לנפטר אם במועד הפטירה היה כבר זכאי לה, בהתאם למפורט להלן, לפי העניין:

(א) עד החודש שבו היה מגיע הנפטר לגיל פרישת חובה אילולא נפטר (בסעיף זה – החודש הקובע) – שישים אחוזים, אך לא יותר מארבעים אחוזים ממשכורתו הקובעת של הנפטר;

דברי הסבר

עובר לפטירתו, כי בחישוב הקצבה שהיתה מגיעה לזכאי כאמור תובא בחשבון הקצבה המלאה שממנה מופחת סכום ההפחתה כאמור בסעיף 21א(א) לחוק הגמלאות או 14א(א) לחוק שירות הקבע, לפי העניין. עוד מוצע לקבוע כי תשלום קצבת השאיר לבן זוג לשעבר, או לפרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון, יחול כל עוד הוא לא נישא, וזאת בדומה לקבוע לעניין זה לגבי בן זוג.

(2) לבן הזוג הנוכחי תשולם קצבת שאירים מתוך הקצבה שהיתה מגיעה לזכאי לקצבת פרישה אילולא נפטר, בשיעור המחושב לפי ההפרש שבין שישים אחוזים, אך לא יותר מארבעים אחוזים ממשכורתו הקובעת של הזכאי לקצבת פרישה, לבין מכפלת השיעור להעברה בשישים אחוזים.

בסעיף 28(ד) לחוק הגמלאות נקבע כי הוראות סעיף 28 יחולו גם על שאיריו של מי שבחר בזכויות לקצבה לפי סעיף 17א לחוק הגמלאות ונפטר בטרם היה זכאי לה לפי האמור בסעיף 46(ג), ואולם קצבת השאיר תחושב לפי הקצבה שהיתה מגיעה לעובד אילו במועד הפטירה היה כבר זכאי לה. הוראה דומה נקבעה בסעיף 25(ד) לחוק שירות הקבע לגבי מי שבחר בזכויות לקצבה לפי סעיף 12א לחוק שירות הקבע ונפטר בטרם היה זכאי לה לפי האמור בסעיף 54(ג) לחוק שירות הקבע. מוצע במקרה זה להחיל את ההסדר שנקבע לעניין זה לגבי שאיריו של עובד מדינה או חייל שנפטרו בשירות, כמוצע בסעיף 24(5) ו־25(5), מבחינת אופן חלוקת קצבת השאיר והמועדים לכך, ואולם הקצבה

(ב) החל בחודש שלאחר החודש הקובע – ההפרש שבין שישים אחוזים, אך לא יותר מארבעים אחוזים ממשכורתו הקובעת של הנפטר, לבין מכפלת השיעור להעברה בשישים אחוזים.

(2) הוראות הסעיף האמור יחולו לגבי בן זוג לשעבר, או פרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון, אם נקבע בפסק הדין לחלוקת חיסכון פנסיוני או בפסק הדין לאיזון, לפי העניין, כי משך התקופה המשותפת הוא 120 חודשים לפחות, ואולם לא תשולם לבן הזוג לשעבר או לפרוד של קבע קצבה לפי הסעיף האמור אלא החל בחודש שלאחר החודש שבו היה מגיע הנפטר לגיל פרישת חובה אילולא נפטר;

(3) לעניין פסקה (1), יראו את הקצבה שהיתה מגיעה לנפטר אילו במועד הפטירה כבר היה זכאי לה, לגבי פרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון, כקצבה המלאה שממנה מופחת סכום ההפחתה כאמור בסעיף 21א(א).";

(8) בסעיף 30, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) לעניין סעיף קטן (א), יראו בן זוג לשעבר, או פרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון, כבן זוג, ואולם האמור באותו סעיף קטן לא יחול אם השאיר אחריו הנפטר בן זוג אחד ובן זוג לשעבר אחד, או בן זוג אחד ופרוד של קבע אחד שניתן לגביו פסק דין לאיזון.";

(9) בסעיף 31 –

(א) בכותרת השוליים, אחרי "לבן זוג" יבוא "לבן זוג לשעבר, או לפרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון";

דברי הסבר

תחושב באחוזים, בהתאם למוצע לגבי בן זוג לשעבר של גמלאי שנפטר, וזאת מהקצבה שהיתה מגיעה לנפטר אם במועד הפטירה היה כבר זכאי לה.

יובהר כי הסכום שלו זכאי בן הזוג לשעבר, בין אם לפי סעיף קטן 28(א) ובין אם לפי סעיף קטן 28(ד), אינו מותנה בשאלה אם יש בן זוג נוכחי אשר זכאי לקצבת שאיר. בנוסף, פקיעת זכאותו של אחד מבני הזוג לקבלת קצבה, בין אם בשל נישואין מחדש, פטירה או כל סיבה אחרת, אין בה כדי לשנות את סכום הקצבה שלה זכאי בן הזוג האחר.

בשל מורכבותו של ההסדר והפגיעה בבן הזוג לשעבר של העמית הגלומה בו, וכפי שהוצע גם בסעיף 22 לגבי הקרנות הוותיקות והסדרי פנסיה תקציבית אחרים, מוצע להגביל הסדר זה לבני זוג שתקופת החיים המשותפת, שחלה בתקופת שירותו של עובד המדינה או החייל, כמשמעותה בחוק הגמלאות או בחוק שירות הקבע, היא לפחות 36 חודשים.

עוד מוצע לקבוע כי לעניין חישוב קצבת שאירים שאינם בני זוג, אשר מושפעת מקיומו של בן זוג, יובא בחשבון בן זוג לשעבר, או פרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון, כבן זוג.

סעיפים 24(8) ו־25(10) בסעיף 30 לחוק הגמלאות נקבע כי אם סך כל הקצבאות המגיעות לשאיריו של נפטר עולה על השיעור המרבי הקבוע בסעיף האמור או שהשאיר אחריו הנפטר יותר מבן זוג אחד, יתומים מיותר מבן זוג אחד, או שהיתומים אינם סמוכים על שולחן אחד, תשולם לשאיריו במקום הקצבאות בשיעורים שנקבעו בסעיפים 26 או 28, קצבה בשיעורים שיקבע הממונה על הגמלאות בהתחשב בשיקולים ובהתקיים התנאים כאמור בסעיף 30. הוראה דומה נקבעה בסעיף 26 לחוק שירות הקבע.

מאחר שבהתאם להסדרים המוצעים נקבעה חלוקת קצבת שאירים בין בן זוג נוכחי לבן זוג לשעבר, מוצע לקבוע כי לעניין הסעיפים האמורים יראו בן זוג לשעבר, או פרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון, כבן זוג, ואולם האמור באותו סעיף לא יחול אם השאיר אחריו הנפטר בן זוג אחד ובן זוג לשעבר אחד, או בן זוג אחד ופרוד של קבע אחד שניתן לגביו פסק דין לאיזון.

סעיפים 24(9) ו־25(11) בסעיף 31 לחוק הגמלאות נקבעו כללים בדבר תשלום מענק לבן זוג שהוא זכאי לקצבה ונישא ועל כן פוקעת זכאותו לקבלת קצבה, וזאת כל עוד הוא נשוי. הסדר דומה נקבע

https://www.prisha.co.il/

(ב) בסופו יבוא:

"(ד) לעניין סעיף זה יראו בן זוג לשעבר, או פרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון, כבן זוג.";

(10) בסעיף 36 –

(א) בכותרת השוליים, אחרי "לבן זוג" יבוא "לבן זוג לשעבר או לפרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון";

(ב) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ד) לעניין סעיפים קטנים (א) ו־(ב) יראו בן זוג לשעבר, או פרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון, כבן זוג.";

(11) בסעיף 37 –

(1) בכותרת השוליים, אחרי "לבן זוג" יבוא "לבן זוג לשעבר, או לפרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון,";

(2) האמור בו יסומן "(א)" ואחריו יבוא:

"(ב) הוראות סעיף קטן (א) לעניין מענק לבן זוג יחולו גם לעניין בן זוג לשעבר, או פרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון, שאינו מקבל קצבת שאירים בגלל האמור בסעיפים 36 או 28(א)(1א) לגבי משך התקופה המשותפת.";

(12) סעיף 38 – בטל;

(13) בסעיף 42, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) על אף הוראות סעיף קטן (א), ניתן פסק דין לאיזון בין פרוד של קבע לבין עובד או זכאי לקצבת פרישה, יהיה הפרוד של קבע רשאי להגיש תביעה לקצבת שאירים לפי הסעיף הקטן האמור, רק אם מתקיימים לגבי פסק הדין כל אלה:

דברי הסבר

בסעיף 27 לחוק שירות הקבע. מוצע להחיל את הוראות הסעיפים האמורים לעניין תשלום מענק כאמור גם לגבי בן זוג לשעבר, או פרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון, שנישאו.

סעיפים 24(10) ו־25(12) בסעיף 36 לחוק הגמלאות נקבע כי על אף האמור בהוראות הסעיפים הקודמים תשולם קצבת שאירים לבן זוג העומד ברשות עצמו רק החל בהגיעו לגיל ארבעים וחמש אלא אם כן התקיימו התנאים כמפורט באותו סעיף. הוראה דומה, בשינויים מסוימים, נקבעה בסעיף 28 לחוק שירות הקבע. כדי שלא להיטיב את מצבו של בן זוג לשעבר או פרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון, מוצע להחיל את הוראות הסעיפים האמורים גם לגבי בן זוג לשעבר, או פרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון, שנישאו.

סעיפים 24(11) ו־25(13) בסעיף 37 לחוק הגמלאות נקבעו כללים לתשלום מענק לבן זוג של עובד המדינה או של זכאי לקצבת פרישה לפי חוק הגמלאות, שאיננו מקבל קצבת שאירים בגלל האמור בסעיף 36 ולעניין קצבת שאירים של זכאי לקצבת פרישה בשל הדרישה של משך תקופת הנישואין בסמוך לפטירה כאמור בסעיף 28(א)(1). כללים דומים נקבעו בסעיף 29 לחוק שירות הקבע לעניין תשלום מענק לבן זוג של חייל או של זכאי לקצבת פרישה לפי חוק שירות הקבע, שאיננו מקבל קצבת שאירים בגלל אותן נסיבות. מוצע להחיל את הוראות הסעיפים האמורים לעניין תשלום מענק כאמור גם לגבי בן זוג לשעבר, או פרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון, שאינם מקבלים קצבת שאירים בשל אותן נסיבות.

סעיפים 24(13) ו־25(15) בסעיף 42(א) לחוק הגמלאות נקבע כי התובע גמלה לפי חוק הגמלאות יגיש את תביעתו לממונה על תשלום הגמלאות. עוד נקבעו בסעיף 42 הוראות בדבר החלטת הממונה על תשלום הגמלאות בתביעה לגמלה כאמור. הוראות דומות נקבעו בסעיף 47 לחוק שירות הקבע. מאחר שפסק דין לאיזון ניתן לאחר פטירתו של עובד המדינה או החייל, הרי שהמנגנון של הגשת בקשה לרישום פסק דין לצורך חלוקת קצבת פרישה אינו מתאים. עם זאת, יש מקום לבחון את קיומם

(1) נקבע בו כי התקופה המשותפת מסתיימת לא יאוחר מהמועד שבו חלה הפרידה של קבע;

(2) נקבע בו כי אילולא פטירתו של העובד או הזכאי לקצבת פרישה היתה קצבת הפרישה מחולקת בין העובד או הזכאי לקצבת פרישה לבין הפרוד של קבע באופן שהיה מועבר לפרוד של קבע שיעור קבוע מסך קצבת הפרישה שהיתה משולמת לזכאי לקצבת פרישה או לעובד לאחר פרישתו אילולא ההעברה האמורה, והשיעור האמור אינו עולה על מחצית מהשיעור המשותף;

(3) לא נקבע בו כי האמור בפסק הדין יחול רק לעניין האמור בפסקה (2) ולא לעניין זכויות בן הזוג לשעבר לקצבה בשל פטירתו של העובד או של הזכאי לקצבת פרישה.";

(14) אחרי סעיף 42 יבוא:

"בקשה לרישום של פרטי פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני

42א. (א) ניתן פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני בין עובד או זכאי לקצבת פרישה לבין בן זוגו לשעבר ומתקיימים לגבי פסק הדין התנאים כמפורט להלן, לפי העניין, רשאי בן הזוג לשעבר להגיש לממונה בקשה לרשום ברישומיו את פרטי פסק הדין:

(1) נקבע בו כי התקופה המשותפת מסתיימת לא יאוחר ממועד הפירוד;

דברי הסבר

של תנאים הדומים לתנאים המוצעים לעניין האפשרות להגיש בקשה לרשום פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני, לצורך אישור תביעת שאירים של הפרוד של קבע. על כן, מוצע לתקן את סעיף 42 לחוק הגמלאות וסעיף 47 לחוק שירות הקבע, ולקבוע כי התנאים להגשת בקשה לפסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני יחולו גם לגבי הגשת תביעה לגמלה של פרוד של קבע.

סעיפים 24(14) ו־25(16) מוצע לקבוע בסעיף 42א לחוק הגמלאות ובסעיף 47א לחוק שירות הקבע הוראות דומות להוראות המוצעות בסעיף 3 להצעת החוק בעניין הגשת בקשה לרישום של פרטי פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני שנקבע בו כי קצבת הפרישה תחולק בינו לבין בן זוגו לשעבר, כך שהחלק שיועבר לבן הזוג לשעבר לא יעלה על מחצית היחס שבין התקופה המשותפת של בני הזוג, שחלה בתקופת השירות של עובד המדינה או החייל, לבין תקופת השירות, והכל עד למועד שבו נפרדו בני הזוג כפי שנקבע בפסק הדין. עוד מוצע לקבוע כי השיעור האמור יהיה קבוע ולא ישתנה במהלך תשלומי הקצבאות. לעניין התנאים האמורים ר' דברי ההסבר לסעיף 3 להצעת החוק.

פסק דין שיכלול חלוקת חיסכון פנסיוני שאינה עולה בקנה אחד עם התנאים האמורים לא יהיה ניתן ליישמו באמצעות הממונה על תשלום הגמלאות. עם זאת, בהתאם לסעיף 29 המוצע אין בהוראות החוק המוצע כדי לגרוע מזכותם של בני הזוג לחלק את החיסכון הפנסיוני שלא לפי התנאים האמורים. חלוקה כאמור לא תיעשה באמצעות המדינה, ולא יחולו לגביה הוראות החוק.

עוד מוצע לקבוע בסעיף 42ב לחוק הגמלאות ו־47ב לחוק שירות הקבע הוראות דומות להוראות המוצעות בסעיף 4 להצעת החוק בעניין רישום של הממונה על הגמלאות של פרטי פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני הנדרשים לצורך חלוקת החיסכון הפנסיוני. לענין זה ר' דברי ההסבר לסעיפים 24(3), (4) ו־(16) ו־25(2), (3) ו־(18).

בניגוד להחלטות הממונה על תשלום הגמלאות בתביעה לגמלה אשר כרוכה בהפעלת שיקול דעת ונקבע לגביה מנגנון של ערעור, הרי שבעניין רישום של פרטי פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני לא כרוכה הפעלת שיקול דעת והשגה על האמור בפסק הדין צריכה להתבצע באמצעות ערעור על פסק הדין. על כן, מוצע לקבוע כי לא יראו בהחלטה של הממונה על הגמלאות בעניין רישום של פרטי פסק דין כאמור כהחלטה שניתן להגיש עליה ערעור.

בנוסף, מוצע לקבוע בסעיף 42ג לחוק הגמלאות כי שר האוצר יהיה רשאי לקבוע הוראות בעניינים הקשורים לבקשה לרישום של פרטי פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני ובכלל זה אופן הגשת הבקשה והמועד להגשתה. בנוסף, מוצע לקבוע כי שר האוצר רשאי לקבוע הוראות לעניין מתן הודעה על רישום של פרטי פסק הדין ובכלל זה המועד למתן הודעה ואופן מסירתה. עוד מוצע לקבוע כי השר רשאי לקבוע הוראות בעניין דיווחים שיימסרו

https://www.prisha.co.il/

(2) נקבע בו כי קצבת הפרישה תחולק בין העובד או הזכאי לקצבת פרישה לבין בן זוגו לשעבר באופן שלבן הזוג לשעבר יועבר שיעור קבוע מסך קצבת הפרישה שהיתה משולמת לזכאי לקצבת פרישה או שתשולם לעובד לאחר שיפרוש אילולא ההעברה האמורה, והשיעור האמור אינו עולה על מחצית מהשיעור המשותף.

(ב) נפטר העובד או הזכאי לקצבת פרישה לפני שהגיש בן זוגו לשעבר בקשה לרישום של פרטי פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני לפי סעיף קטן (א), יהיה בן הזוג לשעבר רשאי להגיש תביעה לקצבת שאירים לפי סעיף 42 גם בלי שהגיש בקשה לרישום של פרטי פסק הדין לפי סעיף זה, ובלבד שמתקיימים לגבי פסק הדין התנאים המפורטים בסעיף קטן (א), ולעניין בן זוג לשעבר של זכאי לקצבת פרישה – גם טרם חלפו, במועד הגשת הבקשה, שנתיים מהמועד שבו ניתן פסק הדין.

רישום של פרטי פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני

42ב. (א) הוגשה לממונה בקשה לרישום של פרטי פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני שמתקיימים לגביו התנאים המפורטים בסעיף 42א, ירשום הממונה ברישומיו, בהתאם לקבוע בפסק הדין, בין השאר, את כל אלה:

(1) משך התקופה המשותפת ומועד הפירוד;

(2) השיעור להעברה;

(3) האם נקבע בפסק הדין כי האמור בו יחול רק לעניין העברת שיעור מקצבת הפרישה לבן הזוג לשעבר ולא לעניין זכויות בן הזוג לשעבר לקצבה בשל פטירתו של העובד או של הזכאי לקצבת פרישה;

(4) האם נקבע בפסק הדין כי מתקיימים התנאים לפי סעיף 17א(ב) שבהם נדרשת הסכמתו בכתב של בן זוגו לשעבר של העובד לבחירת העובד בקבלת פיצויים עקב סיום שירותו, כאמור באותו סעיף;

(5) האם נקבע בפסק הדין כי העברת חלק מהקצבה המלאה לבן הזוג לשעבר, במקרה שהעובד זכאי לקצבת פרישה לפי סעיפים 15(2) או (3) או 17א, תהיה בעד החודש שלאחר החודש שבו הגיע העובד לגיל אחר מגיל פרישת חובה, כאמור בסעיף 58א(ב)(2)(ב), ואילך.

דברי הסבר

לבן זוג לשעבר והמועדים למתן הדיווחים כאמור. כמו כן, לנוכח ההוצאות הכרוכות ביישום הוראות החוק בכל הקשור לרישום פסק הדין לחלוקת חיסכון פנסיוני מוצע ליתן סמכות לשר האוצר, באישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת, לקבוע הוראות בעניין אגרה בעד הגשת בקשה לרישום של פרטי פסק הדין לחלוקת חיסכון פנסיוני. עוד מוצע ליתן סמכויות דומות לשר הביטחון בסעיף 47ג לחוק הגמלאות ולעניין הסמכות לקבוע הוראות בעניין אגרה, בנוסף לאישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת, תידרש גם הסכמת שר האוצר.

(ב) הממונה או מי שהוא הסמיכו לכך ישלח לעובד או לזכאי לקצבת פרישה ולבן לזוגו לשעבר, הודעה בדבר רישום של פרטי פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני לפי סעיף קטן (א); הודעה כאמור תישלח בדואר רשום או בדרך אחרת שקבע השר לפי סעיף 42ג.

(ג) לא יראו החלטה לפי סעיף זה בבקשה לרישום, כהחלטה לעניין סעיף 43.

תקנות לעניין בקשה לרישום של פרטי פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני והודעה על רישום הפרטים כאמור

42ג. (א) השר רשאי לקבוע הוראות בעניינים אלה:

(1) בקשה לרישום של פרטי פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני לפי סעיף 42א, ובכלל זה אופן הגשת הבקשה והמועד להגשתה;

(2) אגרה בעד הגשת בקשה כאמור בפסקה (1);

(3) הודעה על רישום של פרטי פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני לפי סעיף 42ב, ובכלל זה המועד למתן הודעה כאמור ואופן מסירתה;

(4) דיווחים שיימסרו לבן זוג לשעבר אשר הגיש בקשה כאמור בפסקה (1), ובכלל זה דיווחים לגבי גובה הקצבה המלאה לאחר הפחתה כאמור בסעיף 21א(א) וסכום הקצבה המועבר לבן הזוג לשעבר בהתאם לסעיף 58א, והמועדים למתן הדיווחים כאמור.

(ב) תקנות לפי סעיף קטן (א)(2) יותקנו באישור ועדת העבודה, הרווחה והבריאות של הכנסת.";

(15) בסעיף 58, בכותרת השוליים, במקום "לגמלה" יבוא "לקצבה";

(16) אחרי סעיף 58 יבוא:

"העברת חלק מקצבת פרישה לבן זוג לשעבר

58א. (א) על אף האמור בסעיפים 49 ו־58, ניתן פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני בין עובד או זכאי לקצבת פרישה לבין בן זוגו לשעבר, ונרשמו פרטי פסק הדין בהתאם להוראות סעיף 42ב, יחולו ההוראות כמפורט להלן, לפי העניין:

דברי הסבר

סעיפים 24(15), ו־(16) ו־25-(17) ו־(18) כפי שפורט בדברי ההסבר לסעיף 14 להצעת החוק אחת מהבעיות במימוש השיתוף הזוגי על הסדרי החיסכון הפנסיוני קשורה בהוראות דין האוסרות על עבירות החיסכון הפנסיוני. כך למשל, ההוראה שנקבעה בסעיף 62 לחוק שירות הקבע ולפיה זכות לגמלה אינה ניתנת להעברה, לערבות, לשעבוד או לעיקול בכל דרך שהיא, אלא לשם תשלום מזונות. לעומת זאת, בסעיף 58 לחוק הגמלאות, אשר מוצע לתקן את כותרת השוליים שלו כך שתתאים לנוסח הסעיף, נקבע כי חלק הקצבה שאינו עולה על סכום שנקבע לענין סעיף 8(א) לחוק הגנת השכר, התשי"ח–1958, או מחצית הקצבה – הכל לפי הסכום הגבוה יותר, לא יהיה ניתן לעיקול, להעברה או לשעבוד אלא לשם תשלום מזונות. גם בהסדר זה עשויות להיות נסיבות שבהן לא ניתן ליישם פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני. לכך יש להוסיף את ההוראות שנקבעו בסעיף 49(א) לחוק הגמלאות ו־56(א) לחוק שירות הקבע, לפיהן גמלה תשולם לאדם שלו היא מגיעה, ואולם גמלה המגיעה לאדם שמונה לו אפוטרופוס תשולם לאפוטרופוס.

לנוכח האמור בדברי ההסבר לסעיף 14 להצעת החוק מוצע לבטל את מגבלת העבירות לגבי העברת חלק מקצבת הפרישה ולאפשר לבן הזוג לשעבר לדרוש שיועבר אליו במישרין מן המדינה חלקו בקצבה, וזאת באמצעות שיטת "הצינור". יובהר כי בשיטה זו מיסוי מלוא הקצבה יהיה לפי נתוניו של הזכאי לקצבת פרישה. עוד מוצע כי האמור יחול גם לגבי היוון שיעור חלק מהקצבה המועבר לבן הזוג לשעבר שהתקיים בו האמור בהוראות שנקבעו לפי סעיף 109(ב)(4) המוצע.

https://www.prisha.co.il/

(1) במועד שבו משולמת לזכאי לקצבת פרישה (בסעיף זה – זכאי) קצבת הפרישה, יועבר לבן זוגו לשעבר סכום מתוך הקצבה המגיעה לזכאי (בסעיף זה – הקצבה המלאה), בגובה ההפרש שבין מכפלת השיעור להעברה בקצבה המלאה לבין מחצית מסכום ההפחתה כאמור בסעיף 21א(א), ואם מתקיים סייג מהסייגים להפחתת קצבת הפרישה כאמור בסעיף 21א(ב) – סכום בגובה מכפלת השיעור להעברה בקצבה המלאה (בסעיף זה – הסכום המועבר לבן זוג לשעבר);

(2) ביקש הזכאי להוון שיעור מהסכום המועבר לבן זוגו לשעבר והתקיים האמור בהוראות שנקבעו לפי סעיף 109(ב)(4), יועבר לבן זוגו לשעבר של הזכאי הסכום המהוון, במועד שבו משולם לזכאי הסכום המהוון מהסכום הנותר בידי הזכאי לאחר ההעברה כאמור.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א) –

(1) לא יועבר לבן זוגו לשעבר של זכאי סכום כאמור בסעיף קטן (א) אלא מתוך הקצבה המלאה המגיעה לזכאי בעד החודש שלאחר החודש שבו חלפו שישים ימים מהמועד שבו מסר הממונה או מי שהוא הסמיכו לכך הודעה בדבר רישום פרטי פסק הדין לחלוקת חיסכון פנסיוני לפי סעיף 42ב(ב), ואילך;

(2) לא יועבר לבן זוגו לשעבר של זכאי לפי סעיפים 15(2) או (3) או 17א סכום כאמור בסעיף קטן (א), אלא מתוך הקצבה המלאה המגיעה לזכאי בעד אחד מהחודשים כמפורט להלן, לפי העניין, ואילך –

דברי הסבר

בנוסף, כאמור בדברי ההסבר לסעיף 14 להצעת החוק מוצע לקבוע כי השיתוף יחול רק על רכיב בחיסכון הפנסיוני שהוא תוצר במישרין או בעקיפין של עבודתו של החוסך בתקופת החיים המשותפים. בהתאם לכך מוצע לקבוע כי במקרה של יציאה לקצבה בשל מצב בריאות לקוי לפי סעיף 15(2) או (3) לחוק הגמלאות (ר־13(א)(2) ו־(3) לחוק שירות הקבע) או בחירה בזכויות לקצבה לפי סעיף 17א לחוק הגמלאות (או סעיף 12א לחוק שירות הקבע), הרי שעד למועד שבו יגיע עובד המדינה או החייל לגיל פרישת חובה תשולם קצבת הפרישה (בשל מצב בריאות לקוי או פרישה מוקדמת) לזכאי לה בלבד, ואולם לאחר הגיעו לגיל פרישת חובה היא תיחשב כקצבת פרישה ותחולק בהתאם לכללים הרגילים. עוד מוצע לקבוע כי ניתן לקבוע בפסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני גיל מוקדם יותר שבו תחולק הקצבה האמורה, ובלבד שאינו נמוך מגיל 60 (שהוא הגיל שבהגיעו אליו עובד המדינה או חייל שצבר 10 שנות שירות רשאי לצאת לפי בחירתו לקצבה) או גיל מוקדם יותר לגבי גננת, שוטר או חייל שרשאים בהתקיים תנאים מסוימים לצאת לפי בחירתם לקצבה באותו מועד (ר' סעיפים 65 ו־17(4), כפי שהוחל בסעיף 72(א), לחוק הגמלאות וכן 12(2) לחוק שירות הקבע).

כמו כן, ובדומה למוצע לגבי העברה לבן זוג לשעבר של חלק מקצבת פרישה כאמור בסעיף 14 להצעת החוק או סכום חד־פעמי כאמור בסעיף 17 להצעת החוק, מוצע לקבוע כי העברת חלק מקצבת הפרישה ייעשה רק לאחר שחלפו שישים ימים מהמועד שבו מסר הממונה על הגמלאות או מי שהוא הסמיכו לכך לזכאי לקצבת פרישה ולבן זוגו לשעבר, הודעה בדבר רישום פרטי פסק הדין לחלוקת חיסכון פנסיוני, אלא אם כן התקבל צו של בית משפט המונע העברה כאמור.

עוד מוצע כי סכום הקצבה שיועבר לבן הזוג לשעבר יחושב לפי ההפרש שבין מכפלת השיעור להעברה בקצבה המגיעה לזכאי לקצבת פרישה לפי הוראות חוק הגמלאות

(א) בעד החודש שלאחר החודש שבו הגיע הזכאי לגיל פרישת חובה;

(ב) בעד החודש שלאחר החודש שבו הגיע הזכאי לגיל אחר שנקבע בפסק הדין לחלוקת חיסכון פנסיוני, ובלבד שאינו נמוך מגיל 60 או גיל כמפורט להלן, לפי העניין, ואילך –

(1) לעניין זכאית שהיא גננת ותיקה – מגיל הפרישה לגננת;

(2) לעניין זכאי שהוא שוטר שהיו מתקיימים בו התנאים לפי סעיף 17(4), כפי שהוא מוחל בסעיף 72א, ליציאה לקצבה בלי שתידרש הסכמתו של המפקח הכללי של המשטרה, אילולא יצא לקצבה לפי סעיף 15(2), (3) או 17א – מגיל הפרישה לשוטר;

(3) לא יועבר לבן זוגו לשעבר של זכאי סכום כאמור בסעיף קטן (א), אם בתקופה שעד תום שישים ימים מהמועד שבו מסר הממונה או מי שהוא הסמיכו לכך הודעה כאמור בפסקה (1), התקבל צו של בית משפט המונע העברה כאמור.

(ג) הסכום המועבר לבן זוג לשעבר לא ניתן לשעבוד, להעברה לאחר או לעיקול.

(ד) בסעיף זה –

"גיל פרישה לגננת" ו"גננת ותיקה" – כהגדרתם בסעיף 64;

"גיל הפרישה לשוטר" – כהגדרתו בסעיף 69א.";

(17) בסעיף 62 –

(א) בכותרת השוליים, בסופה יבוא "או בן זוג לשעבר";

(ב) בסעיף קטן (א), אחרי "חייב בפרנסתם" יבוא "ולעניין קצבת פרישה – גם לבן זוגו לשעבר של אותו אדם שהיה מועבר לו חלק מהקצבה לפי הוראות סעיף 58א אילולא נשללה מאותו אדם הקצבה או הופסק לו תשלומה";

דברי הסבר

או חוק שירות הקבע לבין מחצית מסכום ההפחתה, כאמור בסעיף 21א לחוק הגמלאות או 14א לחוק שירות הקבע. אם מתקיים סייג מהסייגים להפחתת קצבת פרישה כאמור באותם סעיפים הסכום שיועבר לבן הזוג לשעבר יהיה בגובה מכפלת השיעור להעברה בקצבה המגיעה לגמלאי בהתאם להוראות חוק הגמלאות או חוק שירות הקבע.

בנוסף, מאחר שמוצע הסדר אשר מצמצם את תחולת סעיף 62 לחוק שירות הקבע וכדי להבהיר כי ניתן לאפשר ניכוי מחלקו של הזכאי לקצבה של תשלומים קבועים מסוימים (כדוגמת: החזר הלוואות שנלקחו לפני פרישתו של החייל, דמי ביטוח וכיו"ב) בהתאם להסכמתו של הזכאי, מוצע לתקן את הסעיף האמור ולכלול בו במפורש אפשרות כי לפי בקשתו של הזכאי יהיה ניתן לבצע מקצבתו תשלומים שנקבעו בפקודות הצבא.

סעיפים 24(17) ו־25(19) בסעיף 62 לחוק הגמלאות ובסעיף 65 לחוק שירות הקבע נקבע כי במקום שבו נשללה הגמלה, כולה או מקצתה, מזכאי לקצבה או שהופסק תשלומה, רשאי הממונה על תשלום הגמלאות להורות כי היא תשולם, כולה או מקצתה, למי שהאדם חייב בפרנסתם. לנוכח הטעם הסוציאלי העומד בבסיס הוראות הסעיפים האמורים והתלות של בן הזוג לשעבר בחלק מקצבת הפרישה, מוצע לתקן את הסעיפים האמורים

https://www.prisha.co.il/

(18) בסעיף 109(ב), אחרי פסקה (3) יבוא:

"(4) לא יורשה בהן היוון של שיעור מתוך הסכום המועבר לבן הזוג לשעבר כאמור בסעיף 58א, אלא אם כן ביקש הזכאי לקצבה להוון את אותו שיעור גם מתוך החלק מקצבת הפרישה שנותר לו לאחר ההעברה, בעד אותה תקופה, וניתנה לכך הסכמתו בכתב של בן הזוג לשעבר."

תיקון חוק שירות הקבע בצבא הגנה לישראל (גמלאות)

25. בחוק שירות הקבע בצבא הגנה לישראל (גמלאות)[נוסח משולב], התשמ"ה–1985[13] –

(1) בסעיף 1 –

(א) לפני ההגדרה "גמלה" יבוא:

""בני זוג" – אחד מאלה:

(1) חייל או זכאי לקיצבת פרישה, ואשתו לרבות הידועה בציבור כאשתו;

(2) חיילת או זכאית לקצבת פרישה, ובעלה לרבות הידוע בציבור כבעלה;

"בן זוג לשעבר",של חייל או חיילת, או של זכאי או זכאית לקצבת פרישה – אחד מהמפורטים להלן, שנקבע בפסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני כי יועבר לו חלק מקצבת פרישה המגיעה לחייל או לחיילת שפרשו משירות:

(1) מי שהיתה אשתו של החייל או של הזכאי לקצבת פרישה, לרבות מי שהיתה ידועה בציבור כאשתו;

(2) מי שהיה בעלה של החיילת או של הזכאית לקצבת פרישה, לרבות מי שהיה ידוע בציבור כבעלה;

(3) פרוד של קבע;

"גיל פרישת חובה" – כמשמעותו בחוק גיל פרישה, התשס"ד–2004;";

(ב) אחרי ההגדרה "גמלה" יבוא:

""התרת נישואין" – כהגדרתה בסעיף 2(ד) לחוק יחסי ממון;";

(ג) אחרי ההגדרה "חייל" יבוא:

""חוק לחלוקת חיסכון פנסיוני" – חוק לחלוקת חיסכון פנסיוני בין בני זוג שנפרדו, התשע"ב–2011;

"חוק יחסי ממון" – חוק יחסי ממון בין בני זוג, התשל"ג–1973";

דברי הסבר

כך שיהיה ניתן להורות על תשלומם גם לגבי בן זוג לשעבר שמועבר לו חלק מהקצבה לפי הוראות סעיף 58 לחוק הגמלאות או סעיף 62 לחוק שירות הקבע, לפי העניין.

סעיפים 24(18) ו־25(20) בסעיף 109 לחוק הגמלאות נקבע, כי שר האוצר רשאי להתקין תקנות בכל עניין, ובין השאר, בכל הקשור להיוון קצבת פרישה. הוראות דומות נקבעו בסעיף 69 לחוק שירות הקבע. מוצע לתקן את הסעיפים האמורים ולקבוע מגבלות בנוגע לתקנות לעניין היוון חלק מהקצבה אשר מועבר לבן הזוג לשעבר וזאת בדומה למגבלות שנקבעו בסעיף 20(ג) המוצע. המגבלות האמורות נועדו, בין השאר, בכך שמתן אפשרות לשיעורי היוון או לתקופות שונות לשני חלקים מקצבת הפרישה עשויה ליצור קשיים. כך למשל, בחישובם של גמלאות כפל או ניכוי קופה ציבורית.

[13] ס"ח התשמ"ה, עמ' 142; התש"ע, עמ' 383.

(ד) אחרי ההגדרה "חוק שירות ביטחון" יבוא:

""מועד הפירוד" – המועד שנקבע בפסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני או בפסק דין לאיזון, לפי העניין, כמועד שבו חל פירוד בין חייל או זכאי לקצבת פרישה לבין בן זוגו לשעבר;";

(ה) אחרי ההגדרה "נכה" יבוא:

""פירוד" – כל אחד מאלה:

(1) התרת נישואין;

(2) קביעת הסדר איזון משאבים בידי בית משפט על פי בקשה לפי סעיף 5א לחוק יחסי ממון, או קביעת הסדר אחר בידי בית משפט לחלוקת רכוש בין בני זוג שנפרדו ובכלל זה לחלוקת קצבת פרישה ביניהם;

"פסק דין לאיזון" – פסק דין לפי סעיף 5(א) לחוק יחסי ממון בדבר חלוקת נכסים בשל פקיעת נישואין עקב מותו של חייל או של זכאי לקצבת פרישה;

"פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני" – פסק דין שנקבעה בו, בין השאר, חלוקה של קצבת פרישה המגיעה לחייל שפרש משירות, בין החייל לבין בן זוגו לשעבר, בשל פירוד;

"פרוד של קבע", של חייל או חיילת, או של זכאי או זכאית לקצבת פרישה – כל אחד מאלה:

(1) אשתו של החייל או של הזכאי לקצבת פרישה, שחלה בינה ובין החייל או הזכאי כאמור פרידה של קבע;

(2) בעלה של החיילת או של הזכאית לקצבת פרישה, שחלה בינו ובין החיילת או הזכאית כאמור פרידה של קבע;

"פרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון" – פרוד של קבע, שנקבע בפסק דין לאיזון כי הוא היה זכאי לחלק מקצבת הפרישה שהיתה מגיעה לחייל שנפטר אילולא פטירתו או לחלק מקצבת הפרישה של זכאי לקצבת פרישה שנפטר;

"פרידה של קבע" – מצב שבו מתקיים לגבי בני זוג אחד מאלה:

(1) חלפה שנה מיום שנפתח אחד מההליכים המפורטים להלן ואותו הליך לא נסגר בתקופה האמורה:

(א) הליך להתרת נישואין;

(ב) תביעה לחלוקת רכוש בין בני הזוג, לרבות תביעה לפירוק שיתוף במקרקעין המשותפים לבני הזוג לפי חוק המקרקעין, התשכ"ט–1969;

(ג) תביעה לפסק דין הצהרתי בדבר זכויות בני הזוג ברכוש;

https://www.prisha.co.il/

(ד) בקשה לקביעת הסדר איזון משאבים בידי בית משפט לפי סעיף 5א(א) לחוק יחסי ממון או לקביעת הסדר אחר בידי בית משפט לחלוקת רכוש בין בני זוג שנפרדו ובכלל זה לחלוקת קצבת פרישה ביניהם;

(ה) בקשה לנקוט אמצעים לשמירת זכויות, לפי סעיף 11 לחוק יחסי ממון;

(2) קיים קרע בין בני הזוג או שבני הזוג חיים בנפרד, אף אם תחת קורת גג אחת, במשך תקופה מצטברת של תשעה חודשים לפחות מתוך תקופה רצופה של שנה;";

(ו) אחרי ההגדרה "הרמטכ"ל" יבוא:

""השיעור להעברה" – השיעור מקצבת הפרישה שנקבע בפסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני בין חייל או זכאי לקצבת פרישה לבין בן זוגו לשעבר כשיעור שיועבר לבן הזוג לשעבר, או השיעור שנקבע בפסק דין לאיזון כשיעור שהיה מועבר לפרוד של קבע של החייל או הזכאי לקצבת פרישה מתוך קצבת הפרישה שהייתה מגיעה לזכאי לה אילולא נפטר;

"השיעור המשותף" – השיעור המתקבל מחלוקת התקופה המשותפת שעד למועד הפירוד בתקופת השירות שעד למועד הפירוד;";

(ז) אחרי ההגדרה "שירות קבע" יבוא:

""התקופה המשותפת" – תקופה החלה בתקופת השירות, ושנקבע לגביה בפסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני בין חייל או זכאי לקצבת פרישה לבין בן זוגו לשעבר או בפסק דין לאיזון, לפי העניין, כי הם צברו במהלכה קצבת פרישה המשותפת לשניהם;";

(2) בסעיף 12א, בסעיף קטן (ב)(1), בסופו יבוא "ואולם אם נקבע בפסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני כי משך התקופה המשותפת הוא 120 חודשים לפחות, תידרש הסכמתו בכתב של בן הזוג לשעבר של החייל לבחירת החייל בקבלת מענק שחרור, אלא אם כן נקבע בפסק הדין כי בן הזוג לשעבר ויתר על הדרישה לקבלת הסכמתו כאמור.";

(3) אחרי סעיף 14 יבוא:

"הפחתת חלק מקצבת פרישה בשל פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני

14א (א) ניתן פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני בין חייל או זכאי לקצבת פרישה לבין בן זוגו לשעבר, נרשמו פרטי פסק הדין בהתאם להוראות סעיף 47ב, ויש להעביר חלק מקצבת הפרישה לבן הזוג לשעבר לפי סעיף 62א, תופחת קצבת הפרישה המגיעה לזכאי (בסעיף זה – הקצבה המלאה) בסכום בגובה מכפלת הקצבה המלאה של הזכאי לקצבת פרישה בשיעור הקבוע לגביו בהתאם למינו, בתוספת לחוק לחלוקת חיסכון פנסיוני (בסעיף זה – סכום ההפחתה); לאחר ביצוע ההפחתה כאמור והעברת הסכום המועבר לבן הזוג לשעבר לפי הוראות סעיף 62א ייוותר בידי הזכאי לקצבת פרישה ההפרש שבין הסכום הנותר בידי הזכאי לקצבת פרישה לפני ההפחתה לבין מחצית מסכום ההפחתה.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו בהתקיים אחד מאלה:

(1) נקבע בפסק הדין לחלוקת חיסכון פנסיוני כי האמור בו יחול רק לעניין העברת חלק מקצבת הפרישה לבן הזוג לשעבר ולא לעניין זכויות בן הזוג לשעבר לקבלת קצבה בשל פטירתו של החייל או של הזכאי לקצבת פרישה;

(2) הבקשה לרישום פסק הדין לחלוקת חיסכון פנסיוני לפי סעיף 47א הוגשה לממונה לאחר שחלפו שנתיים מהמועד שבו ניתן פסק הדין או לאחר החודש שקדם לחודש שבו החל החייל לקבל קצבת פרישה, לפי המועד המאוחר מביניהם.

(ג) בסעיף זה –

"הסכום הנותר בידי זכאי לקצבת פרישה לפני ההפחתה" – ההפרש שבין הקצבה המלאה לבין הסכום שהיה מועבר לבן הזוג לשעבר אילולא ההפחתה לפי סעיף 62א(א)(1).";

(4) בסעיף 21 –

(א) בפסקה (1), אחרי "וגרה עמו אותה שעה" יבוא "ולמעט מי שבשעת מותו היתה פרודה של קבע שלו" ואחרי "וגר עמה אותה שעה" יבוא "ולמעט מי שבשעת מותה היה פרוד של קבע שלה";

(ב) אחרי פסקה (1) יבוא:

"(1א) בן זוגו לשעבר;

(1ב) פרוד של קבע שלו שניתן לגביו פסק דין לאיזון;";

(5) בסעיף 22 –

(א) האמור בו יסומן כסעיף קטן (א), ובו –

(1) במקום פסקה (1) יבוא:

"(1) לבן זוג, כל עוד לא נישא –

(א) באין אחרי הנפטר בן זוג לשעבר או פרוד של קבע הזכאים לקצבה – ארבעים אחוזים;

(ב) אם הותיר אחריו הנפטר בן זוג לשעבר או פרוד של קבע הזכאים לקצבה לפי פסקה (1א) –

(1) עד החודש שבו היה מגיע החייל לגיל פרישת חובה אילולא נפטר (בסעיף זה – החודש הקובע) – ארבעים אחוזים;

(2) החל בחודש שלאחר החודש הקובע – ההפרש שבין ארבעים אחוזים לבין מכפלת השיעור להעברה בארבעים אחוזים;";

(2) אחרי פסקה (1) יבוא:

https://www.prisha.co.il/

"(1א) לבן זוג לשעבר, או לפרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון, אם נקבע בפסק הדין לחלוקת חיסכון פנסיוני בין החייל לבין בן זוגו לשעבר או בפסק הדין לאיזון, לפי העניין, כי משך התקופה המשותפת הוא 120 חודשים לפחות, החל בחודש שלאחר החודש הקובע וכל עוד לא נישא בן הזוג לשעבר או הפרוד של קבע – מכפלת השיעור להעברה בארבעים אחוזים;";

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) לעניין סעיף קטן (א)(2) עד (4), יראו בן זוג לשעבר, או פרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון, כבן זוג.";

(6) בסעיף 23, בסופו יבוא:

"(ו) לעניין סעיף זה, יראו בן זוג לשעבר, או פרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון, כבן זוג.";

(7) בסעיף 23א, אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:

"(ד1) לעניין סעיף קטן (ד), יראו בן זוג לשעבר, או פרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון, כבן זוג.";

(8) בסעיף 24, בסופו יבוא:

"(ד) בסעיף זה, "שאיר" – למעט בן זוג לשעבר, ופרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון.";

(9) בסעיף 25 –

(א) בסעיף קטן (א) –

(1) בפסקה (1), במקום הסיפה החל במילים "נולד להם ילד" יבוא "נולד להם ילד –

(א) באין אחרי הזכאי שנפטר בן זוג לשעבר או פרוד של קבע הזכאים לקצבה, וכל עוד לא נישא בן הזוג – שישים אחוזים, אך לא יותר מארבעים אחוזים ממשכורתו הקובעת של הזכאי לקצבת פרישה שנפטר;

(ב) אם הותיר אחריו הזכאי שנפטר בן זוג לשעבר או פרוד של קבע הזכאים לקצבה לפי פסקה (1א), וכל עוד לא נישא בן הזוג – ההפרש שבין שישים אחוזים, אך לא יותר מארבעים אחוזים ממשכורתו הקובעת של הזכאי לקצבת פרישה שנפטר, לבין מכפלת השיעור להעברה בשישים אחוזים;";

(2) אחרי פסקה (1) יבוא:

סעיף 25(6) ו־(7) בסעיף 23 לחוק שירות הקבע נקבעו הוראות בדבר תשלום קצבה לשאיריו של חייל שנפטר בזמן שירות קבע ואשר שאיריו זכאים מחמת פטירתו לתגמולים לפי חוק משפחות החיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התש"ו–1950.

בסעיף 23א לחוק שירות הקבע נקבעו כללים לבחירה של שאיריו של חייל, שנפטר בזמן שירות קבע לאחר שירות צבאי של חמש עשרה שנים לפחות, בין כמה חלופות המנויות בסעיף האמור, ובהתאם לתנאים אחרים שנקבעו באותו סעיף.

מוצע להחיל את הוראות הסעיפים האמורים גם לגבי בן זוג לשעבר, או פרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון.

"(1א) לבן זוג לשעבר, או לפרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון, אם נקבע בפסק הדין לחלוקת חיסכון פנסיוני או בפסק הדין לאיזון, לפי העניין, כי משך התקופה המשותפת הוא 36 חודשים לפחות ולא מתקיים האמור בפסקאות (1) או (2) של סעיף 14א(ב), וכל עוד לא נישא בן הזוג לשעבר או הפרוד של קבע – מכפלת השיעור להעברה בשישים אחוזים; לעניין זה, יראו לגבי פרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון, את הקצבה שהיתה מגיעה לזכאי אילולא נפטר, כקצבה המלאה שממנה מופחת סכום ההפחתה כאמור בסעיף 14א(א).";

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) לעניין סעיף 25(א)(2) עד (4), יראו בן זוג לשעבר, או פרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון, כבן זוג.";

(ג) אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:

"(ה) על אף האמור בסעיף קטן (ד) –

(1) לבן זוג של מי שבחר בזכויות לקצבה לפי סעיף 12א ונפטר בטרם היה זכאי לה לפי האמור בסעיף 54(ג), והותיר אחריו בן זוג לשעבר או פרוד של קבע הזכאי לקצבה לפי פסקה (2), תשולם, כל עוד לא נישא, קצבה באחוזים מהקצבה שהיתה מגיעה לנפטר אם במועד הפטירה היה כבר זכאי לה, בהתאם למפורט להלן, לפי העניין:

(א) עד החודש שבו היה מגיע הנפטר לגיל פרישת חובה אילולא נפטר (בסעיף זה – החודש הקובע) – שישים אחוזים, אך לא יותר מארבעים אחוזים ממשכורתו הקובעת של הנפטר;

(ב) החל בחודש שלאחר החודש הקובע – ההפרש שבין שישים אחוזים, אך לא יותר מארבעים אחוזים ממשכורתו הקובעת של הנפטר, לבין מכפלת השיעור להעברה בשישים אחוזים.

(2) הוראות הסעיף האמור יחולו לגבי בן זוג לשעבר, או פרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון, אם נקבע בפסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני או בפסק דין לאיזון, לפי העניין, כי משך התקופה המשותפת הוא 120 חודשים לפחות, ואולם לא תשולם לבן הזוג לשעבר או לפרוד של קבע קצבה לפי הסעיף האמור אלא החל בחודש שלאחר החודש שבו היה מגיע הנפטר לגיל פרישת חובה אילולא נפטר.

(3) לעניין פסקה (1) יראו, לגבי פרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון, את הקצבה שהיתה מגיעה לנפטר אילו במועד הפטירה כבר היה זכאי לה, כקצבה המלאה שממנה מופחת סכום ההפחתה כאמור בסעיף 14א(א).";

(10) בסעיף 26, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

[14] דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120; ס"ח התשס"ט, עמ' 128.

https://www.prisha.co.il/

"(ב1) לעניין סעיף זה, יראו בן זוג לשעבר, או פרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון, כבן זוג, ואולם האמור בסעיף קטן (א) לא יחול אם הותיר אחריו הנפטר בן זוג אחד ובן זוג לשעבר אחד או בן זוג אחד ופרוד של קבע אחד שניתן לגביו פסק דין לאיזון.";

(11) בסעיף 27 –

(א) בכותרת השוליים, אחרי "לבן זוג" יבוא "לבן זוג לשעבר, או לפרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון";

(ב) במקום סעיף קטן (ז) יבוא:

"(ז) לעניין סעיף זה –

(1) יראו בן זוג לשעבר, או פרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון, כבן זוג;

(2) "פקיעה" – לרבות במות בן הזוג.";

(12) בסעיף 28 –

(א) האמור בו יסומן "(א)";

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) לעניין סעיף זה, יראו בן זוג לשעבר, או פרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון, כבן זוג.";

(13) בסעיף 29 –

(א) בכותרת השוליים, אחרי "לבן זוג" יבוא "לבן זוג לשעבר, או לפרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון";

(ב) בסופו יבוא:

"(ג) הוראות סעיף קטן (א) לעניין מענק לבן זוג יחולו גם לגבי בן זוג לשעבר, או פרוד של קבע שניתן לגביו פסק דין לאיזון, שאינו מקבל קצבת שאירים בגלל האמור בסעיף 28 או בפסקה (1א) לסעיף 25(א) לגבי משך התקופה המשותפת.";

(14) סעיף 30 – בטל;

(15) בסעיף 47, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) על אף הוראות סעיף קטן (א), ניתן פסק דין לאיזון בין פרוד של קבע לבין חייל או זכאי לקצבת פרישה, יהיה הפרוד של קבע רשאי להגיש תביעה לקצבת שאירים לפי הסעיף הקטן האמור, רק אם מתקיימים לגבי פסק הדין כל אלה:

(1) נקבע בו כי התקופה המשותפת מסתיימת לא יאוחר מהמועד שבו חלה הפרידה של קבע ;

(2) נקבע בו כי אילולא פטירתו של החייל או של הזכאי לקצבת פרישה היתה קצבת הפרישה מחולקת בין החייל או הזכאי לקצבת פרישה לבין הפרוד של קבע באופן שהיה מועבר לפרוד של קבע שיעור קבוע מסך קצבת הפרישה שהיתה משולמת לזכאי לקצבת פרישה או לחייל לאחר פרישתו, אילולא ההעברה האמורה, והשיעור כאמור בפסקה (1) אינו עולה על מחצית השיעור המשותף;

(3) לא נקבע בו כי האמור בפסק הדין יחול רק לעניין האמור בפסקה (2) ולא לעניין זכויות בן הזוג לשעבר לקצבה בשל פטירתו של העובד או של הזכאי לקצבת פרישה.";

(16) אחרי סעיף 47 יבוא:

"בקשה לרישום של פרטי פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני

47א. (א) ניתן פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני בין חייל או זכאי לקצבת פרישה לבין בן זוגו לשעבר ומתקיימים לגבי פסק הדין התנאים כמפורט להלן, לפי העניין, רשאי בן הזוג לשעבר להגיש לממונה בקשה לרשום ברישומיו את פרטי פסק הדין:

(1) נקבע בפסק הדין כי התקופה המשותפת מסתיימת לא יאוחר ממועד הפירוד;

(2) נקבע בפסק הדין כי קצבת הפרישה תחולק בין החייל או הזכאי לקצבת פרישה לבין בן זוגו לשעבר באופן שלבן הזוג לשעבר יועבר שיעור קבוע מסך קצבת הפרישה שהיתה משולמת לזכאי לקצבת פרישה או שתשולם לחייל לאחר שיפרוש, אילולא ההעברה האמורה, והשיעור האמור אינו עולה על מחצית מהשיעור המשותף.

(ב) נפטר החייל או הזכאי לקצבת פרישה לפני שהגיש בן זוגו לשעבר בקשה לרישום פרטי פסק הדין לחלוקת חיסכון פנסיוני לפי סעיף קטן (א), יהיה בן הזוג לשעבר רשאי להגיש תביעה לקצבת שאירים לפי סעיף 47 גם בלי שהגיש בקשה לרישום פרטי פסק הדין לפי סעיף זה, ובלבד שמתקיימים לגבי פסק הדין התנאים המפורטים בסעיף קטן (א), ולעניין בן זוג לשעבר של זכאי לקצבת פרישה – גם טרם חלפו, במועד הגשת הבקשה, שנתיים מהמועד שבו ניתן פסק הדין.

רישום של פרטי פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני

47ב. (א) הוגשה לממונה בקשה לרישום של פרטי פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני שמתקיימים לגביו התנאים המפורטים בסעיף 47א, ירשום הממונה ברישומיו, בהתאם לקבוע בפסק הדין, בין השאר, את כל אלה:

(1) משך התקופה המשותפת ומועד הפירוד;

(2) השיעור להעברה;

(3) האם נקבע בפסק הדין כי האמור בו יחול רק לעניין העברת שיעור מקצבת הפרישה לבן הזוג לשעבר ולא לעניין זכויות בן הזוג לשעבר לקצבה בשל פטירתו של החייל או הזכאי לקצבת פרישה;

(4) האם נקבע בפסק הדין כי מתקיימים התנאים לפי סעיף 12א(ב)(1) שבהם נדרשת הסכמתו בכתב של בן זוגו לשעבר של החייל לבחירת החייל בקבלת מענק שחרור, כאמור באותו סעיף;

https://www.prisha.co.il/

(5) האם נקבע בפסק הדין כי העברת חלק מהקצבה המלאה לבן הזוג לשעבר במקרה שהחייל זכאי לקצבת פרישה לפי סעיפים 10(א)(2) או (3) או 12א תהיה בעד החודש שלאחר החודש שבו הגיע החייל לגיל אחר מגיל פרישת חובה, כאמור בסעיף 62א(ב)(2)(ב), ואילך;

(ב) הממונה או מי שהוא הסמיכו לכך ישלח לחייל או לזכאי לקצבת פרישה, ולבן זוגו לשעבר, הודעה בדבר רישום פרטי פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני לפי סעיף קטן (א); הודעה כאמור תישלח בדואר רשום או בדרך אחרת שקבע השר לפי סעיף 147ג.

(ג) לא יראו החלטה לפי סעיף זה בבקשה לרישום, כהחלטה לעניין סעיף 48.

תקנות לעניין בקשה לרישום של פרטי פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני והודעה על רישום כאמור

147ג. (א) השר רשאי לקבוע הוראות בעניינים אלה:

(1) בקשה לרישום של פרטי פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני לפי סעיף 47א, ובכלל זה אופן הגשת הבקשה והמועד להגשתה;

(2) אגרה בעד הגשת בקשה כאמור בפסקה (1);

(3) הודעה על רישום פרטי פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני לפי סעיף 47ב, ובכלל זה המועד למתן הודעה כאמור ואופן מסירתה;

(4) דיווחים שיימסרו לבן זוג לשעבר אשר הגיש בקשה כאמור בפסקה (1), ובכלל זה דיווחים לגבי גובה הקצבה המלאה לאחר הפחתה כאמור בסעיף 14א(א) וסכום הקצבה המועבר לבן הזוג לשעבר בהתאם לסעיף 62א, והמועדים למתן הדיווחים כאמור.

(ב) תקנות לפי סעיף קטן (א)(2) יותקנו בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת העבודה, הרווחה והבריאות של הכנסת.";

(17) בסעיף 62, במקום הסיפה החל במילים "אלא לשם" יבוא "אלא לשם ביצוע תשלום שנקבע בפקודות הצבא שניתן לעשות כן לגביו, ובלבד שביקש זאת הזכאי";

(18) אחרי סעיף 62 יבוא:

"העברת חלק מקצבת פרישה לבן זוג לשעבר

62א. (א) על אף האמור בסעיפים 56 ו־62, ניתן פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני בין חייל או זכאי לקצבת פרישה לבין בן זוגו לשעבר, ונרשמו פרטי פסק הדין בהתאם להוראות סעיף 47ב, יחולו ההוראות כמפורט להלן, לפי העניין:

(1) במועד שבו משולמת לזכאי לקצבת פרישה (בסעיף זה – זכאי) קצבת הפרישה יועבר לבן זוגו לשעבר סכום מתוך הקצבה המגיעה לזכאי (בסעיף זה – הקצבה המלאה) בגובה ההפרש שבין מכפלת השיעור להעברה בקצבה המלאה לבין מחצית מסכום ההפחתה כאמור בסעיף 14א(א), ואם מתקיים סייג מהסייגים להפחתת קצבת הפרישה כאמור בסעיף 14א(ב) – סכום בגובה מכפלת השיעור להעברה בקצבה המלאה (בסעיף זה – הסכום המועבר לבן זוג לשעבר);

(2) ביקש הזכאי להוון שיעור מהסכום המועבר לבן זוגו לשעבר והתקיים האמור בהוראות לפי סעיף 69(2)(ג), יועבר לבן זוגו לשעבר של הזכאי הסכום המהוון במועד שבו משולם לזכאי הסכום המהוון מהסכום הנותר בידי הזכאי לאחר ההעברה כאמור.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א) –

(1) לא יועבר לבן זוגו לשעבר של זכאי סכום כאמור בסעיף קטן (א), אלא מתוך הקצבה המלאה המגיעה לזכאי בעד החודש שלאחר החודש שבו חלפו שישים ימים מהמועד שבו מסר הממונה או מי שהוא הסמיכו לכך הודעה בדבר רישום של פרטי פסק הדין לחלוקת חיסכון פנסיוני לפי סעיף 47ב(ב), ואילך;

(2) לא יועבר לבן זוגו לשעבר של זכאי לפי סעיפים 12א או 13(א)(2) או (3) סכום כאמור בסעיף קטן (א), אלא מתוך הקצבה המלאה המגיעה לזכאי בעד אחד מהחודשים כמפורט להלן, לפי העניין, ואילך –

(א) בעד החודש שלאחר החודש שבו הגיע הזכאי לגיל פרישת חובה;

(ב) בעד החודש שלאחר החודש שבו הגיע הזכאי לגיל אחר שנקבע בפסק הדין לחלוקת חיסכון פנסיוני, ובלבד שאינו נמוך מגיל 60 או לגבי זכאי שהיו מתקיימים בו התנאים לפי סעיף 12(2) ליציאה לקצבה, אילולא יצא לקצבה לפי סעיפים 12א, 13(2) או (3) – הגיל הקבוע לגביו, בהתאם לחודש לידתו, בחלק ב' בתוספת ;

(3) לא יועבר לבן זוגו לשעבר של זכאי סכום כאמור בסעיף קטן (א), אם בתקופה שעד תום שישים ימים מהמועד שבו מסר הממונה או מי שהוא הסמיכו לכך הודעה כאמור בפסקה (1), התקבל צו של בית משפט המונע העברה כאמור.

(ג) הסכום המועבר לבן זוג לשעבר לא ניתן לשעבוד, להעברה לאחר או לעיקול.";

https://www.prisha.co.il/

(19) בסעיף 65 –

(א) בכותרת השוליים, בסופה יבוא "או בן זוג לשעבר";

(ב) בסעיף קטן (א), בסופו יבוא "ולעניין קצבת פרישה – גם לבן זוגו לשעבר של אותו אדם שהיה מועבר לו חלק מהקצבה לפי הוראות סעיף 62א אילולא נשללה מאותו אדם הקצבה או הופסק לו תשלומה.";

(20) בסעיף 69, בפסקה (2), במקום הסיפה החל במילים "ובלבד שלא יותר" יבוא "ובלבד –

(א) שלא יותר היוון של למעלה מעשרים וחמישה אחוזים ממנה;

(ב) שהיוון של קצבת פרישה לא יביא בחישוב קצבת שאיריו של הזכאי לפי סעיף 25 לידי הפחתת קצבת השאירים;

(ג) שלא יותר היוון של שיעור מתוך הסכום המועבר לבן הזוג לשעבר כאמור בסעיף 62א, אלא אם כן ביקש הזכאי לקצבה להוון את אותו שיעור גם מתוך החלק מקצבת הפרישה שנותר לו לאחר ההעברה, בעד אותה תקופה, וניתנה לכך הסכמתו בכתב של בן הזוג לשעבר."

תיקון פקודת מס הכנסה

26. בפקודת מס הכנסה[14], אחרי סעיף 125ו יבוא:

"שיעור המס על העברת חלק מיתרה צבורה בקופת גמל לקצבה, לבן זוג לשעבר של עמית

125ז. (א) בהעברת חלק מיתרה צבורה בקופת גמל לקצבה לחשבונו של בן זוגו לשעבר של עמית, שחלות עליה הוראות סעיף 6(א) לחוק לחלוקת חיסכון פנסיוני בין בני זוג שנפרדו, התשע"ב–2011, יוטל מס בשיעור של 10%, על הסכום המועבר לבן הזוג לשעבר.

(ב) יחיד ששילם מס כאמור בסעיף קטן (א) לא יהא זכאי לנכות הוצאות שהוצאו בייצור ההכנסה האמורה ולא יהא זכאי לזיכוי, לקיזוז או לפטור מההכנסה כאמור או מהמס החל עליה.

(ג) הכנסה לפי סעיף קטן (א) יראוה כהכנסה לפי סעיף 164 ויחולו עליה ההוראות לפי הסעיף האמור כאילו היתה הכנסה לפי סעיף 2(5).

(ד) בסעיף זה, "בן זוג לשעבר", "יתרה צבורה", "עמית" ו"קופת גמל לקצבה" – כהגדרתם בחוק לחלוקת חיסכון פנסיוני בין בני זוג שנפרדו, התשע"ב–2011."

סעיף 26 פיצול רוחב של יתרה צבורה בהסדר צבירה

מוגדרת בלא מיסוי היה מעניק הטבת מס לבני זוג מתגרשים, הן בשלב ההפקדות והן בעת מימוש הקצבה, כך שבני הזוג יוכלו ליהנות משיעורי המס המופחתים יחסית לתשלום המס על קצבה מלאה. דרך אחת למנוע הטבת מס כזו היתה, לדרוש מהמתגרשים לערוך תיאום מס משותף בעת מימוש הקצבה. עם זאת, דרך כזו היתה דורשת מהם המשך שיתוף פעולה ובכך מנוגדת לכל רעיון חלוקת הרוחב. על רקע זה מוצע לבצע פיצול רוחבי מלא המלווה בהסדר מיסוי ייחודי להסדרת הפיצול אשר יעמוד על שיעור של 10% מחלקו של בן הזוג לשעבר. חשוב לציין בהקשר זה, כי בני זוג שלא ירצו בתוצאות המס האמורות יוכלו להתקשר בהסדר פרטי לחלוקת אורך, על הסדר מסוג זה לא יחולו הוראות החוק המוצע, אלא הדין הקיים.

עוד מוצע לקבוע כי יחיד ששילם את המס האמור לא יהא זכאי לנכות הוצאות שהוצאו בייצור ההכנסה האמורה ולא יהא זכאי לזיכוי, קיזוז או פטור מההכנסה או מהמס החל עליה.

[14] דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120; ס"ח התשס"ט, עמ' 128.

https://www.prisha.co.il/

ביצוע ותקנות

27. השר ממונה על ביצועו של חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל עניין הנוגע לביצועו.

שמירת דינים

28. אין בהוראות חוק זה וכן בהוראות פרק ה' כפי שהוחלו בהסכם המאמץ את חוק הגמלאות כדי לגרוע מהוראות כל דין לעניין חלוקה בין בני זוג של תשלומים בשל פרישה מעבודה אשר לא נקבעו לגביהם הוראות לפי פרקים ג', ד' או ה'.

איסור התניה

29. (א) ההוראות לפי חוק זה וכן הוראות פרק ו' כפי שהוחלו בהסכם המאמץ את חוק הגמלאות אינן ניתנות להתניה.

(ב) אין באמור בסעיף קטן (א) כדי למנוע מבני זוג להסכים ביניהם על חלוקת חיסכון פנסיוני שלא בהתאם להוראות לפי חוק זה, ובלבד שחלוקה כאמור לא תיעשה באמצעות גוף משלם ולא יחולו לגביה ההוראות לפי חוק זה.

תחילה ותחולה

30. (א) תחילתו של חוק זה שישה חודשים מיום פרסומו (בסעיף זה – יום התחילה), והוא יחול גם לגבי פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני בין חוסך לבין בן זוגו לשעבר שניתן לפני יום התחילה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) –

(1) הוראות סעיף 22, וכן הוראות סעיפים 4, 26, 27, 28(ה), 30, 31, 36, ו־37 לחוק הגמלאות כנוסחם בסעיפים 24(2), (4), (5), (6), (7)(ג), ו־(8) עד (11) לחוק זה והוראות סעיפים 21 עד 24, 25(ה), ו־26 עד 29 לחוק שירות הקבע כנוסחם בסעיפים 25(4) עד (8), 9(ג), ו־(10) עד (13) לחוק זה,, יחולו לגבי פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני בין עמית או עובד שאינו גמלאי לבין בן זוגו לשעבר שניתן לפני יום התחילה, רק בהתקיים שניים אלה:

(א) העמית או העובד כאמור נפטר ביום התחילה או לאחריו;

(ב) בית המשפט או בית הדין שנתן את פסק הדין קבע ביום התחילה או לאחריו כי משך התקופה המשותפת הוא 120 חודשים לפחות;

פרק ו'

סעיף 27 מוצע לקבוע כי שר האוצר יהיה ממונה על ביצוע החוק וכי הוא יהיה רשאי להתקין תקנות בכל עניין הנוגע לביצועו.

סעיף 28 מאחר שהמוצע בהצעת החוק אינו כולל התייחסות לכל התשלומים בשל פרישה מעבודה (בין אם התשלומים מוסדרים בהסדר החיסכון, כגון: מענק פרישה, מענק שנים עודפות וכו', ובין אם לאו, כגון: חודשי הסתגלות, קצבאות גישור וכו'), מובהר כי אין באמור בהצעת החוק כדי לגרוע מהאמור בכל דין לעניין חלוקת זכויות בין בני זוג בשל תשלומים כאמור.

סעיף 29 מאחר שבמסגרת הוראות החוק נקבעו תנאים לחלוקת החיסכון הפנסיוני בין בני זוג, וביניהם: הגבלה בדבר שיעור החלוקה, המועדים שבהם תתחיל להתבצע חלוקת קצבת פרישה וכדומה, מוצע לקבוע כי בני זוג אשר מעוניינים בהסדרים שונים, יהיו רשאים לעשות כן באמצעות הסדר אשר הוראות החוק לא יחול עליו. הסדר כאמור ייאכף במנגנוני ההוצאה לפועל הרגילים בהתאם למצב הקיים כיום.

סעיף 30 מוצע לקבוע כי תחילתו של חוק זה בתוך שישה חודשים מיום פרסומו (להלן – מועד התחילה), וזאת במטרה לאפשר לגופים המשלמים להיערך לביצועו. עוד מוצע לקבוע כי הוראות החוק יחולו גם לגבי פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני שניתן לפני מועד התחילה (להלן – פסק דין קיים), בכפוף למפורט להלן.

באשר להוראות בדבר תשלום קצבת שאירים לבן זוג לשעבר בשל פסק דין קיים בין החוסך לבין זוגו לשעבר, מאחר שהן משליכות על זכויות של בן זוג חדש של החוסך, ככל שקיים, וכן ייתכן שהעדר הזכויות האמורות לפי המצב המשפטי הקיים שוקללו במסגרת חלוקת החיסכון בין בני הזוג, מוצע לקבוע כי הן יחולו גם לגבי פסק דין קיים, ובלבד שבית המשפט או בית הדין שפסק את פסק הדין

https://www.prisha.co.il/

(2) הוראות סעיפים 14, 16 ו־22, וכן הוראות סעיפים 4, 21א, 28(א) עד (א1), 30, 31, 36, 37, לחוק הגמלאות כנוסחם בסעיפים 24(2), (4), (7) עד (11) לחוק זה והוראות סעיפים 14א, 21, 25(א) עד (א1), ו־26 עד 29 לחוק שירות הקבע כנוסחם בסעיפים 25(3), (4), (7)(א) ו־(ב) ו־(10) עד (13) לחוק זה, יחולו לגבי שירות הקבע כנוסחם בסעיפים 18(3) עד (7) ו־(11) לחוק זה, יחולו לגבי פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני בין חוסך לבין בן זוגו לשעבר שניתן לפני יום התחילה, רק בהתקיים כל אלה:

(א) החוסך נפטר ביום התחילה או לאחריו;

(ב) בית המשפט או בית הדין שנתן את פסק הדין קבע ביום התחילה או לאחריו כי משך התקופה המשותפת הוא 36 חודשים לפחות;

(ג) לא התקיים סייג מהסייגים כאמור בסעיפים 16(ב) או 21א(ב) לחוק הגמלאות או בסעיף 14א(ב) לחוק שירות הקבע, לפי העניין; לעניין בחינת קיומו של הסייג המנוי בפסקה (1) של הסעיפים האמורים לא תובא בחשבון קביעת בית המשפט או בית הדין כאמור באותה פסקה שהיתה לפני יום התחילה;

(3) ביטול סעיף 38 לחוק הגמלאות כאמור בסעיף 24(12) לחוק זה וביטול סעיף 30 לחוק שירות הקבע כאמור בסעיף 25(14) לחוק זה, לא יחולו לגבי מי שניתנה לו התחייבות לתשלום מזונות, על פי פסק דין או על פי הסכם בכתב שניתנו לפני יום התחילה.

(ג) ניתן פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני בין חוסך לבין בן זוגו לשעבר לפני יום התחילה, ולא מתקיים תנאי מהתנאים להגשת בקשה לרישום פרטי פסק הדין בהתאם להוראות פרק ב׳, בהתאם לסעיף 42א לחוק הגמלאות כנוסחו בסעיף 24(14) לחוק זה או בהתאם לסעיף 47א לחוק שירות הקבע כנוסחו בסעיף 25(16) לחוק זה, לפי העניין, רשאי בן הזוג לשעבר לפנות לערכאה הראשונה בבקשה להורות בדבר אופן חלוקת החיסכון הפנסיוני בין החוסך לבין בן זוגו לשעבר באמצעות הגוף המשלם לפי הוראות פרקים ב׳ עד ד׳, לפי הוראות חוק הגמלאות, כנוסחו בסעיף 24, או לפי הוראות חוק שירות הקבע, כנוסחו בסעיף 25, לפי העניין (בסעיף זה – החוקים המסדירים); מצאה הערכאה הראשונה כי ניתן לחלק את החיסכון הפנסיוני בין החוסך לבין בן זוגו לשעבר כך שהחיסכון הפנסיוני, כולו או חלקו, יחולק באמצעות הגוף המשלם בהתאם להוראות החוקים המסדירים, יחולו הוראות אלה:

(1) הערכאה הראשונה תיתן הוראות לעניין חלוקת החיסכון הפנסיוני, כולו או חלקו, באמצעות גוף משלם, ויראו את החלטתה כאמור כפסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני שהוראות החוקים המסדירים חלות לגביו;

קבע כי התמלאו הדרישות שנקבעו בהוראות החוק לעניין זה (היינו: משך התקופה המשותפת הנדרש ולעניין שאיר של גמלאי – לא התקיים סייג מהסייגים לכך שלא תופחת קצבת הפרישה ולא ייווסף בן הזוג לשעבר כשאיר) והחוסך לא נפטר לפני מועד התחילה.

אשר לשינוי ההסדר הקיים באשר לפרודים של קבע מוצע כי הוא לא יחול לגבי מי שניתנה לו התחייבות לתשלום מזונות על פי פסק דין או על פי הסכם בכתב לפני מועד תחילתו של החוק. מובן כי אין באמור כדי לגרוע מההוראות שנקבעו לגבי הסדר שנקבע למראית עין, ככל שנקבעו.

(2) חלק החיסכון הפנסיוני שהערכאה הראשונה החליטה שלא ניתן לחלקו בין החוסך לבין בן זוגו לשעבר באמצעות גוף משלם לפי הוראות החוקים המסדירים יחולק בין החוסך לבין בן זוגו לשעבר שלא באמצעות גוף משלם ולא יחולו לגבי החלוקה כאמור הוראות החוקים המסדירים.

(ד) בסעיף זה –

"גוף משלם" – לרבות גוף המשלם תשלומים לפי הסדר פנסיה תקציבית בחוק או לפי הסכם המאמץ את חוק הגמלאות;

"גמלאי" – מי שמשולמת לו קצבת פרישה מקרן ותיקה או לפי הסדר פנסיה תקציבית וכן מי שזכאי לקצבת פרישה לפי חוק הגמלאות או לפי חוק שירות הקבע;

"חוסך" – לרבות עובד שאינו גמלאי וכן מי שזכאי לקצבת פרישה לפי חוק הגמלאות או לפי חוק שירות הקבע;

"חייל" – כהגדרתו בחוק שירות הקבע;

"עובד" – כהגדרתו בחוק הגמלאות;

"עובד שאינו גמלאי" – כל אחד מאלה:

(1) עובד;

(2) מי שבחר בזכויות לקצבה לפי סעיף 17א לחוק הגמלאות;

(3) חייל;

(4) מי שבחר בזכויות לקצבה לפי סעיף 12א לחוק שירות הקבע.

"התקופה המשותפת" – כהגדרתה בסעיף 2, כהגדרתה בחוק הגמלאות או כהגדרתה בחוק שירות הקבע, לפי העניין.

תוספת

(סעיפים 16(א) ו־23)

שיעורי הפחתת קצבת פרישה בשל פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני

לגבי אישה	לגבי גבר
1.2%2.8%	2.8% 1.2%

https://www.prisha.co.il/

https://www.prisha.co.il/

המחיר 24.30 שקלים חדשים ISSN 0334-3030 סודר במח' רשומות, משרד המשפטים, והודפס במדפיס הממשלתי
https://www.prisha.co.il/